

รายงาน สถานการณ์ทางสังคม

| จังหวัดลำพูน ประจำปี 2567

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำพูน
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

รายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดลำพูน
ประจำปี 2567

คำนำ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีภารกิจในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคม เพื่อให้ประชาชนได้รับหลักประกันในชีวิต สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี รวมทั้งมีบทบาทในการผลักดันให้เกิดการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เพื่อมุ่งสู่สังคมคุณภาพ บนพื้นฐานความรับผิดชอบร่วมกัน จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาความรู้ ตลอดจนกลไกต่างๆ ในการดำเนินงาน ให้สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันที่กำลังเผชิญกับปัญหาสังคมที่หลากหลาย มีความรุนแรง แต่ละปัญหาที่แตกต่างกันไปตามสภาพสังคมในแต่ละพื้นที่ ดังนั้น หากประเมินสถานการณ์ทางสังคมได้ ก็สามารถวิเคราะห์ปัญหาสังคมได้อย่างสอดคล้องกับกระแสความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจน สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์ทิศทาง สถานการณ์ แนวโน้ม และกำหนดนโยบายในการพัฒนาสังคม อันจะเป็นกลไกสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นได้อย่างดีต่อไป

รายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดลำพูน ประจำปี 2567 ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ การวางแผน และการตัดสินใจในการเฝ้าระวัง ป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมหรือกำหนดนโยบายการพัฒนาสังคม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทั้งผู้ปฏิบัติงานและผู้บริหารทุกภาคส่วน โดยรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ รวมถึงข้อมูลจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในพื้นที่จังหวัดลำพูน ในการใช้วิเคราะห์ สังเคราะห์และประมวลผลเป็นภาพรวมของจังหวัดลำพูน

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดลำพูน ประจำปี 2567 ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวมถึงทุกภาคส่วน ในพื้นที่จังหวัดลำพูน รวมถึงประชาชนผู้สนใจทั่วไป เพื่อการมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง ป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม ร่วมกันพัฒนาคน พัฒนาชุมชน และสังคม ร่วมกันต่อไป ในโอกาสนี้ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำพูน ขอขอบคุณหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลในการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดในครั้งนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งในโอกาสต่อไป

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำพูน

กรกฎาคม 2567

บทสรุปผู้บริหาร

รายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดลำพูน ประจำปี 2567 ของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำพูน จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลด้านสังคมในจังหวัด ประกอบด้วยสถิติการให้บริการที่เป็นปัจจุบัน ท้นต่อสถานการณ์ ครอบคลุมทั้งข้อมูลเชิงกลุ่มเป้าหมาย ข้อมูลเชิงประเด็น ข้อมูลจากระบบสารสนเทศของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ข้อมูลด้านสังคมจากหน่วยงานแวดล้อมกระบวนการงาน ข้อมูลที่บ่งชี้ถึงสถานการณ์ทางสังคม ตัวชี้วัดที่เป็นสากล รวมทั้งสถานการณ์ทางสังคมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และข้อเสนอแนะในการป้องกันแก้ไขปัญหาทั้งในเชิงนโยบายและปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งในรายงานฉบับนี้จะแสดงข้อมูลและสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดลำพูน ซึ่งประกอบด้วย 6 ส่วนคือ บทนำ ข้อมูลพื้นฐานในพื้นที่รับผิดชอบของจังหวัด สถานการณ์กลุ่มเป้าหมายทางสังคม สถานการณ์เชิงประเด็นทางสังคม และสถานการณ์เร่งด่วน (Hot Issues) ในระดับจังหวัด การวิเคราะห์แนวโน้มของสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดและบทสรุปและข้อเสนอแนะ

ภาพรวมแนวโน้มของสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดลำพูน ในปี 2567 ซึ่งเป็นข้อมูล ณ ปี 2566 จังหวัดลำพูนมีประชากรรวม 398,440 คน เป็นเพศชาย 190,822 คน คิดเป็นร้อยละ 47.89 เพศหญิงมากกว่าเพศชาย ที่ 207,618 คน คิดเป็นร้อยละ 52.11 แบ่งตามช่วงอายุ เป็นวัยเด็ก อายุ 0 - 14 ปี ที่ร้อยละ 12.03 วัยแรงงาน อายุ 15 - 59 ปี ที่ร้อยละ 59.87 และช่วงวัยสูงอายุ ที่ร้อยละ 27.13 เป็นคนพิการ ที่ร้อยละ 6.21 ซึ่งครัวเรือนเปราะบางในทุกช่วงวัย ได้รับการดูแล ช่วยเหลือ ค้ำครอง ป้องกัน ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวง พม. ร่วมกับกลไก ภาคีเครือข่ายในระดับพื้นที่ รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามสิทธิสวัสดิการ ตามภารกิจของกระทรวง พม. โดยภาพรวมทุกกลุ่มเป้าหมายเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการ

สถานการณ์ปัญหาในเชิงกลุ่มเป้าหมายและเชิงประเด็น นั้น กลุ่มเป้าหมายในการดูแลของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในพื้นที่จังหวัดลำพูน ประสบปัญหาเป็นที่น่าห่วงใยและน่ากังวลมากที่สุดคือกลุ่มผู้สูงอายุ ที่มีแนวโน้มที่จะเพิ่มจำนวนและสัดส่วนมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปัญหาสำคัญของผู้สูงอายุในจังหวัดลำพูน คือ จำนวนผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวเริ่มมีมากขึ้น ด้วยหลายเหตุปัจจัย เมื่อผู้สูงอายุกลุ่มนี้เริ่มเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง ด้วยอุบัติเหตุ ส่งผลให้เริ่มเป็นผู้ป่วยติดเตียง ทำให้ผู้สูงอายุถูกผลักออกจากชุมชน ไปสู่สถานสงเคราะห์ ซึ่งจำนวนการขอส่งผู้สูงอายุเข้ารับบริการในสถานสงเคราะห์มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี และอีกหนึ่งปัญหาสำหรับผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวหรือไม่มีครอบครัว ไม่มีผู้ดูแล คือ การไม่มีเงินออม ไม่มีรายได้ เนื่องจากไม่มีงานทำ ต้องการงานแต่ไม่มีผู้จ้างงาน ทำให้การดำรงชีวิตประจำวันอยู่อย่างยากลำบากมีคุณภาพชีวิตที่ย่ำแย่ ขาดแคลนปัจจัยสี่ ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตประจำวัน ซึ่งจังหวัดลำพูน มีจุดแข็ง คือ มีสถานประกอบการ ภาคธุรกิจ เอกชนจำนวนมาก ที่อาจจะพร้อมให้การสนับสนุนภาครัฐในการดูแลและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุได้

สำหรับสถานการณ์ปัญหาเชิงประเด็นสำคัญของจังหวัดลำพูน มี 3 ประเด็น คือ ประเด็นการฆ่าตัวตาย และทำร้ายตัวเอง ประเด็นการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนน และประเด็นความยากจนจากการไม่มีอาชีพ และรายได้ของประชาชน สำหรับสถานการณ์ปัญหาการฆ่าตัวตาย ซึ่งกระทำสำเร็จต่อแสนประชากร จากข้อมูลที่เสนอในรายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดลำพูน ปี 2567 ฉบับนี้ จะเห็นได้ว่าสถานการณ์ มีแนวโน้มดีขึ้น ในปี 2564 - 2566 ปรากฏจำนวนผู้ฆ่าตัวตายสำเร็จในสัดส่วนที่ลดลง แต่ก็ยังคงมีสถานการณ์ ฆ่าตัวตายอย่างต่อเนื่อง การมีสัดส่วนที่ลดลงสืบเนื่องจากการเป็นวาระสำคัญและเร่งด่วนของจังหวัดที่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูนและหน่วยงานสนับสนุน รวมถึงหน่วยงานในสังกัดกระทรวง พม. ในจังหวัด ลำพูนร่วมบูรณาการขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ไขปัญห ภายใต้งานโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการฆ่าตัวตาย จังหวัดลำพูน โดยใช้โมเดล 4 Pillars ซึ่งเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ 2563 โดยการมีส่วนร่วมของ ทุกภาคส่วนและมีกลไกหลักในการขับเคลื่อนระดับพื้นที่คือ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ (พชอ.) ทุกอำเภอ ซึ่งถือได้ว่าประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง

สถานการณ์ปัญหาความยากจน จากการไม่มีอาชีพและรายได้ของประชาชนในจังหวัดลำพูน โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุ เป็นปัญหาสำคัญของจังหวัดลำพูนมาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการแก้ไขปัญหา นั้น มีความละเอียดซับซ้อน และต้องอาศัยการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน การมีอาชีพและรายได้ ที่ต่อเนื่อง ไม่ถูกเลิกจ้าง จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ซึ่งทุกภาคส่วน รวมทั้งหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในจังหวัดลำพูน ก็ได้ขับเคลื่อน การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้มีอาชีพและมีรายได้มาอย่างต่อเนื่อง ผ่านการฝึกอบรมอาชีพ และ การสนับสนุนบุคคล องค์กรด้านผู้สูงอายุ คนพิการ และองค์กรสวัสดิการสังคม ในการเข้าถึงกองทุนต่าง ๆ ตามภารกิจ เพื่อร่วมส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาศักยภาพด้านอาชีพแก่กลุ่มเป้าหมาย ในระดับพื้นที่

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จังหวัดลำพูน ถือเป็นเมืองแห่งสังคมสูงวัย ที่ใกล้จะเป็นระดับสุดยอดในอีก 1 - 2 ปีข้างหน้า ปัญหาสำคัญของจังหวัดลำพูน คือ ผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียว เริ่มมีมากขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกปี ผู้สูงอายุ ถูกทอดทิ้งโดยคนในครอบครัว ถูกผลักดันให้เข้าสถานสงเคราะห์ ซึ่งก็มีจำนวนมากขึ้นเช่นกัน จังหวัดลำพูน จึงมีข้อเสนอเชิงนโยบาย ดังนี้

- กระทรวง พม. ควรขับเคลื่อนแนวทางการพัฒนาและยกระดับสวัสดิการสังคม และระบบ การคุ้มครองทางสังคม สำหรับเด็กแรกเกิด ผู้สูงอายุและคนพิการ อย่างต่อเนื่อง
- ส่งเสริมสนับสนุนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กแรกเกิด ผู้สูงอายุและคนพิการ เพื่อการคิดค้น นวัตกรรมที่เหมาะสมตามสถานการณ์ทางสังคม รวมถึงการพัฒนาและยกระดับ สิทธิ สวัสดิการและระบบการคุ้มครองทางสังคม ให้กับกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง ตามสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นจริง อย่างเป็นพลวัตร

- กระทรวง พม. ควรสนับสนุนงบประมาณด้านการฝึกอบรมอาชีพให้หน่วยงานในสังกัดที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคให้มากขึ้น และพัฒนา หรือสร้างทักษะใหม่เกี่ยวกับอาชีพ ที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดในพื้นที่ โดยเฉพาะตลาดแรงงาน และส่งเสริมการออมควบคู่ไปด้วย เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน ให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีอาชีพและรายได้ และมีการออม
- กระทรวง พม. ควรประสานความร่วมมือกับกระทรวงแรงงาน ในการยกระดับและขับเคลื่อนการส่งเสริมอาชีพให้กับครัวเรือนเปราะบางให้เป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติระดับกลุ่มจังหวัด

จังหวัดในกลุ่มภาคเหนือตอนบน 1 ทุกจังหวัดประสบกับปัญหาการเป็นสังคมสูงวัย อัตราการเกิดที่ลดลง ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้มีวัยแรงงานที่ลดลงในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งอัตราผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น ย่อมส่งผลให้มีคนพิการเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน จังหวัดลำพูน จึงมีข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติระดับกลุ่มจังหวัด ดังนี้

- ควรมีการผลักดันร่วมกันเพื่อเสนอเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย ในการจ้างงานผู้สูงอายุ ให้เหมือนกับกฎหมายการจ้างงานคนพิการ เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ ได้มีอาชีพ มีรายได้เลี้ยงดูตนเองในวัยชราอย่างมีศักดิ์ศรี โดยก่อนจะผลักดันเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย อาจให้มีการทำงานวิจัย ในรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง เช่น รายได้ รายจ่ายของผู้สูงอายุต่อวัน ต่อเดือน งานที่ผู้สูงอายุสามารถทำได้ ชั่วโมงการทำงานต่อวันที่เหมาะสม เพื่อให้มีรายได้ที่พอเพียงกับการดำรงชีวิตในหนึ่งเดือน
- ควรมีการผลักดันร่วมกันเพื่อเสนอเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย ในการยกระดับการคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ที่อยู่คนเดียวและต่อมาเกิดการเจ็บป่วย ติดเตียง ไม่สามารถดูแลตนเองได้ ให้สามารถอยู่ในชุมชนได้ต่อไป ไม่ถูกผลักใส่เข้าสถานสงเคราะห์ ซึ่งไม่มีในทุกจังหวัด เช่น สวัสดิการ “ครอบครัวทดแทน”
- ควรมีการผลักดันร่วมกันเพื่อเสนอเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย ในการยกระดับสวัสดิการของเด็กแรกเกิด ให้ได้รับเงินช่วยเหลือรายได้มากกว่า 600 บาทต่อเดือน รวมถึงสวัสดิการในการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่วัยเรียนอย่างมีคุณภาพ ซึ่งถือเป็นการลงทุนกับอนาคตของชาติ อันจะเป็นการส่งเสริมให้ประเทศของเรามีวัยแรงงานที่มีคุณภาพในอนาคต หากไม่สามารถแก้ไขปัญหาอัตราการเกิดที่ลดลงอย่างต่อเนื่องได้

ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติระดับจังหวัด

- นักสังคมสงเคราะห์ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการสังคมสงเคราะห์ ของ พม. ในจังหวัด ควรมีบทบาทสำคัญในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายที่รับผิดชอบ เพื่อเป็นข้อมูลของกลุ่มกลุ่ม/ฝ่าย เพื่อจัดส่งให้กลุ่มนโยบายและวิชาการ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวบรวมเพื่อจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมอย่างมีคุณภาพ
- นักสังคมสงเคราะห์ ควรมีบทบาทในการนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อการยกระดับการคุ้มครองทางสังคมให้กับกลุ่มเป้าหมาย
- เจ้าหน้าที่ทุกระดับ ในทุกกลุ่ม/ฝ่าย ในหน่วยงาน พม. ในพื้นที่จังหวัด ควรให้ความสำคัญกับข้อมูล การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูลที่ตนเองรับผิดชอบ ในลักษณะข้อมูลเชิงลึก
- ควรสร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดเก็บข้อมูลด้านต่าง ๆ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ วางแผน การออกแบบโครงการ การจัดสวัสดิการสังคมในจังหวัด
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ควรมีการจัดการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในเรื่องการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม การเป็นศูนย์ข้อมูลทางสังคมระดับจังหวัด ให้กับหน่วยงานในสังกัด กระทรวงในแต่ละพื้นที่ให้มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในแนวทางการดำเนินงาน

สารบัญ

คำนำ	1
บทสรุปผู้บริหาร.....	2
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	3
ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติระดับกลุ่มจังหวัด	4
สารบัญ	6
สารบัญตาราง	10
สารบัญภาพ	12
ส่วนที่ 1 บทนำ.....	14
1.1 หลักการและเหตุผล	14
1.2 วัตถุประสงค์.....	15
1.3 วิธีการดำเนินงาน	15
1.4 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	16
ส่วนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐาน	17
2.1 ประเด็นด้านพื้นที่และประชากร.....	17
2.1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	17
2.1.2 ลักษณะภูมิประเทศ และภูมิอากาศ	18
2.1.3 พื้นที่การปกครอง.....	19
2.1.4 โครงสร้างประชากร	20
2.2 ประเด็นด้านสุขภาพ.....	22
2.2.1 หน่วยบริการสาธารณสุข.....	22
2.2.2 ทรัพยากรด้านสาธารณสุข	23
2.2.3 ภาวะสุขภาพ ความเจ็บป่วย และการตาย.....	25

2.3 ประเด็นด้านเศรษฐกิจ รายได้ และการทำงาน	29
2.3.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด และการขยายตัว.....	29
2.3.2 รายได้ หนี้สิน ความไม่เสมอภาคของรายได้ และการออม.....	30
2.3.3 ภาวะการมีงานทำ.....	33
2.3.4 ผู้ประกันตน	39
2.4 ประเด็นด้านการศึกษา	40
2.4.1 สถานศึกษา.....	40
2.4.2 เด็กที่เข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	41
2.4.3 กลุ่มเด็กที่มีความเสี่ยงด้านการศึกษา	42
2.4.4 ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป	46
2.5 ประเด็นด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน.....	46
2.5.1 การรับแจ้งคดีอาญาตามฐานความผิด	46
2.5.2 ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์	48
2.5.3 อุบัติเหตุทางถนน.....	49
2.6 ด้านที่อยู่อาศัย	52
ส่วนที่ 3 สถานการณ์กลุ่มเป้าหมายทางสังคม.....	54
3.1 ด้านเด็กและเยาวชน.....	54
3.1.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านเด็กและเยาวชน.....	54
3.1.2 สถานการณ์เชิงประเด็น	58
3.1.3 เครือข่าย/ สวัสดิการด้านเด็กและเยาวชน.....	65
3.2 ด้านสตรีและสถาบันครอบครัว.....	68
3.2.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านสตรีและสถาบันครอบครัว	68
3.2.2 ผู้ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว	72
3.2.3 สถานการณ์เชิงประเด็น	75
3.2.4 เครือข่าย/สวัสดิการด้านสตรีและสถาบันครอบครัว	78

3.3 ด้านผู้สูงอายุ.....	79
3.3.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านผู้สูงอายุ.....	79
3.3.2 สถานการณ์เชิงประเด็น	80
3.3.2.1 ผู้สูงอายุ ตัดบ้าน ตัดเตียง ตัดสังคม.....	80
3.3.2.2 การทำงานของผู้สูงอายุ.....	81
3.3.3 เครือข่าย/สวัสดิการด้านผู้สูงอายุ.....	82
3.4 ด้านคนพิการ.....	85
3.4.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านคนพิการ	85
3.4.2 สถานการณ์เชิงประเด็น	87
3.4.2.1 การศึกษาของคนพิการ	87
3.4.2.2 การทำงานของคนพิการ.....	88
3.4.3 เครือข่าย/สวัสดิการด้านคนพิการ	89
3.5 ด้านกลุ่มคนเปราะบาง	91
3.5.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านกลุ่มคนเปราะบาง.....	91
3.5.2 เครือข่าย/สวัสดิการด้านกลุ่มคนเปราะบาง.....	93
ส่วนที่ 4 สถานการณ์เชิงประเด็นทางสังคมและสถานการณ์เร่งด่วน (Hot Issues).....	97
4.1 สถานการณ์เชิงประเด็นในระดับพื้นที่.....	97
4.2 สถานการณ์ประเด็นเร่งด่วน Hot Issues	99
ส่วนที่ 5 การวิเคราะห์แนวโน้มของสถานการณ์ทางสังคม.....	103
5.1 สถานการณ์ด้านสุขภาพ	103
5.2 สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ รายได้ และการทำงาน.....	104
5.3 สถานการณ์ด้านการศึกษา.....	106
5.4 สถานการณ์ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน.....	106
5.5 สถานการณ์ด้านที่อยู่อาศัย.....	107
5.6 สถานการณ์ด้านเด็กและเยาวชน	107

5.6.1 สถานการณ์ด้านเด็กและเยาวชนทั่วไป	107
5.6.2 ความรุนแรงในเด็กและเยาวชน	108
5.6.3 เครือข่าย/สวัสดิการด้านเด็กและเยาวชน	109
5.7 สถานการณ์ด้านสตรีและสถาบันครอบครัว	109
5.7.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านสตรีและสถาบันครอบครัว	109
5.7.2 ความรุนแรงในสตรีและครอบครัว	110
5.7.3 เครือข่าย/สวัสดิการด้านสตรีและสถาบันครอบครัว	110
5.8 สถานการณ์ด้านคนพิการ	110
5.8.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านคนพิการ	110
5.8.2 เครือข่าย/สวัสดิการด้านคนพิการ	111
5.9 สถานการณ์ด้านผู้สูงอายุ	111
5.9.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านผู้สูงอายุ	111
5.9.2 ความรุนแรงในผู้สูงอายุ	112
5.9.3 เครือข่าย/สวัสดิการด้านผู้สูงอายุ	112
5.10 สถานการณ์เชิงประเด็นในระดับพื้นที่	112
5.10.1 สถานการณ์กลุ่มเปราะบางรายครัวเรือน	112
5.10.2 ภาควิชาเครือข่าย/สวัสดิการสังคม	113
ส่วนที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	114
6.1 บทสรุป	114
6.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	116
6.3 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติระดับกลุ่มจังหวัด	116
6.4 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติระดับจังหวัด	117

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	พื้นที่ จำนวนประชากร และความหนาแน่นของประชากร	17
ตารางที่ 2	พื้นที่การปกครองจำแนกตามประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	19
ตารางที่ 3	หน่วยบริการด้านสาธารณสุข.....	22
ตารางที่ 4	จำนวนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่	25
ตารางที่ 5	สาเหตุการตาย 5 อันดับแรก	25
ตารางที่ 6	สาเหตุผู้ป่วยนอกจิตเวชที่มารับบริการสูงสุด 5 อันดับแรก.....	26
ตารางที่ 7	อัตราการป่วยเป็นโรคซึมเศร้าต่อจำนวนประชากร.....	26
ตารางที่ 8	อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ	29
ตารางที่ 9	อัตราการขยายหรือหดตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว.....	30
ตารางที่ 10	ร้อยละของครัวเรือนที่มีการออมเงิน.....	33
ตารางที่ 11	จำนวนผู้ประกันตนมาตรา 33, 39 และ 40.....	39
ตารางที่ 12	สถานศึกษาในระบบ นอกกระบบ รายสังกัด.....	41
ตารางที่ 13	เด็กที่เข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน	41
ตารางที่ 14	จำนวนนักเรียนด้อยโอกาส จำแนกตามประเภทความด้อยโอกาส.....	44
ตารางที่ 15	จำนวนนักเรียนออกกลางคัน	45
ตารางที่ 16	สาเหตุของการออกกลางคัน	45
ตารางที่ 17	จำนวนผู้เรียนที่ได้รับรหัส G หรือ ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร (G-code)	45
ตารางที่ 18	การรับแจ้งคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย เพศ	47
ตารางที่ 19	การรับแจ้งคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	47
ตารางที่ 20	การจับกุมคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด.....	48
ตารางที่ 21	กองทุนสวัสดิการชุมชนและสภาองค์กรชุมชน	52
ตารางที่ 22	จำนวนเด็กแรกเกิด	55
ตารางที่ 23	จำนวนเด็กกำพร้า.....	59
ตารางที่ 24	สภาพปัญหาเด็กที่มีการแจ้งเหตุ จำแนกสภาพปัญหา 5 อันดับแรก.....	60
ตารางที่ 25	แม่วัยใสและแม่วัยใสเลี้ยงเดี่ยวที่ได้รับสิทธิ์เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด	63
ตารางที่ 26	เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม จำแนกตามประเภท	65
ตารางที่ 27	สภาเด็กและเยาวชน.....	66
ตารางที่ 28	เด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด	67

ตารางที่ 29 ศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็ก.....	67
ตารางที่ 30 สัดส่วนประชากรเพศหญิงต่อประชากรทั้งหมด	69
ตารางที่ 31 ดัชนีมาตรฐานครอบครัวเข้มแข็ง ประจำปี 2566	70
ตารางที่ 32 จำนวนผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว.....	72
ตารางที่ 33 จำนวนผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัวแบ่งตามด้านต่างๆ.....	72
ตารางที่ 34 ประเภทสาเหตุการทำความรุนแรง	74
ตารางที่ 35 อัตราการว่างงานในสตรี	75
ตารางที่ 36 สตรีที่เป็นสมาชิกของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี	78
ตารางที่ 37 เครือข่ายด้านสตรีและสถาบันครอบครัว.....	78
ตารางที่ 38 สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากร	80
ตารางที่ 39 การคัดกรองผู้สูงอายุติดสังคม ติดบ้าน ติดเตียง.....	80
ตารางที่ 40 ผู้มีงานทำและผู้สูงอายุที่ทำงาน	82
ตารางที่ 41 การสงเคราะห์ผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางสังคมในภาวะยากลำบาก	83
ตารางที่ 42 เครือข่ายด้านผู้สูงอายุ.....	83
ตารางที่ 43 คนพิการจำแนกตามประเภทความพิการ	87
ตารางที่ 44 จำนวนนักเรียนพิการที่เข้าเรียนในโรงเรียนแบบเรียนรวม.....	87
ตารางที่ 45 จำนวนคนพิการที่ได้รับการศึกษาพิเศษ	88
ตารางที่ 46 การรับคนพิการเข้าทำงาน	88
ตารางที่ 47 เครือข่ายด้านคนพิการ.....	89
ตารางที่ 48 การจัดบริการสำหรับคนพิการ.....	90
ตารางที่ 49 จำนวนผู้แสดงความสามารถ จำแนกประเภท	92
ตารางที่ 50 จำนวนคนขอทาน.....	93
ตารางที่ 51 เครือข่ายองค์กรภาครัฐและองค์กรภาคธุรกิจ Corporate Social Responsibility (CSR)	94
ตารางที่ 52 องค์กรพัฒนาเอกชน.....	94
ตารางที่ 53 องค์กรภาคประชาชน	95
ตารางที่ 54 กลุ่มเป้าหมายตามฐานข้อมูล MSO Logbook แยกรายมิติ	97
ตารางที่ 55 ข้อมูลครัวเรือนเปราะบาง.....	97

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1 จำนวนประชากร ปี 2566	20
ภาพที่ 2 สัดส่วนประชากร ปี 2566.....	21
ภาพที่ 3 จำนวนบุคลากรทางการแพทย์	23
ภาพที่ 4 จำนวนเตียงในสถานพยาบาล.....	24
ภาพที่ 5 อัตราการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของผู้ป่วยสะสม	27
ภาพที่ 6 จำนวนผู้ป่วยที่พยายามฆ่าตัวตาย.....	28
ภาพที่ 7 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว	30
ภาพที่ 8 รายได้และหนี้สินต่อครัวเรือน.....	31
ภาพที่ 9 สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini coefficient) ของรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค.....	32
ภาพที่ 10 จำนวนกำลังแรงงาน.....	34
ภาพที่ 11 จำนวนผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน.....	35
ภาพที่ 12 จำนวนผู้ว่างงาน.....	36
ภาพที่ 13 อัตราการว่างงาน.....	37
ภาพที่ 14 จำนวนแรงงานนอกระบบ	38
ภาพที่ 15 จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือ	39
ภาพที่ 16 จำนวนเด็กนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษ.....	42
ภาพที่ 17 ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป.....	46
ภาพที่ 18 จำนวนผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์	49
ภาพที่ 19 จำนวนผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน	50
ภาพที่ 20 จำนวนผู้เสียชีวิตและทุพพลภาพจากอุบัติเหตุทางถนน	51
ภาพที่ 21 จำนวนบ้านพอเพียงชนบท.....	53
ภาพที่ 22 ครัวเรือนได้รับการสนับสนุนโครงการบ้านมั่นคง.....	53
ภาพที่ 23 จำนวนเด็กและเยาวชนจำแนกกลุ่มอายุ	54
ภาพที่ 24 อัตราเด็กแรกเกิด	55
ภาพที่ 25 ร้อยละของเด็กที่สูงดีสมส่วน	56
ภาพที่ 26 อัตราส่วนพึงพิงวัยเด็ก.....	57
ภาพที่ 27 จำนวนเด็กในบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด.....	58
ภาพที่ 28 จำนวนเด็กและครอบครัวอุปถัมภ์.....	59

ภาพที่ 29 จำนวนเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่ตั้งครรภ์.....	61
ภาพที่ 30 อัตราการเกิดมีชีพในเด็กและเยาวชน	61
ภาพที่ 31 ร้อยละการตั้งครรภ์ซ้ำในสตรีที่อายุต่ำกว่า 20 ปี.....	62
ภาพที่ 32 จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ.....	64
ภาพที่ 33 จำนวนคดีสอดส่องเด็กและเยาวชน	64
ภาพที่ 34 จำนวนเด็กและครอบครัวที่ได้รับเงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน	66
ภาพที่ 35 สัดส่วนประชากรเพศหญิงจำแนกกลุ่มอายุ.....	68
ภาพที่ 36 ครอบครัวที่จดทะเบียนสมรส หย่าร้าง และอัตราการหย่าร้าง	69
ภาพที่ 37 ร้อยละของครอบครัวเข้มแข็งในภาพรวม	70
ภาพที่ 38 ค่าเฉลี่ยดัชนีความเข้มแข็งด้านต่างๆ	71
ภาพที่ 39 ช่วงอายุผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว.....	73
ภาพที่ 40 จำนวนลูกจ้างที่ถูกเลิกจ้าง.....	76
ภาพที่ 41 สัดส่วนของลูกจ้างสตรีที่ถูกเลิกจ้าง	76
ภาพที่ 42 จำนวนแรงงานในระบบ.....	77
ภาพที่ 43 อัตราแรงงานในระบบหญิงต่อชาย.....	78
ภาพที่ 44 จำนวนผู้สูงอายุ	79
ภาพที่ 45 สัดส่วนผู้สูงอายุติดสังคม ติดบ้าน ติดเตียง	81
ภาพที่ 46 ผู้สูงอายุที่กู้ยืมประกอบอาชีพจากกองทุนผู้สูงอายุ.....	82
ภาพที่ 47 ผู้สูงอายุที่ได้รับการสงเคราะห์ในการจัดการงานศพผู้สูงอายุตามประเพณี	83
ภาพที่ 48 การปรับสภาพที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ	84
ภาพที่ 49 ผู้สูงอายุที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ.....	85
ภาพที่ 50 จำนวนคนพิการที่ได้รับการจดทะเบียน	85
ภาพที่ 51 สัดส่วนคนพิการที่ได้รับการจดทะเบียน.....	86
ภาพที่ 52 สัดส่วนการรับคนพิการเข้าทำงาน	89
ภาพที่ 53 การบริการกู้ยืมเงินกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ.....	90
ภาพที่ 54 จำนวนผู้รับเงินเบี้ยความพิการ	91
ภาพที่ 55 จำนวนผู้รับเงินเบี้ยความพิการ	92
ภาพที่ 56 อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ต่อครัวเรือน	93
ภาพที่ 57 องค์กรสาธารณประโยชน์.....	96
ภาพที่ 58 องค์กรสวัสดิการชุมชน.....	96

1.1 หลักการและเหตุผล

ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มีสาระสำคัญเกี่ยวข้องกับการบูรณาการ โดยกำหนดว่า “ ในกรณีที่ภารกิจใดมีความเกี่ยวข้องกับหลายส่วนราชการหรือเป็นภารกิจที่ใกล้เคียงหรือต่อเนื่องกัน ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องนั้นกำหนดแนวทางปฏิบัติราชการ เพื่อให้เกิดการบริหารราชการแบบบูรณาการร่วมกัน โดยมุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ” (มาตรา 10 วรรค 1) ในทางปฏิบัติแม้ว่าจะมีความพยายามในการบริหารแบบบูรณาการในภารกิจที่มีความสำคัญหลายเรื่อง แต่ยังคงเกิดปัญหาความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติในหลายๆ ภารกิจ เป็นผลให้เป็นการสิ้นเปลืองทรัพยากรเป็นอย่างมาก การปฏิรูประบบงบประมาณประเทศจาก “ระบบงานงบประมาณเชิงยุทธศาสตร์” สู่ “ระบบงบประมาณเชิงพื้นที่” (Area - Based Budgeting: ABB) ซึ่งเป็นแนวคิดของการทำงบประมาณแบบมีส่วนร่วม (Participatory Budgeting) โดยมีการฟังเสียงประชาชนในพื้นที่ มีกระบวนการทำแผนพัฒนาจากล่างขึ้นบนตั้งแต่แผนชุมชนจนถึงแผนจังหวัด และให้หน่วยงานทั้งภูมิภาคและท้องถิ่นร่วมกันกลั่นกรอง ทำให้งบประมาณสามารถใช้ให้ตรงกับปัญหาความต้องการของคนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งเป็นทั้งกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิผลการใช้งบประมาณแผ่นดิน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการตนเอง การสร้างความโปร่งใสและธรรมาภิบาล การควบคุมพฤติกรรมนักรบการเมืองโดยประชาชนในพื้นที่และการบูรณาการการทำงานของหน่วย Function และหน่วย Area ที่อยู่ในพื้นที่ร่วมกัน ซึ่งตามแผนปฏิรูปกำหนดให้เริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ 2548

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำพูน มีหน้าที่และอำนาจในการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม พร้อมทั้งนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ระดับจังหวัด ในฐานะหน่วยงานที่สำคัญในการขับเคลื่อนงานด้านสังคม พิทักษ์และคุ้มครองสิทธิแก่กลุ่มเปราะบาง เช่น เด็ก เยาวชน สตรี คนพิการ ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการด้านสังคมจากหน่วยงานรัฐ และภาคเอกชน ให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี รวมทั้งผลักดันให้เกิดการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เพื่อมุ่งสู่สังคมคุณภาพบนพื้นฐานความรับผิดชอบร่วมกันสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำพูน

จึงได้จัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัด ประจำปี 2567 ขึ้น โดยการรวบรวมข้อมูลในห้วงปี 2563 ถึง 2566 เพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลด้านสังคมในจังหวัด ประกอบด้วยสถิติการให้บริการที่เป็นปัจจุบัน ทันต่อสถานการณ์ ครอบคลุมทั้งข้อมูลเชิงกลุ่มเปราะบาง ข้อมูลเชิงประเด็น ข้อมูลจากระบบสารสนเทศของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ข้อมูลด้านสังคมจากหน่วยงานแวดล้อม หน่วยงาน ข้อมูลที่บ่งชี้ถึงสถานการณ์ทางสังคมตัวชี้วัดที่เป็นสากล รวมทั้งสถานการณ์ทางสังคมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และข้อเสนอแนะในการป้องกัน แก้ไขปัญหาทั้งในเชิงนโยบายและปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.2 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อรวบรวม วิเคราะห์ และจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่รับผิดชอบของจังหวัด
- 2) เพื่อคาดการณ์แนวโน้มสถานการณ์ทางสังคมและผลกระทบในเขตพื้นที่รับผิดชอบของจังหวัด
- 3) เพื่อนำประเด็นในพื้นที่และประเด็นเร่งด่วน Hot Issues แจ้งเตือนไปยังกลไกในของพื้นที่ นำไปสู่การเฝ้าระวังภัยทางสังคมในเขตพื้นที่รับผิดชอบของจังหวัด
- 4) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาทางสังคมในพื้นที่รับผิดชอบของจังหวัด

1.3 วิธีการดำเนินงาน

- 1) ร่วมกำหนดรายการข้อมูลในการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม กับกองมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ 1 – 11 ด้วยวิธีการสำรวจผ่านระบบ Google Forms
- 2) มีการประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำกรอบแนวทางและวางแผนจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปี 2567 หน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง พม. หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่าภายใต้กระทรวง พม. สสว. 1 – 11 และหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานผู้ทำการสำรวจ/จัดเก็บข้อมูลพิจารณารายการข้อมูลประกอบการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม คำนิยามหรือคำอธิบาย และประเด็นเชิงลึกด้านการจัดเก็บ
- 3) รวบรวมข้อมูลสถิติทั้งในรูปแบบ Open data และข้อมูลที่ต้องทำหนังสือขอข้อมูล เพื่อรวบรวมข้อมูลครบถ้วนตามรายการข้อมูลฯ ที่กำหนด
- 4) มีการประชุมเชิงปฏิบัติการขับเคลื่อนการวิเคราะห์และจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปี 2567 เพื่อให้คณะกรรมการวิเคราะห์และรายงานสถานการณ์ทางสังคม พิจารณารูปแบบการนำเสนอรายงานฯ พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงรายงานสถานการณ์ทางสังคม ให้มีความน่าเชื่อถือ
- 5) มีการประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปี 2567 เพื่อชี้แจงแนวทางการจัดทำรายงานฯ ประจำปี 2567 พร้อมมีหนังสือแจ้งเวียนเพื่อนำส่งข้อมูลเพื่อดำเนินการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม 2567 ระดับจังหวัด
- 6) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ดำเนินการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัด
- 7) นำเสนอรายงานฯ ให้สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ 1 – 11 เพื่อนำข้อมูลไปจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัดและขับเคลื่อนโครงการระดับจังหวัด กลุ่มจังหวัด รวมถึงนำเสนอรายงานฯ ให้กองมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อนำข้อมูลไปประมวลผลภาพรวมรายงานสถานการณ์ทางสังคม ระดับประเทศ

- 8) นำเสนอรายงานสถานการณ์ทางสังคม เพื่อผู้ว่าราชการจังหวัด/คณะกรรมการจังหวัด เช่น คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) หรือ กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม (กสจ.) รับรองหรือรับทราบ
- 9) เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ต่อส่วนราชการระดับจังหวัด อปท. และ เครือข่าย เพื่อนำไปใช้ประกอบการจัดทำรายงานฯ/แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ พร้อมทั้งเผยแพร่ผ่านช่องทางต่างๆ ให้ประชาชนได้สามารถศึกษาข้อมูลได้

1.4 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) มีข้อมูลสถานการณ์ทางสังคมระดับพื้นที่ ที่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถใช้ประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม
- 2) หน่วยงานระดับท้องถิ่นและระดับจังหวัดสามารถนำข้อมูลในพื้นที่ไปใช้ในการกำหนดนโยบาย แผนงานโครงการในการคุ้มครองป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวในระดับพื้นที่และหน่วยงานระดับกระทรวงสามารถนำข้อมูลในภาพรวมไปใช้ประโยชน์วิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาทางสังคมที่สำคัญ และกำหนดนโยบายแผนงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป

2.1 ประเด็นด้านพื้นที่และประชากร

2.1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดลำพูน ตั้งอยู่ทางภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ตามทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 11 (สายเอเชีย) เป็นระยะทาง 689 กิโลเมตร ตามทางหลวงแผ่นดิน สายพหลโยธิน เป็นระยะทาง 724 กิโลเมตร และตามทางรถไฟ 729 กิโลเมตร ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 18 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 99 องศาตะวันออก พื้นที่ส่วนใหญ่มีสภาพเป็น เนินเขา และภูเขาสลับซับซ้อน ต่อเนื่องกันไปทางทิศตะวันออก อันเป็นส่วนหนึ่งของเทือกเขาผีปันน้ำตะวันตก เป็นแนวลงมาทางทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดตาก แล้วเลาะลำน้ำแม่ปิง ขึ้นไปทางทิศเหนือจนจดเขต จังหวัดเชียงใหม่ ทางด้านทิศตะวันตก คือ เทือกเขาตอยช้าง ซึ่งเป็นจุดสูงสุดของจังหวัดลำพูน มีความ สูงประมาณ 1,400 เมตร จากระดับน้ำทะเล รongลงมาคือตอยสบเพิ่ม อันเป็นส่วนหนึ่งของเทือกเขาผี ปันน้ำตะวันตกในเขตอำเภอทุ่งหัวช้าง ความสูง ประมาณ 1,430 เมตร จากระดับน้ำทะเลเป็นพื้นที่ ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นศูนย์กลางความเจริญของ ภาคเหนือตอนบน และอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง หรือพื้นที่สี่เหลี่ยมเศรษฐกิจร่วมกับจังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในกลุ่ม จังหวัดภาคเหนือตอนบน อยู่ห่างจาก จังหวัดเชียงใหม่เพียง 22 กิโลเมตร

ขนาด

จังหวัดลำพูน เป็นจังหวัดที่มีขนาดเล็กที่สุดของภาคเหนือ มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 4,505.882 ตร.กม. หรือประมาณ 2,815,675 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 4.85 ของพื้นที่ภาคเหนือ ตอนบน บริเวณที่กว้างที่สุดประมาณ 43 กม. และยาวจากเหนือจดใต้ 136 กม.

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อ.สารภี อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อ.เถิน จ.ลำปาง และ อ.สามเงา จ.ตาก
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อ.ห้างฉัตร อ.สบปราบ อ.เสริมงาม จ.ลำปาง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อ.ฮอด อ.จอมทอง อ.หางดง อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่

ตารางที่ 1 พื้นที่ จำนวนประชากร และความหนาแน่นของประชากร

จังหวัด	พื้นที่ (ตร.กม.)	จำนวนประชากร	ความหนาแน่นของประชากร*	จำนวนครัวเรือน**
ลำพูน	4,505.88	398,440	88.43	112,580

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2566)

*ความหนาแน่นของประชากร (ตร.กม./คน)

**ข้อมูลของกรมการพัฒนาชุมชน (2566)

2.1.2 ลักษณะภูมิประเทศ และภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไป เป็นที่ราบหุบเขา และพื้นที่ภูเขา มีที่ราบอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัด ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของที่ราบเชียงใหม่ - ลำพูน หรือที่ราบลุ่มแม่น้ำปิง แม่น้ำกว๊ม แม่น้ำลี้ และแม่น้ำทา ซึ่งเป็นที่ราบที่ใหญ่ที่สุดในเขตภาคเหนือตอนบน มีความสูงเฉลี่ย 200 - 400 จากระดับน้ำทะเล ตัวเมืองลำพูนมีความสูงประมาณ 290 เมตร จากระดับน้ำทะเล พื้นที่จะค่อยลาดสูงขึ้นไปในตอนกลางทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ และตะวันตกเฉียงใต้ พื้นที่ทางใต้มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสูงมีระดับความสูงระหว่าง 400 - 800 เมตรขึ้นไป พื้นที่ส่วนใหญ่มีสภาพเป็นเนินเขา และภูเขาสลับซับซ้อนต่อเนื่องกันไปทางทิศตะวันออก อันเป็นส่วนหนึ่งของเทือกเขาผีปันน้ำตะวันตก เป็นแนวลงมาทางทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดตาก แล้วเลาะลำน้ำแม่ปิงขึ้นไปทางทิศเหนือจนจดเขต จังหวัดเชียงใหม่ ทางด้านทิศตะวันตก คือ เทือกเขาตอยช้าง ซึ่งเป็นจุดสูงสุดของจังหวัดลำพูน มีความสูงประมาณ 1,400 เมตร จากระดับน้ำทะเล รองลงมาคือตอยสบเทิม อันเป็นส่วนหนึ่งของเทือกเขาผีปันน้ำตะวันตกในเขต อำเภอทุ่งหัวช้าง ความสูงประมาณ 1,430 เมตร จากระดับน้ำทะเล บริเวณเนินเขาและภูเขาสลับซับซ้อนดังกล่าว มีลำห้วยและทางน้ำเล็ก ๆ อยู่เป็นจำนวนมาก เป็นเขตต้นน้ำลำธารกระจายครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัด ทำให้เกิดที่ราบลุ่มน้ำต่าง ๆ ดังนี้ ที่ราบลุ่มแม่น้ำปิง เป็นที่ราบผืนใหญ่ที่สุดของจังหวัดลำพูน แม่น้ำปิงไหลจากเขตจังหวัดเชียงใหม่ ผ่านเขตจังหวัดลำพูนตั้งแต่ตำบลริมปิง อำเภอเมือง ฯ อำเภอป่าซาง อำเภอบ้านโฮ้ง และไหลออกจากเขตจังหวัดลำพูนที่ตำบลก้อ อำเภอลี้ ที่ราบลุ่มแม่น้ำกว๊ม เป็นที่ราบสูงไม่สามารถทำการผลิตทางเกษตรตลอดปีได้ แม่น้ำกว๊มต้นน้ำอยู่ที่บริเวณตอยหมด บ้านปางอั้น อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ไหลเข้าสู่เขตจังหวัดลำพูนที่อำเภอบ้านธิ แล้วไหลผ่านเขตอำเภอเมือง ฯ ไปบรรจบแม่น้ำปิงที่บ้านปากบ่อ อำเภอป่าซาง มีลำน้ำสาขา คือ ลำน้ำแม่ธิ ลำน้ำแม่ตีบ และลำน้ำแม่สาร แม่น้ำกว๊มยาว ประมาณ 95 กิโลเมตร ช่วงที่ไหลผ่านเขตจังหวัดลำพูนยาวประมาณ 30 กิโลเมตร ที่ราบลุ่มแม่น้ำทา เป็นที่ราบแคบ ๆ สองฟากแม่น้ำ และตามบริเวณลุ่มน้ำสาขา แม่น้ำทา ต้นน้ำเกิดในเขตกิ่งอำเภอแม่อม จังหวัดเชียงใหม่ ไหลเข้าเขตจังหวัดลำพูน ที่อำเภอแม่ทา แล้วไหลผ่านเขตอำเภอเมือง ลำพูน อำเภอป่าซาง ไปบรรจบแม่น้ำกว๊มที่บ้านสบทา อำเภอป่าซาง มีสาขาที่สำคัญคือ ลำน้ำแม่สะปัว ลำน้ำแม่ขนาด ลำน้ำแม่เมย ในบริเวณปากน้ำ จะเป็นที่ราบผืนกว้างขึ้นในเขตอำเภอเมือง ฯ และอำเภอป่าซาง แม่น้ำทาวยาวประมาณ ๙๐ กิโลเมตร ช่วงที่ไหลผ่านเขตจังหวัดลำพูนยาวประมาณ 65 กิโลเมตร ที่ราบลุ่มแม่น้ำลี้ ตอนต้นน้ำในเขต อำเภอทุ่งหัวช้าง จะเป็นที่ราบผืนแคบและค่อย ๆ กว้างขึ้นในเขตอำเภอลี้ จนเป็นที่ราบผืนใหญ่ ในเขตอำเภอเมือง ฯ แม่น้ำลี้ต้นน้ำอยู่ในเขตอำเภอทุ่งหัวช้าง ไหลผ่านอำเภอลี้ อำเภอป่าซาง และไหลไปบรรจบแม่น้ำปิงที่บ้านวังสะแกง (สบลี้ ตำบลหนองล่อง อำเภอเวียงหนองล่อง)

ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดลำพูน ตั้งอยู่ในภาคเหนือ ซึ่งตามตำแหน่งที่ตั้งอยู่ในเขตร้อนที่ค่อนข้างไปทางเขตอากาศอบอุ่นในฤดูหนาวจึงมีอากาศเย็นค่อนข้างหนาว แต่เนื่องจากอยู่ลึกเข้าไปในแผ่นดินห่างไกลจากทะเล จึงมีฤดูแล้งที่ยาวนานและอากาศจะร้อนถึงร้อนจัดในฤดูร้อน จังหวัดลำพูนมีสภาพภูมิอากาศแตกต่างกันอย่างเด่นชัด 3 ช่วงฤดู คือช่วงเดือนมีนาคมกับเมษายนมีอากาศร้อน ช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม จะมีฝนตกชุกเป็นฤดูฝน และช่วงเดือนพฤศจิกายนถึง เดือนกุมภาพันธ์มีอากาศหนาวเย็นเป็นฤดูหนาว ซึ่งฤดูหนาวและฤดูร้อนนั้น เป็นช่วงฤดูแล้ง ที่มีระยะเวลาติดต่อกันประมาณ 6 เดือน ในช่วงฤดูฝนอีก 6 เดือน นั้น อากาศจะไม่ร้อนเท่ากับ ในฤดูร้อน และไม่หนาวเย็นเท่า ฤดูหนาว คือมีอุณหภูมิปานกลางอยู่ระหว่างสองฤดูดังกล่าว

2.1.3 พื้นที่การปกครอง

จังหวัดลำพูน แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ 51 ตำบล 577 หมู่บ้าน, 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด, 1 เทศบาลเมือง, 39 เทศบาลตำบล, 17 องค์การบริหารส่วนตำบล และ 17 ชุมชน

ตารางที่ 2 พื้นที่การปกครองจำแนกตามประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
องค์การบริหารส่วนจังหวัด	1
เทศบาลนคร	-
เทศบาลเมือง	1
เทศบาลตำบล	39
องค์การบริหารส่วนตำบล	17
รวมทั้งสิ้น	58

ที่มา : กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2566)

ข้อมูลแสดง การแบ่งเขตการปกครองส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น จังหวัดลำพูน

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ชุมชน	อบจ.	เทศบาลนคร	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล	อบต.
ลำพูน	เมืองลำพูน	15	159		1	-	1	14	1
	ป่าซาง	9	90	17	-	-	-	4	4
	บ้านโฮ่ง	5	62		-	-	-	2	4
	แม่ทา	6	71		-	-	-	7	1
	ลี้	8	99		-	-	-	8	2
	ทุ่งหัวช้าง	3	35		-	-	-	1	3
	บ้านธิ	2	36		-	-	-	1	1
	เวียงหนองล่อง	3	25		-	-	-	3	-
	รวมทั้งสิ้น	51	577	17	1	-	1	39	17

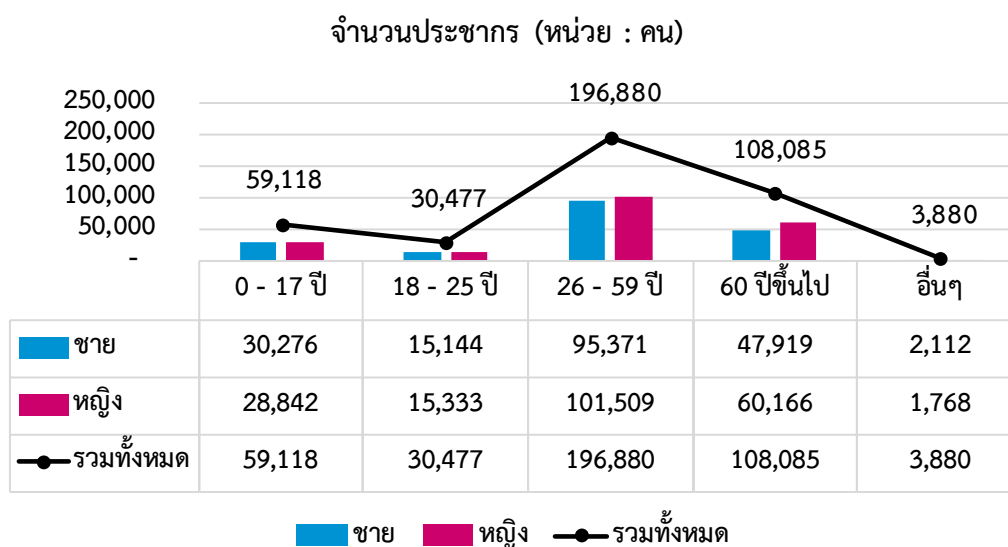
ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2566

2.1.4 โครงสร้างประชากร

ประชากรของจังหวัดลำพูน ประจำปีงบประมาณ 2566 (ณ ธันวาคม 2566) มีจำนวนทั้งสิ้น 398,440 คน เพศชาย 190,822 คน คิดเป็นร้อยละ 47.89 เพศหญิงมากกว่าเพศชาย ที่ 207,618 คน คิดเป็นร้อยละ 52.11

ข้อมูลแสดง จำนวนประชากร ชาย - หญิง ของจังหวัดลำพูน พ.ศ. 2564 - 2566

กลุ่มอายุ (ปี)	ปี 2564			ปี 2565			ปี 2566		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
อายุ 0 - 17 ปี	31,699	30,171	61,870	31,913	30,378	62,291	30,276	28,842	59,118
อายุ 18 - 25 ปี	16,472	16,653	33,125	16,051	16,242	32,293	15,144	15,333	30,477
อายุ 26 - 59 ปี	97,525	104,445	201,970	96,863	103,393	200,256	95,371	101,509	196,880
อายุ 60 ปี ขึ้นไป	44,979	55,481	100,460	46,769	57,948	104,717	47,919	60,166	108,085
อื่น ๆ จำแนกอายุไม่ได้	2,037	1,677	3,714	0	0	0	2,112	1,768	3,880
ประชากรรวม	192,712	208,427	401,139	191,596	207,961	399,557	190,822	207,618	398,440

ภาพที่ 1 จำนวนประชากร ปี 2566

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2566)

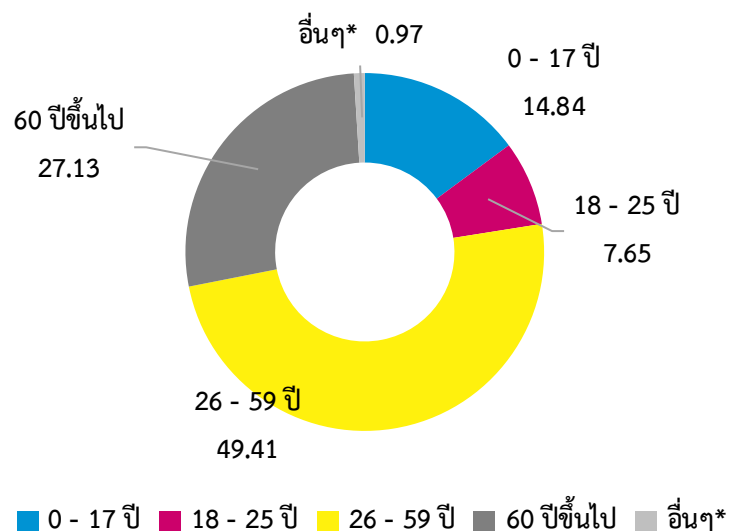
*อื่นๆ (รวมजनทรคติ/ทะเบียนบ้านกลาง/มิใช่สัญชาติไทย/อยู่ระหว่างย้าย)

ประชากรรวมของจังหวัดลำพูน มีจำนวนรวมลดลงในแต่ละปี โดยประชากรในอายุ 0 - 17 ปี จะมีจำนวนลดลงไม่มากนักสำหรับปี 2564 - 2565 แต่ประชากรวัยแรงงาน 15 - 59 ปี จะมีจำนวนลดลงทุกปี โดยในปี 2564 ลดลงจากปี 2563 จำนวน 3,436 คน และปี 2565 ลดลงจากปี 2564 จำนวน 2,657 คน ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สวนทางกับวัยผู้สูงอายุ ที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี โดยในปี 2565 ประชากรเด็ก 0 - 14 ปี มีสัดส่วนร้อยละ 12.71 วัยแรงงาน 15 - 59 ปี มีสัดส่วนร้อยละ 61.08 วัยสูงอายุ 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 26.21 ซึ่งคาดว่าในปี 2566 - 2568 ลำพูน จะมีสัดส่วนผู้สูงอายุร้อยละ 28 ขึ้นไป เข้าสู่สังคมสูงวัยระดับสุดยอด

ข้อมูลแสดง สัดส่วนประชากร พ.ศ. 2564 - 2566

จังหวัด	กลุ่มอายุ (ปี)	ปี 2564		ปี 2565		ปี 2566	
		จำนวน	สัดส่วน	จำนวน	สัดส่วน	จำนวน	สัดส่วน
ลำพูน	อายุ 0 - 17 ปี	61,870	15.42	62,291	15.59	59,118	14.84
	อายุ 18 - 25 ปี	33,125	8.26	32,293	8.08	30,477	7.65
	อายุ 26 - 59 ปี	201,970	50.35	200,256	50.12	196,880	49.41
	อายุ 60 ปีขึ้นไป	100,460	25.04	104,717	26.21	108,085	27.13
	อื่นๆ จำแนกอายุไม่ได้	3,714	0.93	0	0.00	0	0.00

สัดส่วนประชากร (หน่วย : ร้อยละ)

ภาพที่ 2 สัดส่วนประชากร ปี 2566

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2566)

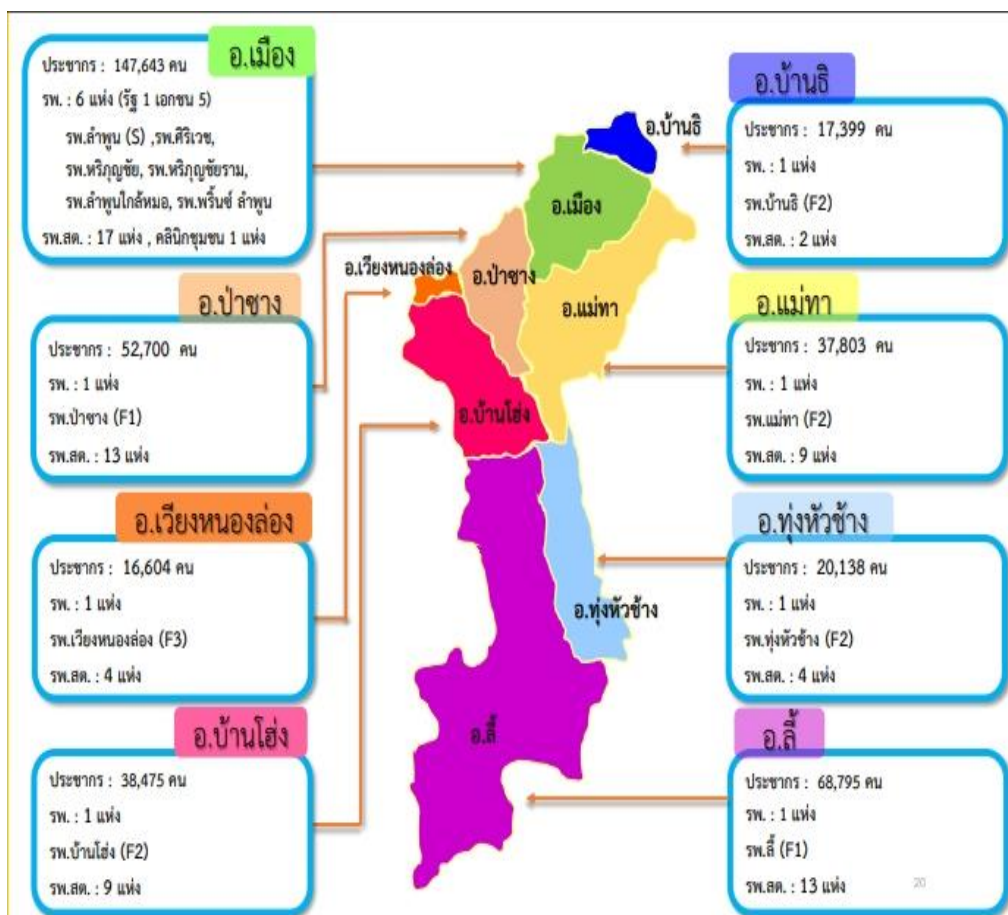
*อื่นๆ (รวมजनทรคติ/ทะเบียนบ้านกลาง/มิใช่สัญชาติไทย/อยู่ระหว่างย้าย)

2.2 ประเด็นด้านสุขภาพ

2.2.1 หน่วยบริการสาธารณสุข

จังหวัดลำพูนมีหน่วยบริการสาธารณสุข ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน จำนวนทั้งสิ้น 238 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลทั่วไป 1 แห่ง โรงพยาบาลชุมชน 7 แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 71 แห่ง สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ 8 แห่ง

โครงสร้างระบบบริการสุขภาพ จังหวัดลำพูน ปีงบประมาณ 2566

ตารางที่ 3 หน่วยบริการด้านสาธารณสุข

หน่วยบริการสาธารณสุข	จำนวน (แห่ง)
โรงพยาบาลศูนย์ (รพศ.)	-
โรงพยาบาลทั่วไป (รพท.)	1
โรงพยาบาลชุมชน (รพช.)	7
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.)	71
สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ	8

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2565)

2.2.2 ทรัพยากรด้านสาธารณสุข

(1) บุคลากรทางการแพทย์

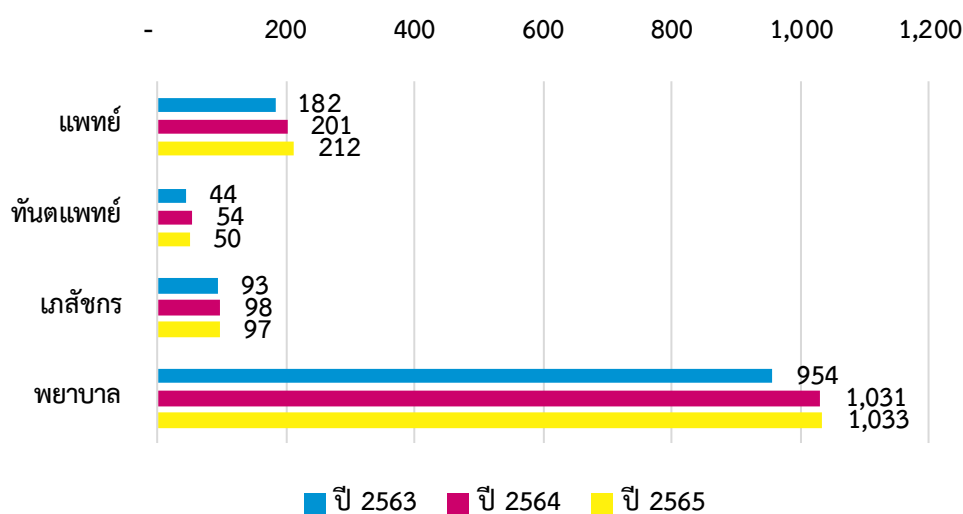
บุคลากรทางการแพทย์ของจังหวัดลำพูน มีแพทย์ จำนวน 180 คน ทันตแพทย์ จำนวน 46 คน เภสัชกร จำนวน 84 คน และพยาบาลวิชาชีพจำนวน 847 คน โดยจำนวนของแพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร และพยาบาล มีจำนวนลดลงในปี 2566

ข้อมูลแสดง อัตราส่วนบุคลากรทางการแพทย์จังหวัดลำพูน พ.ศ. 2563 – 2566

ที่	บุคลากรที่สำคัญ	ปี 2563		ปี 2564		ปี 2565		ปี 2566	
		จำนวน	อัตราส่วน 1 บุคลากรต่อ ประชากร	จำนวน	อัตราส่วน 1 บุคลากรต่อ ประชากร	จำนวน	อัตราส่วน 1 บุคลากรต่อ ประชากร	จำนวน	อัตราส่วน 1 บุคลากรต่อ ประชากร
1	แพทย์	182	1:2209	201	1:1996	212	1:1885	180	1:2213
2	ทันตแพทย์	44	1:9137	54	1:7428	50	1:7991	46	1:8661
3	เภสัชกร	93	1:4325	98	1:4093	97	1:4119	84	1:4743
4	พยาบาลวิชาชีพ	954	1:4214	1031	1:3891	1,033	1:3868	847	1:4704

ที่มา : กองบริหารทรัพยากรบุคคล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ณ วันที่ 31 ธ.ค. 2566

บุคลากรทางการแพทย์ (หน่วย : คน)

ภาพที่ 3 จำนวนบุคลากรทางการแพทย์

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2565)

(2) เติงในสถานพยาบาล

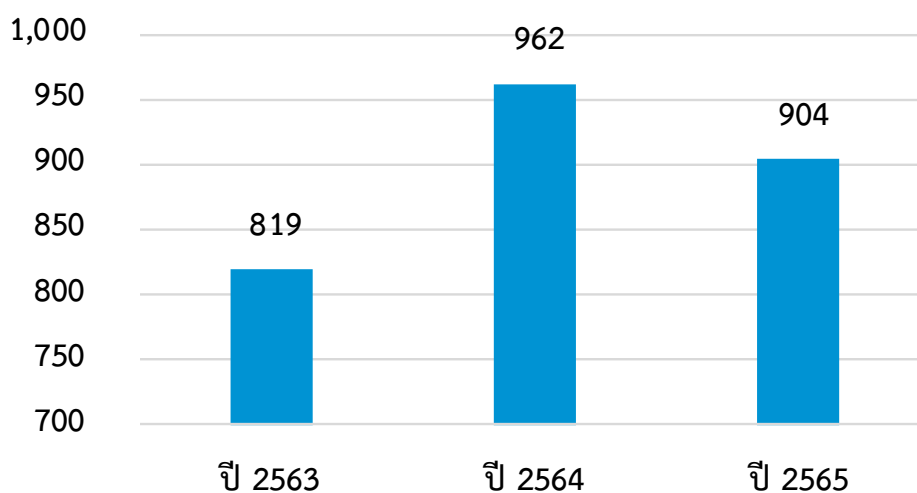
สัดส่วนเติงในสถานพยาบาล มีสัดส่วนลดลง โดยปี 2563 มีจำนวน 819 เติง ในปี 2564 มีจำนวนเพิ่มขึ้น 962 เติง แต่ในปี 2565 ลดลงมามีจำนวน 904 เติง และลดลงในปี 2566 มีจำนวน 690 เติง

ข้อมูลแสดง สัดส่วนเติงในสถานพยาบาล พ.ศ. 2563 - 2566

จังหวัด	ปี	เติงในสถานพยาบาล (หน่วย : เติง)
ลำพูน	2563	819
	2564	962
	2565	904
	2566	690

ที่มา : กองบริหารการสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข

เติงในสถานพยาบาล (หน่วย : เติง)

ภาพที่ 4 จำนวนเติงในสถานพยาบาล

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2565)

(3) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่

จังหวัดลำพูนมีจำนวนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่ 16,105 คน คิดเป็นสัดส่วนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) 1 คน ต่อจำนวนประชากรกลางปี 25 คน

ตารางที่ 4 จำนวนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่

จังหวัด	จำนวน อสม. (คน)	ประชากรกลางปี 2566 (คน)	สัดส่วนต่อประชากร*
ลำพูน	16,105	395,884	25

ที่มา : กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข (2566)

*สัดส่วนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) 1 คน ต่อจำนวนประชากรกลางปี (คน)

2.2.3 ภาวะสุขภาพ ความเจ็บป่วย และการตาย

(1) สาเหตุการตาย 5 อันดับแรก

สาเหตุการตาย 5 อันดับแรกจากโรคต่างๆ จังหวัดลำพูน ในปี 2565 ได้แก่ โรคเนื้องอกร้าย 510 คน ซึ่งมีจำนวนสูงกว่าอีก 4 โรค 1 เท่าตัว ถัดมาคือโรคโลหิตเป็นพิษ 256 คน ปอดบวม/ปอดอักเสบ 238 คน โรคหลอดเลือดสมองแตก ตัน 216 คน และโรคหัวใจขาดเลือด /โรคกล้ามเนื้อหัวใจตาย 211 คน

ตารางที่ 5 สาเหตุการตาย 5 อันดับแรก

อันดับ	สาเหตุการตาย	จำนวนทั้งหมด (หน่วย : คน)
อันดับที่ 1	เนื้องอกร้าย (โรคมะเร็ง)	510
อันดับที่ 2	โลหิตเป็นพิษ (ติดเชื้อในกระแสเลือด)	256
อันดับที่ 3	ปอดบวม / ปอดอักเสบ	238
อันดับที่ 4	โรคหลอดเลือดสมองแตก ตัน	216
อันดับที่ 5	โรคหัวใจขาดเลือด / โรคกล้ามเนื้อหัวใจตาย	211

ที่มา : ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2566)

(2) สาเหตุผู้ป่วยนอกจิตเวชที่มารับบริการสูงสุด 5 อันดับ

จากสถิติระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พบสาเหตุผู้ป่วยนอกจิตเวชที่มารับบริการสูงสุดคือกลุ่มความผิดปกติทางจิตและอาการทางจิตที่เกิดจากโรคทางกาย จำนวน 8,431 คน โรคสมองเสื่อม จำนวน 8,077 คน ความผิดปกติทางจิตและพฤติกรรมที่เกิดจากการใช้สารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท จำนวน 4,709 คน เสพสุรา จำนวน 4,542 คน และเสพติดบุหรี่ จำนวน 4,343 คน

ตารางที่ 6 สาเหตุผู้ป่วยนอกจิตเวชที่มารับบริการสูงสุด 5 อันดับแรก

อันดับ	สาเหตุ	จำนวนทั้งหมด (หน่วย : คน)
อันดับที่ 1	ความผิดปกติทางจิตและอาการทางจิตที่เกิดจากโรคทางกาย	8,431
อันดับที่ 2	โรคสมองเสื่อม	8,077
อันดับที่ 3	ความผิดปกติทางจิตและพฤติกรรมที่เกิดจากการใช้สารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท	4,709
อันดับที่ 4	เสพสุรา	4,542
อันดับที่ 5	เสพบุหรี่	4,343

ที่มา : ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2566)

(3) อัตราการป่วยเป็นโรคซึมเศร้าต่อจำนวนประชากรทั้งหมด

การป่วยเป็นโรคซึมเศร้าของประชากรในจังหวัดลำพูน มีผู้ป่วยสะสมก่อนปี 2566 จำนวน 12,412 คน และมีผู้ป่วยรายใหม่ในปี 2566 จำนวน 1,232 คน รวมผู้ป่วยเก่าและใหม่จำนวนทั้งหมด 13,644 คน อัตราผู้ป่วยรายใหม่ต่อประชากร 100,000 คน จำนวน 311 คน

ข้อมูลแสดง จำนวนผู้ป่วยเป็นโรคซึมเศร้า และอัตราการเพิ่มขึ้น พ.ศ. 2564 - 2566

จังหวัด	ปี	จำนวนผู้ป่วยเป็นโรคซึมเศร้าสะสม (คน)	อัตราการเพิ่มขึ้น (ร้อยละ)
ลำพูน	2564	12,357	-
	2565	12,528	1.4
	2566	13,258	5.8

ที่มา : กองบริหารการสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข

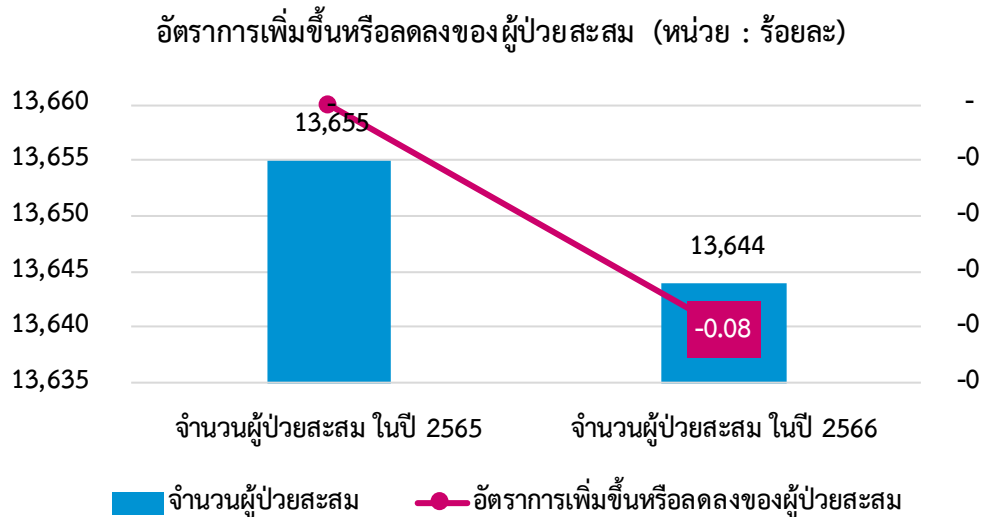
ตารางที่ 7 อัตราการป่วยเป็นโรคซึมเศร้าต่อจำนวนประชากร

จังหวัด	ผู้ป่วยสะสมก่อนปี 2566	รวมผู้ป่วยเก่าและใหม่ทั้งหมด	อัตราป่วยรายใหม่*
ลำพูน	12,412	13,644	311
	ผู้ป่วยรายใหม่ในปี 2566		
	1,232		

ที่มา : ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2566)

*อัตราป่วยเป็นโรคซึมเศร้ารายใหม่ ต่อประชากร 100,000 คน

จากข้อมูลระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พบอัตราที่ลดลงของผู้ป่วยสะสม โดยจากจำนวนผู้ป่วยสะสมในปี 2565 จำนวน 13,655 คน ลดลงเหลือ 13,644 คนในปี 2566 โดยลดลงร้อยละ 0.08 จากปีที่ผ่านมา

ภาพที่ 5 อัตราการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของผู้ป่วยสะสม

ที่มา : ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2566)

(4) การพยายามฆ่าตัวตายและการฆ่าตัวตายสำเร็จ

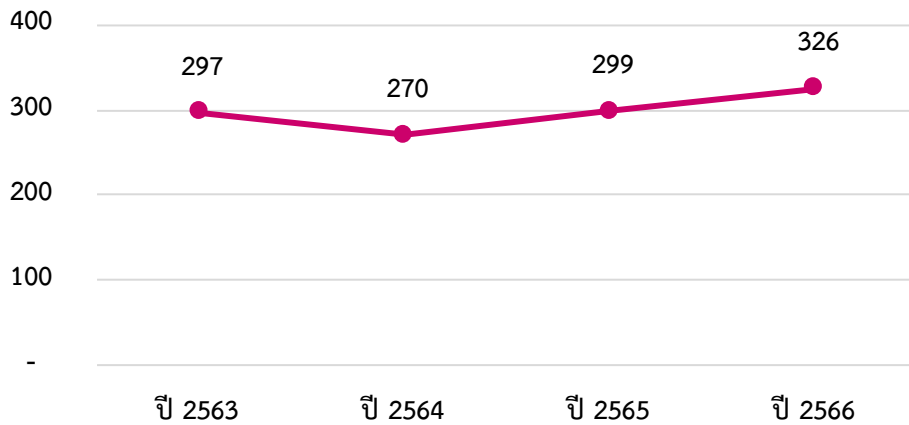
สถิติการพยายามฆ่าตัวตายและการฆ่าตัวตายสำเร็จในจังหวัดลำพูน ในปี 2566 มีจำนวน 326 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2565 จำนวน 27 คน ในขณะที่สถิติย้อนหลัง 3 ปี จังหวัดลำพูน มีผู้ป่วยที่พยายามฆ่าตัวตายลดลงจาก 297 คนในปี 2563 เป็น 270 คนในปี 2564 และเพิ่มขึ้น ในปี 2565 จำนวน 299 คน

ข้อมูลแสดง จำนวนผู้ป่วยที่พยายามฆ่าตัวตาย พ.ศ. 2563 - 2566

จังหวัด	ปี	จำนวนผู้ป่วยที่พยายามฆ่าตัวตาย (คน)	สัดส่วน (ร้อยละ)
ลำพูน	2563	297	0.07
	2564	270	0.07
	2565	299	0.07
	2566	326	0.08

ที่มา : กองบริหารการสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข

ผู้ป่วยที่พยายามฆ่าตัวตาย (หน่วย : คน)

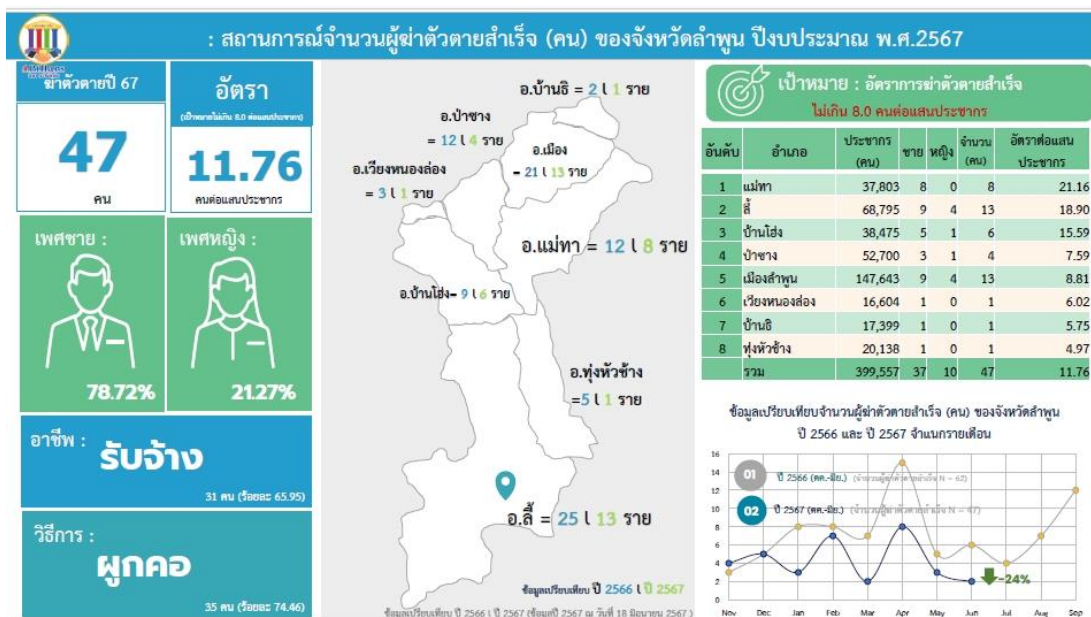

ภาพที่ 6 จำนวนผู้ป่วยที่พยายามฆ่าตัวตาย

ที่มา : ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2566)

ในปีงบประมาณ 2567 ข้อมูลโดยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน ณ วันที่ 18 มิถุนายน 2567 พบผู้ที่ฆ่าตัวตายสำเร็จ 47 คน โดยคิดเป็นอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ 11.76 คน โดยข้อมูลการฆ่าตัวตายสำเร็จที่เกินกว่าเกณฑ์หมายนั้น สอดคล้องไปกับจำนวนผู้ป่วยเป็นโรคซึมเศร้าที่สูงเป็นอันดับ 1 ของประเภทผู้ป่วยด้านจิตเวชที่เข้ารับบริการ

ข้อมูลแสดง สถานการณ์จำนวนผู้ฆ่าตัวตายสำเร็จของจังหวัดลำพูน ปีงบประมาณ 2567

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน ณ วันที่ 18 มิถุนายน 2567

จากการรายงานของระบบระบบ Health KPI สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปี 2566 พบผู้ที่ฆ่าตัวตายสำเร็จ 40 คน โดยคิดเป็นอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ 10.07 คน ต่อประชากร 100,000 คน ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ค่าเป้าหมายที่กำหนด โดยเกณฑ์ของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ระบุว่าอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ จะต้องไม่เกิน 8.00 คน

ตารางที่ 8 อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ

จังหวัด	ผู้ฆ่าตัวตายสำเร็จ (คน)	อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ*	เกณฑ์เป้าหมาย**
ลำพูน	40	10.07	ไม่เกิน 8.00 คน

ที่มา : ระบบ Health KPI สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2566)

*อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ ต่อประชากร 100,000 คน

**เกณฑ์เป้าหมายตาม KPI สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

2.3 ประเด็นด้านเศรษฐกิจ รายได้ และการทำงาน

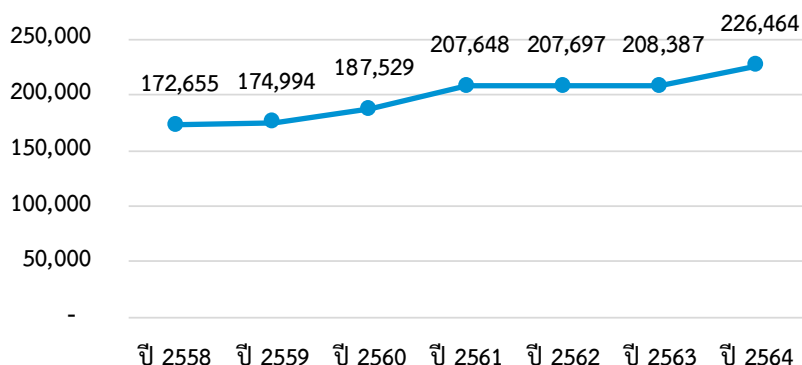
2.3.1 ผลผลิตมวลรวมจังหวัด และการขยายตัว

ผลผลิตมวลรวมจังหวัดคือ ผลรวมของมูลค่าการผลิตสินค้าและบริการขั้นสุดท้าย ซึ่งมีค่าเท่ากับมูลค่าเพิ่ม จากกิจกรรมการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดที่ผลิตขึ้นภายในขอบเขตของจังหวัด จากข้อมูลของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่จัดเก็บล่าสุด จังหวัดลำพูนมีสถิติผลผลิตมวลรวมจังหวัดต่อหัวอยู่ที่ 226,646 บาทต่อคนต่อปี เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า 18,077 บาท โดยจากสถิติในห้วงหลายปีที่ผ่านมาผลผลิตมวลรวมของจังหวัดลำพูน มีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้นทุกปีอย่างต่อเนื่อง

ข้อมูลแสดง ผลผลิตจังหวัดต่อหัว (GPP per Capita) พ.ศ. 2558 - 2565

จังหวัด	ปี	ผลผลิตมวลรวมจังหวัดต่อหัว (บาท)
ลำพูน	2558	172,655
	2559	174,994
	2560	187,529
	2561	207,648
	2562	207,697
	2563	208,387
	2564	226,464
	2565	232,559

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (หน่วย : บาท)

ภาพที่ 7 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2564)

ตารางที่ 9 อัตราการขยายหรือหดตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว

จังหวัด	GPP ปี 2563	GPP ปี 2564	การขยายหรือหดตัว*
ลำพูน	208,387	226,464	8.67

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2564)

*อัตราการขยายหรือหดตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (หน่วย : ร้อยละ)

โดยจากสถิติผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัวของจังหวัดลำพูน เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า มีการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด จาก 208,387 บาทต่อคนต่อปีในปี 2563 เป็น 226,464 บาทต่อคนต่อปี ในปี 2564 โดยคิดเป็นอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 8.67 ดังข้อมูลในตารางที่ 9

2.3.2 รายได้ หนี้สิน ความไม่เสมอภาคของรายได้ และการออม

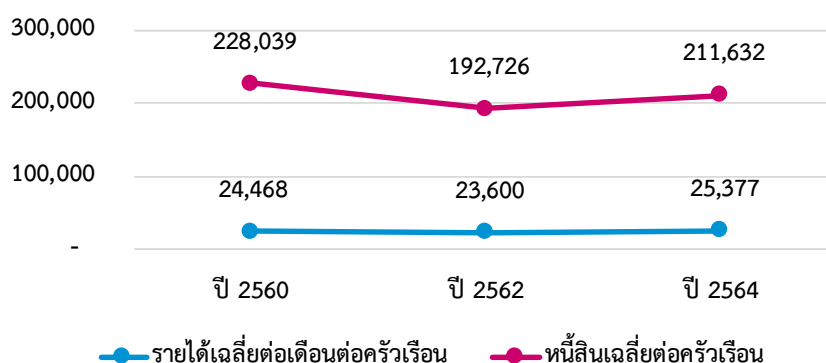
(1) รายได้และหนี้สินต่อครัวเรือน

รายได้และหนี้สินเฉลี่ยของครัวเรือนจังหวัดลำพูน จากแผนภูมิภาพที่ 8 พบว่า หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนมีมากกว่ารายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน โดยมีรายได้เฉลี่ยอยู่ที่ 25,377 บาทต่อครัวเรือน แต่มีหนี้สินสูงถึง 211,632 บาทต่อครัวเรือน อย่างไรก็ตาม ทั้งรายได้และหนี้สินเฉลี่ยของครัวเรือนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีก่อน

ข้อมูล แสดงรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือนของจังหวัดลำพูน พ.ศ. 2560 – 2566

จังหวัด	ปี	รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน (บาท)
ลำพูน	2560	24,468
	2562	23,600
	2564	25,377
	2566	25,535

รายได้และหนี้สินต่อครัวเรือน (หน่วย : บาท)

ภาพที่ 8 รายได้และหนี้สินต่อครัวเรือน

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2564)

(2) หนี้สินและประเภทของหนี้สิน

จำนวนหนี้สินและประเภทของหนี้สินจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้ ในปี 2566 แสดงประเภทของหนี้สิน พบว่า จังหวัดลำพูนมีประเภทหนี้สินเพื่อใช้ซื้อ/เช่าซื้อบ้านและที่ดินมากที่สุด จำนวน 83,203 บาทต่อครัวเรือน รองลงมาเป็นหนี้สินเพื่อใช้จ่ายในครัวเรือน จำนวน 82,079 บาทต่อครัวเรือน ตามด้วยหนี้สินเพื่อใช้ทำการเกษตร หนี้สินเพื่อใช้ทำธุรกิจที่ไม่ใช่การเกษตร และหนี้สินเพื่อใช้ในการศึกษา

ข้อมูล แสดงหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม และสัดส่วนประเภทของหนี้สิน พ.ศ. 2562 - 2566

จังหวัด	วัตถุประสงค์ของการกู้ยืม	2562	2564	2566
		จำนวน (บาท)	จำนวน (บาท)	จำนวน (บาท)
ลำพูน	หนี้สินทั้งสิ้น	192,726	211,632	217,442
	เพื่อใช้จ่ายในครัวเรือน	95,525	79,081	82,079
	เพื่อใช้ทำธุรกิจที่ไม่ใช่การเกษตร	14,679	27,488	23,185
	เพื่อใช้ทำการเกษตร	19,798	30,183	24,775
	เพื่อใช้ในการศึกษา	7,476	5,782	4,199
	เพื่อใช้ซื้อ/เช่าซื้อบ้านและที่ดิน	53,075	68,927	83,203
	อื่นๆ	2,173	171	-

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดลำพูน

หมายเหตุ: หนี้อื่นๆ ได้แก่ หนี้จากการค้ำประกันบุคคลอื่น หนี้ค่าปรับหรือจ่ายชดเชยค่าเสียหาย เป็นต้น

(3) สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini coefficient) ของรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค

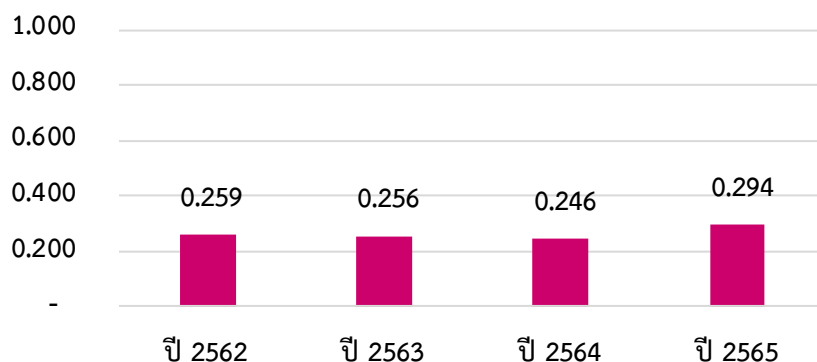
สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini coefficient) เป็นเครื่องมือในการวัดความไม่เท่าเทียมในรูปแบบของสัดส่วน (Gini ratio) ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0 กับ 1 ยิ่งค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าความไม่เท่าเทียมกันของรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคมีมากขึ้น โดยข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ เกี่ยวกับสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค ของรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคของจังหวัดลำพูน ในปี 2565 มีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 0.29 เพิ่มขึ้นจาก 0.25 ในปี 2564 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2564 แสดงให้เห็นถึงภาวะความไม่เท่าเทียมกันของรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคที่เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ข้อมูลแสดง ดัชนีความไม่เสมอภาคด้านรายจ่าย และสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini coefficient) พ.ศ. 2562 - 2565

จังหวัด	ปี	ดัชนีความไม่เสมอภาคด้านรายจ่าย	สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini coefficient) ของรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค
ลำพูน	2562	25.93	0.35
	2563	25.61	0.26
	2564	24.60	0.25
	2565	29.43	0.29

หมายเหตุ. สัมประสิทธิ์ คือการนำดัชนี / (หาร) 100

สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini coefficient)

ภาพที่ 9 สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini coefficient) ของรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค

ที่มา : ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2565)

หมายเหตุ ประมวลผลโดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(4) ครั้วเรือที่มีการออมเงิน

สถิติครั้วเรือที่มีการออมเงินของจังหวัดลำพูน จากข้อมูลของกรมการพัฒนาชุมชน จังหวัดลำพูนมีครั้วเรือที่ออมเงินทั้งหมด 112,580 ครั้วเรือ จากครั้วเรือทั้งหมด 112,580 ครั้วเรือ คิดเป็นร้อยละ 100 ของครั้วเรือทั้งหมด

ตารางที่ 10 ร้อยละของครั้วเรือที่มีการออมเงิน

จังหวัด	ครั้วเรือทั้งหมด	ครั้วเรือที่มีการออมเงิน	ร้อยละของครั้วเรือที่มีการออมเงิน
ลำพูน	112,580	112,580	100.00

ที่มา : กรมการพัฒนาชุมชน (2566)
หมายเหตุ เป็นข้อมูลจากการสำรวจเท่านั้น

2.3.3 ภาวะการมีงานทำ

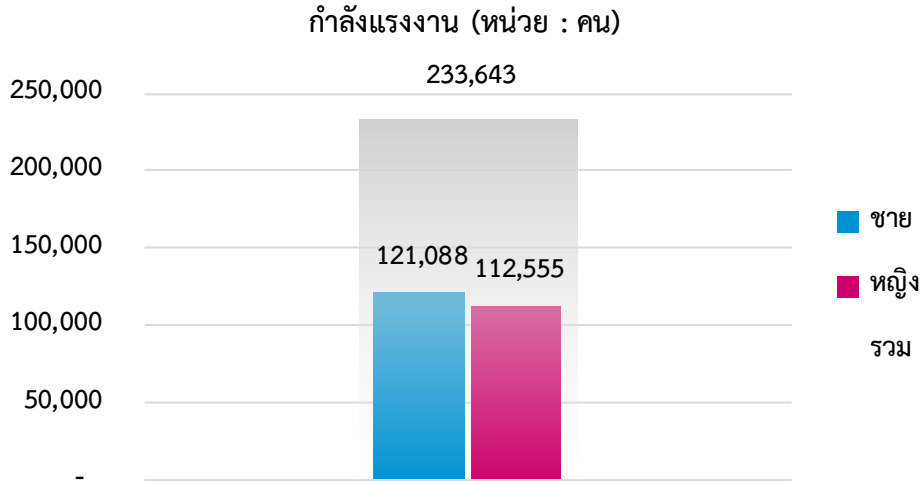
(1) กำลังแรงงาน

สถานการณ์วัยแรงงานของจังหวัดลำพูน จากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ ปัจจุบันมีวัยแรงงาน จำนวน 233,643คน เป็นเพศชาย 121,088 คน และเพศหญิง 112,555คน ตามข้อมูลในแผนภูมิภาพที่ 10

ข้อมูลแสดง กำลังแรงงาน ของจังหวัดลำพูน พ.ศ. 2563 - 2567

จังหวัด	ปี	ชาย (หน่วย : คน)	หญิง (หน่วย : คน)	รวม (หน่วย : คน)
ลำพูน	2563	134,882	123,270	258,151
	2564	133,873	120,915	254,788
	2565	199,539	110,276	229,815
	2566	121,088	112,555	233,643
	2567	120,601	235,854	235,854

ที่มา : สำนักงานแรงงานจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2567

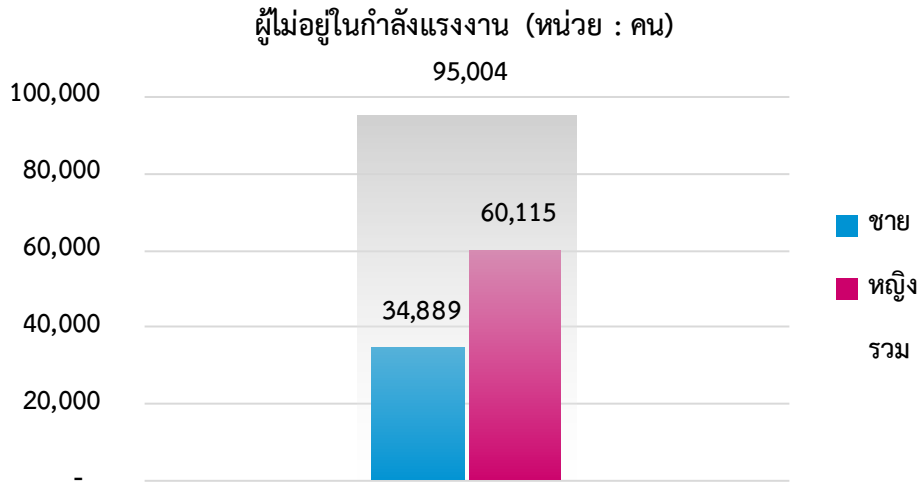
ภาพที่ 10 จำนวนกำลังแรงงาน
ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2566)
หมายเหตุ ข้อมูลเฉลี่ยทั้งปี

สถานการณ์ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงานจังหวัดลำพูน จากการสำรวจภาวะการทำงาน
ของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ ปัจจุบันมีผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน จำนวน 95,004 คน เป็นเพศชาย
34,889 คน และเพศหญิง 60,115 คน ตามข้อมูลในแผนภูมิภาพที่ 11

ข้อมูลแสดง ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน ของจังหวัดลำพูน พ.ศ. 2563 - 2567

จังหวัด	ปี	ชาย (หน่วย : คน)	หญิง (หน่วย : คน)	รวม (หน่วย : คน)
ลำพูน	2563	36,564	62,352	98,917
	2564	37,423	64,635	102,059
	2565	36,936	62,575	99,511
	2566	34,889	60,115	95,004
	2567	35,074	57,303	92,377

ที่มา : สำนักงานแรงงานจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2567

ภาพที่ 11 จำนวนผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน
ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2566)
หมายเหตุ ข้อมูลเฉลี่ยทั้งปี

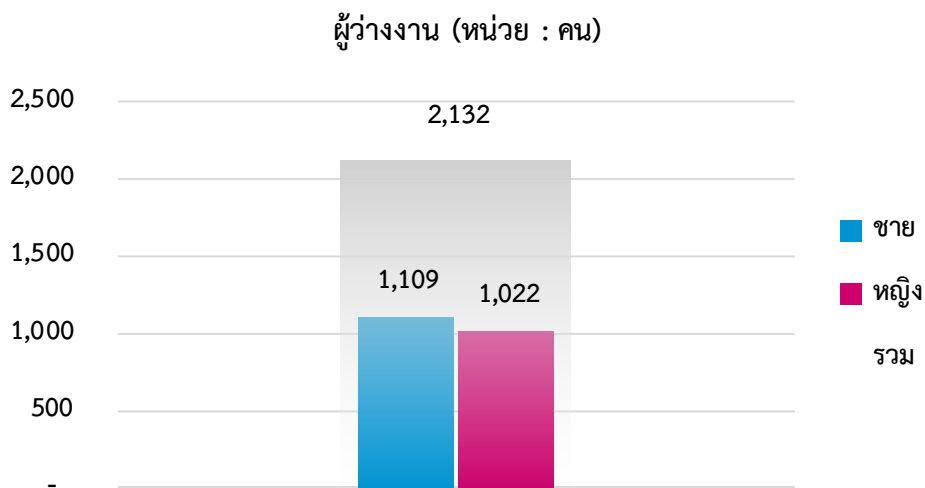
(2) การว่างงาน

จากแผนภูมิในภาพที่ 12 จังหวัดลำพูนมีจำนวนผู้ว่างงานในปี 2566 จำนวน 2,132 คน โดยแบ่งเป็นเพศชาย 1,109 คน และเพศหญิง 1,022 คน

ข้อมูลแสดง การว่างงาน ชาย - หญิง ของจังหวัดลำพูน พ.ศ. 2563 - 2567

จังหวัด	ปี	ชาย (หน่วย : คน)	หญิง (หน่วย : คน)	รวม (หน่วย : คน)
ลำพูน	2563	1,535	915	2,450
	2564	1,247	1,688	2,935
	2565	750	1,621	2,371
	2566	1,109	1,022	2,132
	2567	154	-	154

ที่มา : สำนักงานแรงงานจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2567

ภาพที่ 12 จำนวนผู้ว่างงาน
ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2566)
หมายเหตุ ข้อมูลเฉลี่ยทั้งปี

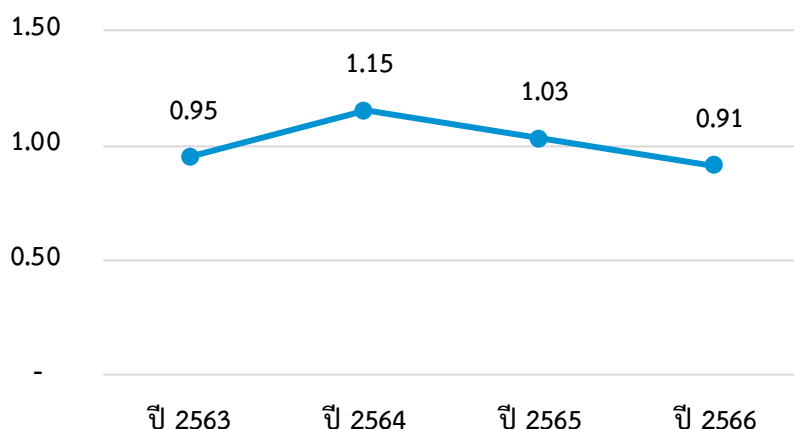
อัตราการว่างงานของจังหวัดลำพูน จากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ในปี 2567 ร้อยละ 0.07 แสดงให้เห็นถึงภาวะของการว่างงานในจังหวัดที่ลดลง

ข้อมูลแสดง อัตราการว่างงาน ของจังหวัดลำพูน พ.ศ. 2563 - 2567

จังหวัด	ปี	จำนวน (หน่วย : คน)	อัตราการว่างงาน (หน่วย : ร้อยละ)
ลำพูน	2563	2,450	0.95
	2564	2,935	1.15
	2565	2,371	1.03
	2566	2,132	0.91
	2567	154	0.07

ที่มา : สำนักงานแรงงานจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2567

อัตราการว่างงาน (หน่วย : ร้อยละ)

ภาพที่ 13 อัตราการว่างงาน

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2566)

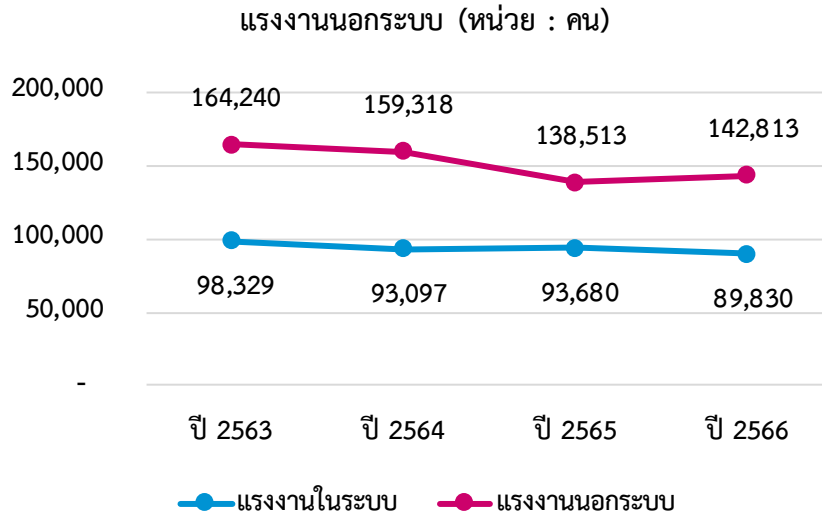
(3) แรงงานนอกระบบ

จากแผนภูมิภาพที่ 14 จะพบว่าจังหวัดลำพูน มีสัดส่วนแรงงานนอกระบบสูงกว่าแรงงานในระบบ โดยข้อมูลของกระทรวงแรงงานในปี 2566 จังหวัดลำพูน มีแรงงานนอกระบบจำนวน 142,813 คน เพิ่มขึ้นจาก 138,513 คน ในปี 2565 ในขณะที่สัดส่วนแรงงานในระบบลดลงจาก 93,680 คนในปี 2565 เป็น 89,830 คน ในปี 2566 ซึ่งมีแนวโน้มลดลง

ข้อมูลแสดง จำนวนแรงงานนอกระบบและแรงงานในระบบ
ของจังหวัดลำพูน พ.ศ. 2563 - 2567

จังหวัด	ปี	แรงงานนอกระบบ (หน่วย : คน)	แรงงานในระบบ (หน่วย : คน)
ลำพูน	2563	164,240	98,329
	2564	159,318	93,097
	2565	138,513	93,680
	2566	142,813	89,830

ที่มา : สำนักงานแรงงานจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ วันที่ พฤษภาคม 2567

ภาพที่ 14 จำนวนแรงงานนอกระบบ

ที่มา : กระทรวงแรงงาน (2566)

(4) การทำงานของคนต่างด้าว

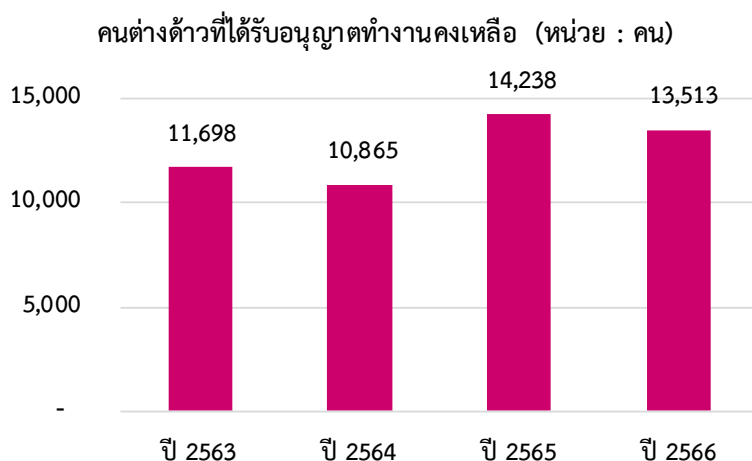
จากข้อมูลของกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน ในปี 2566 จังหวัดลำพูน มีคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงาน จำนวน 13,513 คน ลดลงจาก 14,238 คน ในปี 2565

ข้อมูลแสดง จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือ

ของจังหวัดลำพูน พ.ศ. 2563 - 2567

จังหวัด	ปี	จำนวน (หน่วย : คน)
ลำพูน	2563	11,698
	2564	10,865
	2565	14,238
	2566	13,513
	2567	15,359

ที่มา : สำนักงานแรงงานจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ วันที่ พฤษภาคม 2567

ภาพที่ 15 จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือ

ที่มา : กระทรวงแรงงาน กรมการจัดหางาน (2566)

2.3.4 ผู้ประกันตน

จังหวัดลำพูน มีข้อมูลผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ในปี 2566 จำนวน 82,280 คน ลดลงจาก 83,406 คน ในปี 2565 ผู้ประกันตนตามมาตรา 39 ในปี 2565 จำนวน 19,569 คน ลดลงจาก 20,027 คน ในปี 2565 และมีผู้ประกันตนตามมาตรา 40 ในปี 2566 จำนวน 50,152 คน เพิ่มขึ้นจาก 48,932 คน ในปี 2565 ดังข้อมูลในตารางที่ 12

ข้อมูลแสดง จำนวนผู้ประกันตนมาตรา 33, 39 และ 40 ของจังหวัดลำพูน พ.ศ. 2567

จังหวัด	ผู้ประกันตนมาตรา 33, 39 และ 40	ปี 2567
ลำพูน	มาตรา 33	82,855
	มาตรา 39	19,316
	มาตรา 40	50,549

ที่มา : สำนักงานประกันสังคมจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ วันที่ พฤษภาคม 2567

ตารางที่ 11 จำนวนผู้ประกันตนมาตรา 33, 39 และ 40

ผู้ประกันตนมาตรา 33, 39 และ 40 (หน่วย : คน)	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
มาตรา 33	77,661	82,117	83,406	82,280
มาตรา 39	19,132	20,156	20,027	19,596
มาตรา 40	42,681	46,392	48,932	50,152

ที่มา : กระทรวงแรงงาน (2566)

2.4 ประเด็นด้านการศึกษา

2.4.1 สถานศึกษา

ข้อมูลสถานศึกษาในจังหวัดลำพูน แยกเป็นสถานศึกษาในระบบ มีจำนวน 326 แห่ง แยกเป็น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 177 แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 25 แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จำนวน 4 แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา(เอกชน) จำนวน 3 แห่ง สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำนวน 117 แห่ง ในส่วนของสถานศึกษานอกระบบ มีจำนวน 8 แห่ง

ข้อมูลแสดง สถานศึกษาในระบบ นอกระบบ รายสังกัด ปีการศึกษา 2566

สถานศึกษา	รายการสถานศึกษา (หน่วย : แห่ง)							
	ในระบบ						นอก ระบบ	รวม
	สพฐ.	เอกชน	อาชีว ศึกษา	อุดม ศึกษา	ท้องถิ่น	สำนัก พุทธ	กศน.	รวม
เตรียมอนุบาล	0	2	0	0	0	0	0	2
ก่อนประถมศึกษา	162	19	0	0	0	0	0	181
ประถมศึกษา	15	2	0	0	0	0	8	25
มัธยมศึกษาตอนต้น	0	2	0	0	0	0	0	2
มัธยมศึกษาตอนปลาย	0	0	0	0	0	0	0	0
โรงเรียนเฉพาะคน พิการ	0	0	0	0	0	0	0	0
โรงเรียนศึกษา สงเคราะห์	0	0	0	0	0	0	0	0
ศูนย์การศึกษาพิเศษ	0	0	0	0	0	0	0	0
	177	25	4	3	117	10	8	

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ

ตารางที่ 12 สถานศึกษาในระบบ นอกระบบ รายสังกัด

สถานศึกษาในระบบ นอกระบบ รายสังกัด	จำนวน (แห่ง)
สถานศึกษาในระบบ	326
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	177
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	25
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	4
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (เอกชน)	3
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	117
สถานศึกษานอกระบบ	8
กรมส่งเสริมการเรียนรู้	8

ที่มา : ระบบศูนย์บริการแลกเปลี่ยนข้อมูลการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (ปีการศึกษา 1/2566)

2.4.2 เด็กที่เข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากข้อมูลระบบศูนย์บริการแลกเปลี่ยนข้อมูลการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 1/2566 มีเด็กที่เข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่จังหวัดลำพูน จำนวน 58,882 คน โดยเป็นเด็กที่อยู่ระดับชั้นประถมศึกษามากที่สุด จำนวน 23,818 คน รองลงมาได้แก่ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับเตรียมอนุบาล ตามลำดับ ดังข้อมูลในตารางที่ 14

ตารางที่ 13 เด็กที่เข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เด็กที่เข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (หน่วย : คน)	สพฐ.	เอกชน	อปท.	กทม./พัทยา	รวม
เตรียมอนุบาล	-	193	3,323	-	3,516
ก่อนประถมศึกษา	4,807	2,801	1,617	-	9,225
ประถมศึกษา	15,427	5,521	2,870	-	23,818
มัธยมศึกษาตอนต้น	8,892	1,074	742	-	10,708
มัธยมศึกษาตอนปลาย	6,161	731	100	-	6,992
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	-	-	-	-	4,623

ที่มา : ระบบศูนย์บริการแลกเปลี่ยนข้อมูลการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (ปีการศึกษา 1/2566)

2.4.3 กลุ่มเด็กที่มีความเสี่ยงด้านการศึกษา

(1) เด็กนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษ

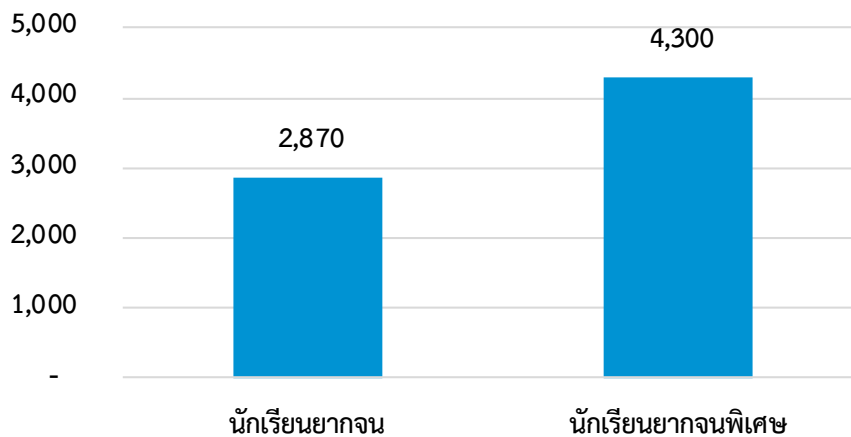
ข้อมูลเด็กนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษ ในปี 2565 พบว่า มีจำนวนนักเรียนยากจน 2,870 คน และนักเรียนยากจนพิเศษ 4,300 คน รวมจำนวน 7,170 คน

ข้อมูลแสดง จำนวนเด็กนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษ ปีการศึกษา 2565

จังหวัด	เด็กนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษ	จำนวน (หน่วย : คน)
ลำพูน	นักเรียนยากจน (คน)	2,870
	นักเรียนยากจนพิเศษ (คน)	4,300
	นักเรียนยากจน+ยากจนพิเศษ	7,170
	นักเรียนยากจนพิเศษต่อนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษ	59.97

ที่มา : กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)

เด็กนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษ (หน่วย : คน)

ภาพที่ 16 จำนวนเด็กนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษ

ที่มา : ระบบสารสนเทศเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา iSEE (2565)

(2) จำนวนนักเรียนด้อยโอกาส จำแนกตามประเภทความด้อยโอกาส

ข้อมูลนักเรียนด้อยโอกาส ประจำปีการศึกษา 1/2566 พบว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 16,121 คน แยกเป็น เด็กนักเรียนยากจน 15,901 คน ชนกลุ่มน้อย 101 คน กำพร้า 13 คน และมีความด้อยโอกาสมากกว่า 1 ประเภท จำนวน 105 คน

ข้อมูลแสดง จำนวนนักเรียนด้อยโอกาส จำแนกตามประเภทความด้อยโอกาส ปีการศึกษา 2566

ประเภทความด้อยโอกาส	ชาย	หญิง	รวม
กำพร้า	9	4	13
ชนกลุ่มน้อย	51	50	101
เด็กถูกทอดทิ้ง	-	-	-
เด็กถูกบังคับให้ขายแรงงาน	-	-	-
เด็กที่ถูกทำร้ายทารุณ	-	-	-
เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด	-	-	-
เด็กที่อยู่ในธุรกิจทางเพศ	-	-	-
เด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเยาวชน	-	-	-
เด็กยากจน	8,167	7,734	15,901
เด็กเร่ร่อน	-	1	1
ทำงานรับผิดชอบตนเองและครอบครัว	-	-	-
ผลกระทบจากเอดส์	-	-	-
มีความด้อยโอกาสมากกว่า 1 ประเภท	59	46	105
อายุนอกเกณฑ์	-	-	-
อื่นๆ	-	-	-
นักเรียนด้อยโอกาสทั้งหมด	8,286	7,835	16,121

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตารางที่ 14 จำนวนนักเรียนด้อยโอกาส จำแนกตามประเภทความด้อยโอกาส

นักเรียนด้อยโอกาส จำแนกตามประเภทความด้อยโอกาส	(หน่วย : คน)
นักเรียนด้อยโอกาส รวมทั้งหมด	16,121
กำพร้า	13
ชนกลุ่มน้อย	101
เด็กถูกทอดทิ้ง	-
เด็กถูกบังคับให้ขายแรงงาน	-
เด็กที่ถูกทำร้ายทารุณ	-
เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด	-
เด็กที่อยู่ในธุรกิจทางเพศ	-
เด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเยาวชน	-
เด็กยากจน	15,901
เด็กเร่ร่อน	1
ทำงานรับผิดชอบตนเองและครอบครัว	-
ผลกระทบจากเอดส์	-
มีความด้อยโอกาสมากกว่า 1 ประเภท	105

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ปีการศึกษา 1/2566)

(3) จำนวนนักเรียนออกกลางคัน

ข้อมูลนักเรียน และนักศึกษาออกกลางคันปีการศึกษา 2565 ในจังหวัดลำพูน มีจำนวน 3,878 คน แยกเป็นชาย จำนวน 1,923 คน และหญิง จำนวน 1,955 คน

ข้อมูลแสดง จำนวนเด็กนักเรียน นักศึกษา ออกกลางคัน

จังหวัด	เด็กนักเรียน นักศึกษา ออกกลางคัน	ชาย	หญิง	รวม
ลำพูน	ปีการศึกษา 1/2565	256	131	387
	ปีการศึกษา 2/2565	1,667	1,824	3,491
	ปีการศึกษา 1/2566	405	260	665
	ปีการศึกษา 2/2566	-	-	-

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์)

ตารางที่ 15 จำนวนนักเรียนออกกลางคัน

นักเรียนออกกลางคัน	(หน่วย : คน)
ชาย	-
หญิง	-
รวมทั้งหมด	-

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565)

จากข้อมูลสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี 2565 จังหวัดลำพูน ไม่มีเด็กนักเรียนที่ออก จากการศึกษากลางคัน

ตารางที่ 16 สาเหตุของการออกกลางคัน

สาเหตุของการออกกลางคัน	(หน่วย : คน)
เจ็บป่วย/อุบัติเหตุ	-
ฐานะยากจน	-
ต้องคดี/ถูกจับ	-
มีปัญหาครอบครัว	-
มีปัญหาในการปรับตัว	-
สมรส	-
หาเลี้ยงครอบครัว	-
อพยพตามผู้ปกครอง	-

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565)

(4) จำนวนผู้เรียนที่ได้รับรหัส G หรือ ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร (G-code)

จากข้อมูลของระบบศูนย์บริการแลกเปลี่ยนข้อมูลการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดลำพูนมีผู้เรียนที่ได้รับรหัส G หรือ ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรในภาคการศึกษาที่ 1/2566 จำนวน 2,300 คน เพิ่มขึ้นจาก 1,929 คน ในภาคการศึกษาที่ 2/2565 และจาก 1,748 คน ในภาคการศึกษาที่ 1/2565 ดังข้อมูลในตารางที่ 17

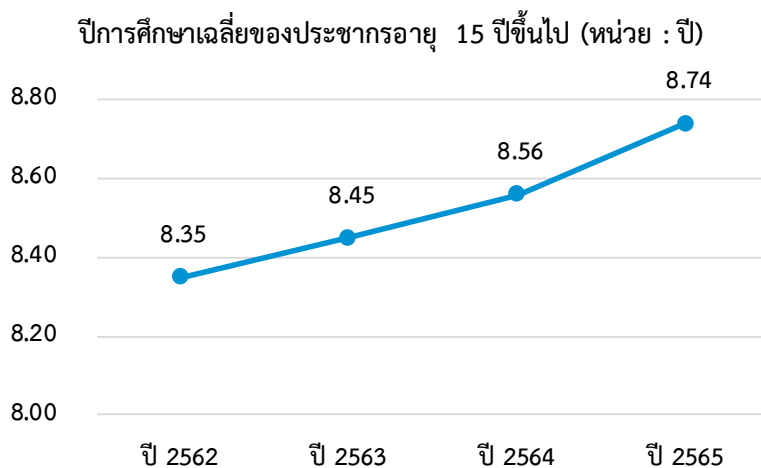
ตารางที่ 17 จำนวนผู้เรียนที่ได้รับรหัส G หรือ ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร (G-code)

ผู้เรียนที่ได้รับรหัส G (หน่วย : คน)	1/2565	2/2565	1/2566
ชาย	886	1,043	1,246
หญิง	862	886	1,054
รวมทั้งหมด	1,748	1,929	2,300

ที่มา : ระบบศูนย์บริการแลกเปลี่ยนข้อมูลการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (ปีการศึกษา 1/2566)

2.4.4 ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป

จากข้อมูลของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในปี 2565 ประชากรจังหวัดลำพูนที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป มีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยอยู่ที่ 8.74 ปี เพิ่มขึ้นจาก 8.56 ปี เมื่อปี 2564 โดยเป็นการเพิ่มขึ้นในรอบหลายปี หลังจากสถิติปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีลดลงมาต่อเนื่องหลายปี แสดงให้เห็นถึงการเข้าถึงระบบการศึกษาที่มากขึ้น และการอยู่ในระบบการศึกษาที่ยาวนานขึ้น

ภาพที่ 17 ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2565)

หมายเหตุ ประมวลผลโดยสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ดัชนีความก้าวหน้าของคน : HAI)

2.5 ประเด็นด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

2.5.1 การรับแจ้งคดีอาญาตามฐานความผิด

(1) การรับแจ้งคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย เพศ

สถิติการรับแจ้งคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ปี 2566 จังหวัดลำพูน มีการรับแจ้งรวม 137 คดี คิดเป็นอัตรา 35 คดี ต่อประชากร 100,000 คน สูงเป็นอันดับที่ 53 ของประเทศ

ข้อมูลแสดง การรับแจ้งคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย เพศ ประจำปี 2566

จังหวัด	การรับแจ้งคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย เพศ	ชาย	หญิง	ไม่ระบุเพศ	รวม
ลำพูน	รับแจ้ง (คดี) ตามฐานความผิด	86	42	9	137
	รับแจ้ง ต่อจำนวนประชากรแสนคน	21.6	10.5	2.3	34.4
	จำนวนคดีที่จับกุม (คดี) ตามฐานความผิด	161	48	8	217
	จำนวนที่จับกุม (คน) ตามฐานความผิด	275	70	10	355

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ตารางที่ 18 การรับแจ้งคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย เพศ

รับแจ้ง (หน่วย : คดี)	ชาย	รวม	อัตราต่อประชากร*	อันดับ**
ตามฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย เพศ	86	137	35	53
	หญิง			
	42			
	ไม่ระบุ			
	9			

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2566)

*อัตราคดีต่อประชากร 100,000 คน

**จัดอันดับจังหวัดที่มีอัตราคดีต่อประชากร สูงสุด - ต่ำสุด (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร)

(2) การรับแจ้งคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์

การรับแจ้งคดีเกี่ยวกับทรัพย์ในจังหวัดลำพูน ปี 2566 มีจำนวน 601 คดี คิดเป็นอัตรา 152 คดีต่อประชากร 100,000 คน สูงเป็นอันดับที่ 25 ของประเทศ ตามตารางที่ 19

ข้อมูลแสดง การรับแจ้งคดีเกี่ยวกับทรัพย์ ประจำปี 2566

จังหวัด	การรับแจ้งคดีเกี่ยวกับทรัพย์	ชาย	หญิง	ไม่ระบุเพศ	รวม
ลำพูน	รับแจ้ง (คดี) ตามฐานความผิด	343	215	43	601
	รับแจ้ง ต่อจำนวนประชากรแสนคน	86	54	11	151
	จำนวนคดีที่จับกุม (คดี) ตามฐานความผิด	534	256	34	824
	จำนวนที่จับกุม (คน) ตามฐานความผิด	802	396	38	1,236

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ตารางที่ 19 การรับแจ้งคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์

รับแจ้ง (หน่วย : คดี)	ชาย	รวม	อัตราต่อประชากร*	อันดับ**
ตามฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์	343	601	152	25
	หญิง			
	215			
	ไม่ระบุ			
	43			

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2566)

*อัตราคดีต่อประชากร 100,000 คน

**จัดอันดับจังหวัดที่มีอัตราคดีต่อประชากร สูงสุด - ต่ำสุด (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร)

(3) การจับกุมคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

การจับกุมคดีเกี่ยวกับยาเสพติดในจังหวัดลำพูน ปี 2566 มีจำนวน 10,616 คดี คิดเป็นอัตรา 2,682 คดีต่อประชากร 100,000 คน สูงเป็นอันดับที่ 3 ของประเทศ ตามตารางที่ 20

ข้อมูลแสดง การจับกุมคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ประจำปี 2566

จังหวัด	การจับกุมคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	ชาย	หญิง	ไม่ระบุเพศ	รวม
ลำพูน	จำนวนคดีที่จับกุม (คดี) ตามฐานความผิด	9,807	482	327	10,616
	จำนวนที่จับกุม (คน) ตามฐานความผิด	9,978	494	341	10,813

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ตารางที่ 20 การจับกุมคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

จับกุม (หน่วย : คดี)	ชาย	รวม	อัตราต่อประชากร*	อันดับ**
ตามฐานความผิดยาเสพติด	9,807	10,616	2,682	3
	หญิง			
	482			
	ไม่ระบุ			
	327			

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2566)

*อัตราคดีต่อประชากร 100,000 คน

**จัดอันดับจังหวัดที่มีอัตราคดีต่อประชากร สูงสุด - ต่ำสุด (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร)

2.5.2 ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

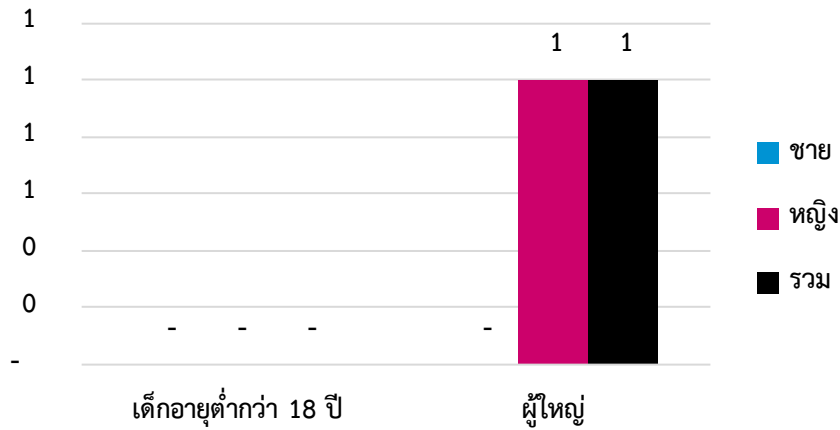
จากข้อมูลของกองต่อต้านการค้ามนุษย์ ในปี 2566 จังหวัดลำพูนมีผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จำนวน 1 ราย

ข้อมูลแสดง จำนวนผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ปี 2566

จังหวัด	จำนวนผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์	เพศ		
		ชาย	หญิง	รวม
ลำพูน	เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี	-	-	-
	ผู้ใหญ่	-	1	1
	รวม		1	1

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ (หน่วย : คน)

ภาพที่ 18 จำนวนผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์
ที่มา : กองต่อต้านการค้ามนุษย์ (2566)

2.5.3 อุบัติเหตุทางถนน

(1) ผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน

จากข้อมูลของศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน ปี 2566 จังหวัดลำพูน มีผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน จำนวน 9,591 คน ลดลงจาก 10,773 คน ในปี 2565 ตามข้อมูลในแผนภูมิภาพที่ 19

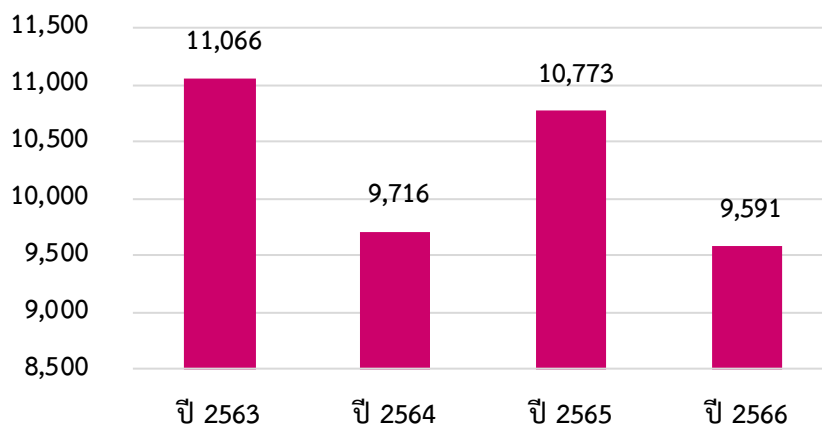
ที่มา : ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน ณ วันที่ 25 มิถุนายน 2567

ข้อมูลแสดง จำนวนผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน จังหวัดลำพูน ปี พ.ศ. 2563 - 2567

จังหวัด	ปี พ.ศ.	จำนวนผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน (คน)
ลำพูน	2563	11,066
	2564	9,716
	2565	10,773
	2566	9,591
	2567	4,995

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน ณ วันที่ 25 มิถุนายน 2567

ผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน (หน่วย : คน)

ภาพที่ 19 จำนวนผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (2566)

(2) ผู้เสียชีวิตและทุพพลภาพจากอุบัติเหตุทางถนน

โดยจากข้อมูลผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน ในปี 2566 มีผู้เสียชีวิตจำนวน 119 คน ลดลงจาก 132 คน ในปี 2565 ในส่วนของผู้ทุพพลภาพ ในปี 2566 มีจำนวน 1 คน ลดลงจาก 4 คน ในปี 2565 ดังข้อมูลในแผนภูมิภาพที่ 20

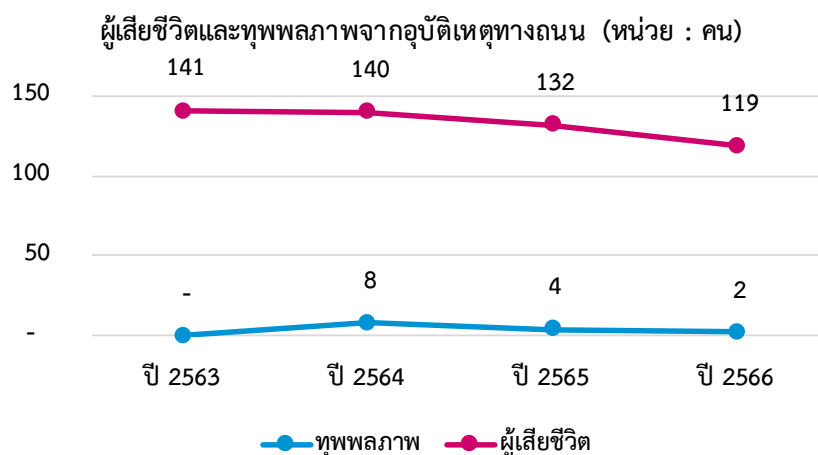

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน ณ วันที่ 25 มิถุนายน 2567

ข้อมูลแสดง จำนวนผู้เสียชีวิตและทุพพลภาพจากอุบัติเหตุทางถนน

จังหวัด	ผู้เสียชีวิตและทุพพลภาพ จากอุบัติเหตุทางถนน (หน่วย : คน)	ปี พ.ศ.				
		2563	2564	2565	2566	2567
ลำพูน	ผู้เสียชีวิต	141	140	132	119	64
	ทุพพลภาพ	-	8	4	2	-

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน ณ วันที่ 25 มิถุนายน 2567

ภาพที่ 20 จำนวนผู้เสียชีวิตและทุพพลภาพจากอุบัติเหตุทางถนน

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (2566)

2.6 ด้านที่อยู่อาศัย

(1) กองทุนสวัสดิการชุมชนและสภาองค์กรชุมชน

จากข้อมูลสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ในปี 2566 จังหวัดลำพูนมีกองทุนสวัสดิการชุมชนจำนวน 53 แห่ง สภาองค์กรชุมชนจำนวน 57 แห่ง

ข้อมูลแสดง จำนวนกองทุนสวัสดิการชุมชนและสภาองค์กรชุมชน

จังหวัด	กองทุนสวัสดิการชุมชน และสภาองค์กรชุมชน	ปี พ.ศ. (หน่วยกองทุน/แห่ง)	
		2566	2567
ลำพูน	กองทุนสวัสดิการชุมชน	53	58
	สภาองค์กรชุมชน	57	57

ที่มา : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) สำนักงานภาคเหนือ

ตารางที่ 21 กองทุนสวัสดิการชุมชนและสภาองค์กรชุมชน

กองทุนสวัสดิการชุมชน และสภาองค์กรชุมชน	(หน่วย : กองทุน/แห่ง)
กองทุนสวัสดิการชุมชน	53
สภาองค์กรชุมชน	57

ที่มา : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (2566)

(2) บ้านพอเพียงชนบท

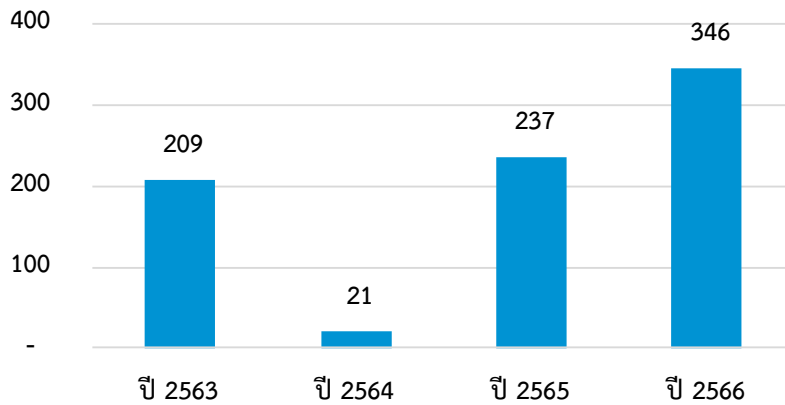
ในจังหวัดลำพูน มีการสนับสนุนบ้านพอเพียงชนบทในปี 2566 จำนวน 346 แห่ง เพิ่มขึ้นจาก 237 แห่งในปี 2565

ข้อมูลแสดง จำนวนบ้านพอเพียงชนบท

จังหวัด	บ้านพอเพียงชนบท	ปี พ.ศ. (หน่วย : แห่ง)				
		2563	2564	2565	2566	2567
ลำพูน	จำนวนบ้านพอเพียงชนบท	209	21	237	346	420

ที่มา : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) สำนักงานภาคเหนือ

บ้านพอเพียงชนบท (หน่วย : แห่ง)

ภาพที่ 21 จำนวนบ้านพอเพียงชนบท

ที่มา : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (2566)

(3) ครั้วเรือนได้รับการสนับสนุนโครงการบ้านมั่นคง

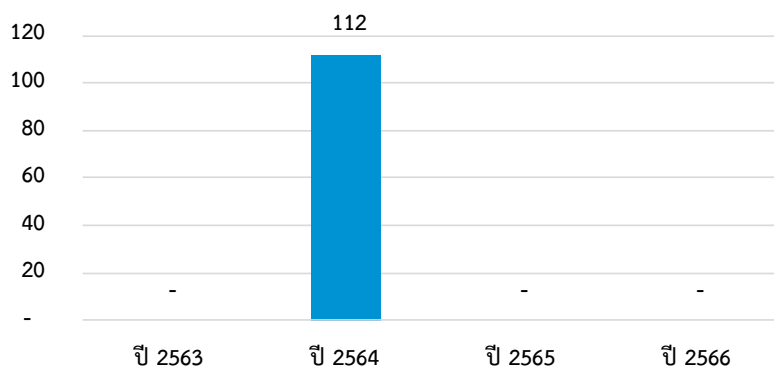
จากข้อมูลของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ในปี 2566 จังหวัดลำพูน ไม่มีการดำเนินโครงการบ้านมั่นคง โดยมีครั้วเรือนที่ได้รับการสนับสนุนโครงการบ้านมั่นคง จำนวน 112 ครั้วเรือน ในปี 2564 ตามข้อมูลที่ปรากฏในแผนภูมิภาพที่ 22

ข้อมูลแสดง จำนวนครั้วเรือนได้รับการสนับสนุนโครงการบ้านมั่นคง

จังหวัด	โครงการบ้านมั่นคง	ปี พ.ศ. (หน่วย : ครั้วเรือน)				
		2563	2564	2565	2566	2567
ลำพูน	จำนวนครั้วเรือนได้รับการสนับสนุนโครงการบ้านมั่นคง	-	112	-	-	อยู่ระหว่างการพัฒนา

ที่มา : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) สำนักงานภาคเหนือ

ครั้วเรือนได้รับการสนับสนุนโครงการบ้านมั่นคง (หน่วย : ครั้วเรือน)

ภาพที่ 22 ครั้วเรือนได้รับการสนับสนุนโครงการบ้านมั่นคง

ที่มา : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (2566)

3.1 ด้านเด็กและเยาวชน

3.1.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านเด็กและเยาวชน

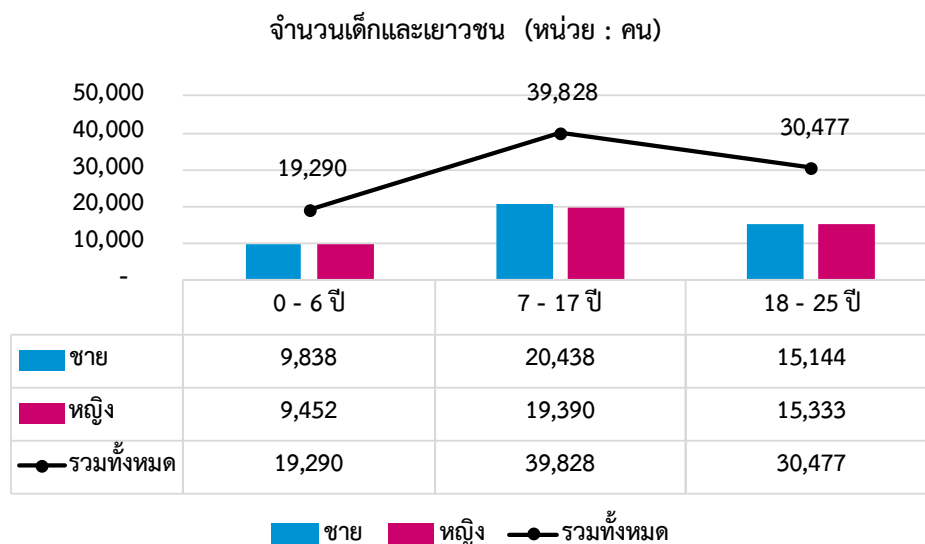
(1) จำนวนเด็กและเยาวชนจำแนกกลุ่มอายุ

จากข้อมูลของสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ในปี 2566 จังหวัดลำพูน มีกลุ่มเด็กอายุ 0 - 6 ปี จำนวน 19,290 คน กลุ่มเด็กอายุ 7 - 17 ปี จำนวน 39,828 คน กลุ่มเยาวชนอายุ 18 - 25 ปี จำนวน 30,477คน ตามข้อมูลในแผนภูมิภาพที่ 23

ข้อมูลแสดง จำนวนเด็กและเยาวชนจำแนกกลุ่มอายุ ชาย - หญิง ของจังหวัดลำพูน พ.ศ. 2564 - 2566

กลุ่มอายุ (ปี)	ปี 2564			ปี 2565			ปี 2566		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
อายุ 0 - 6 ปี	10,813	10,432	21,245	10,793	10,333	21,126	9,838	9,452	19,290
อายุ 7 - 17 ปี	20,886	19,739	40,625	21,120	20,045	41,165	20,438	19,390	39,828
อายุ 18 - 25 ปี	16,472	16,653	33,125	16,051	16,242	32,293	15,144	15,333	30,477
รวม	48,171	46,824	94,995	47,964	46,620	94,584	45,420	44,175	89,595

ที่มา : กรมการปกครอง, กระทรวงมหาดไทย

ภาพที่ 23 จำนวนเด็กและเยาวชนจำแนกกลุ่มอายุ

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2566)

(2) จำนวนและอัตราเด็กแรกเกิด

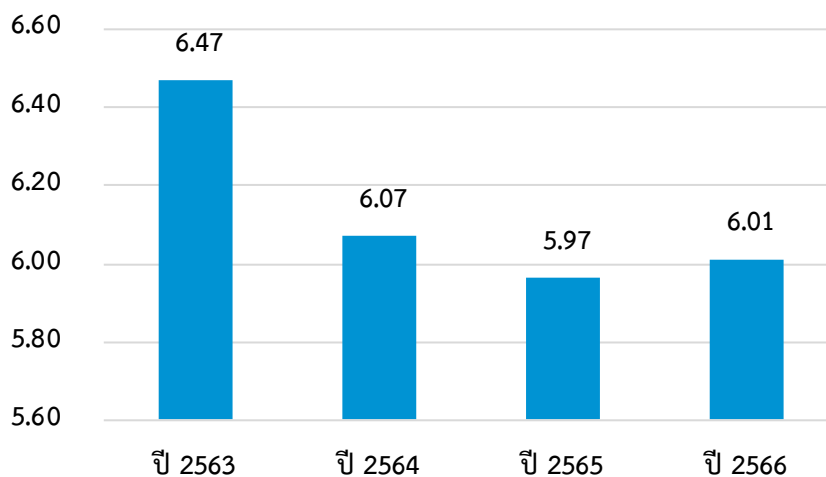
ข้อมูลจำนวนและอัตราเด็กแรกเกิด ในปี 2563 - 2566 พบว่า ในจังหวัดลำพูนมีจำนวนเด็กแรกเกิดไม่ต่างกันมากนัก โดยในปี 2563 มีจำนวนเด็กแรกเกิด 2,592 คน เกิดน้อยลงในปี 2564 จำนวน 2,420 คน ในปี 2565 จำนวน 2,370 คน และมีเด็กแรกเกิดเพิ่มขึ้นในปี 2566 จำนวน 2,380 คน เมื่อเทียบกับอัตราการเกิดมีแนวโน้มลดลงเช่นกัน โดยพบว่า ในปี 2563 มีอัตราการเกิดที่ 6.47 ในปี 2564 มีจำนวนลดลงอยู่ที่ 6.07 ปี 2565 จำนวน 5.97 และในปี 2566 มีอัตราการเกิดเพิ่มขึ้นโดยมีจำนวน 6.01

ตารางที่ 22 จำนวนเด็กแรกเกิด

เด็กแรกเกิด (หน่วย : คน)	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
ชาย	1,292	1,291	1,213	1,218
หญิง	1,300	1,129	1,157	1,162
รวม	2,592	2,420	2,370	2,380

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2566)

อัตราเด็กแรกเกิด (หน่วย : คน)

ภาพที่ 24 อัตราเด็กแรกเกิด

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2566)

(3) ร้อยละของเด็กอายุ 0 - 5 ปี สูงติสมส่วน

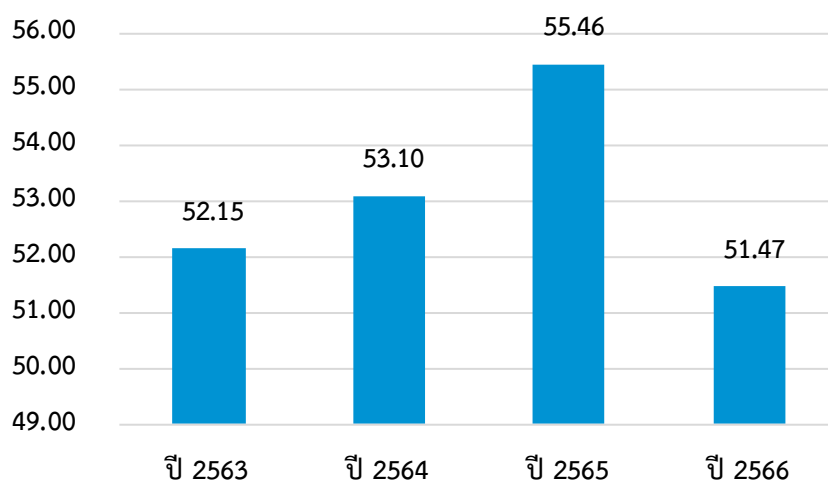
ข้อมูลเด็กอายุ 0 - 5 ปี สูงติสมส่วนในจังหวัดลำพูน ปี 2563 - 2566 มีแนวโน้มไม่ต่างกันนัก โดยพบว่า ปี 2566 มีแนวโน้มลดลง อยู่ที่ร้อยละ 51.47

ข้อมูลแสดง จำนวนเด็กที่สูงติสมส่วน ปี พ.ศ. 2563 - 2567

จังหวัด	ปี พ.ศ.	จำนวนเด็ก 0 - 5 ปี ทั้งหมด	จำนวนเด็ก 0 - 5 ปี สูงติสมส่วน	ร้อยละสูงติสมส่วน
ลำพูน	2563	15,335	5,774	52.15
	2564	14,804	6,425	53.10
	2565	13,998	5,155	55.46
	2566	12,800	4,800	51.47
	2567	11,625	4,611	53.68

ที่มา : ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ณ วันที่ 24 มิถุนายน 2567

เด็กอายุ 0 - 5 ปี สูงติสมส่วน (หน่วย : ร้อยละ)

ภาพที่ 25 ร้อยละของเด็กที่สูงติสมส่วน

ที่มา : ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2566)

(4) อัตราส่วนพึ่งพิงวัยเด็ก

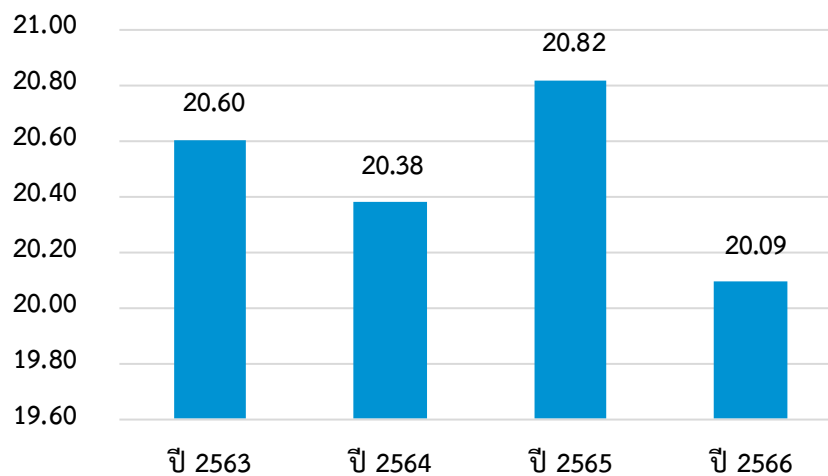
จังหวัดลำพูนมีอัตราส่วนพึ่งพิงวัยเด็กอยู่ที่ร้อยละ 18.18 ต่อประชากรทั้งจังหวัด ซึ่งลดลงจากปี 2565 จากร้อยละ 20.09 ต่อจำนวนประชากร โดยสาเหตุสำคัญที่อัตราส่วนพึ่งพิงวัยเด็กลดลง มีผลมาจากอัตราการเกิดที่ลดลง จำนวนเด็กและเยาวชนที่ลดลง ประชากรเข้าสู่วัยแรงงาน และเข้าสู่วัย ผู้สูงอายุมากขึ้น

ข้อมูลแสดง จำนวนพึ่งพิงวัยเด็ก ปี พ.ศ. 2563 - 2567

จังหวัด	ปี พ.ศ.	จำนวนเด็ก 0 - 14 ปี ทั้งหมด	จำนวนกำลังแรงงาน 15 - 59 ปี	ร้อยละพึ่งพาวัยเด็ก
ลำพูน	2563	51,527	250,130	20.60
	2564	50,271	246,694	20.38
	2565	50,803	244,037	20.82
	2566	47,925	238,550	20.09

ที่มา : กรมการปกครอง, กระทรวงมหาดไทย

อัตราส่วนพึ่งพิงวัยเด็ก (หน่วย : ร้อยละ)

ภาพที่ 26 อัตราส่วนพึ่งพิงวัยเด็ก

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2566)

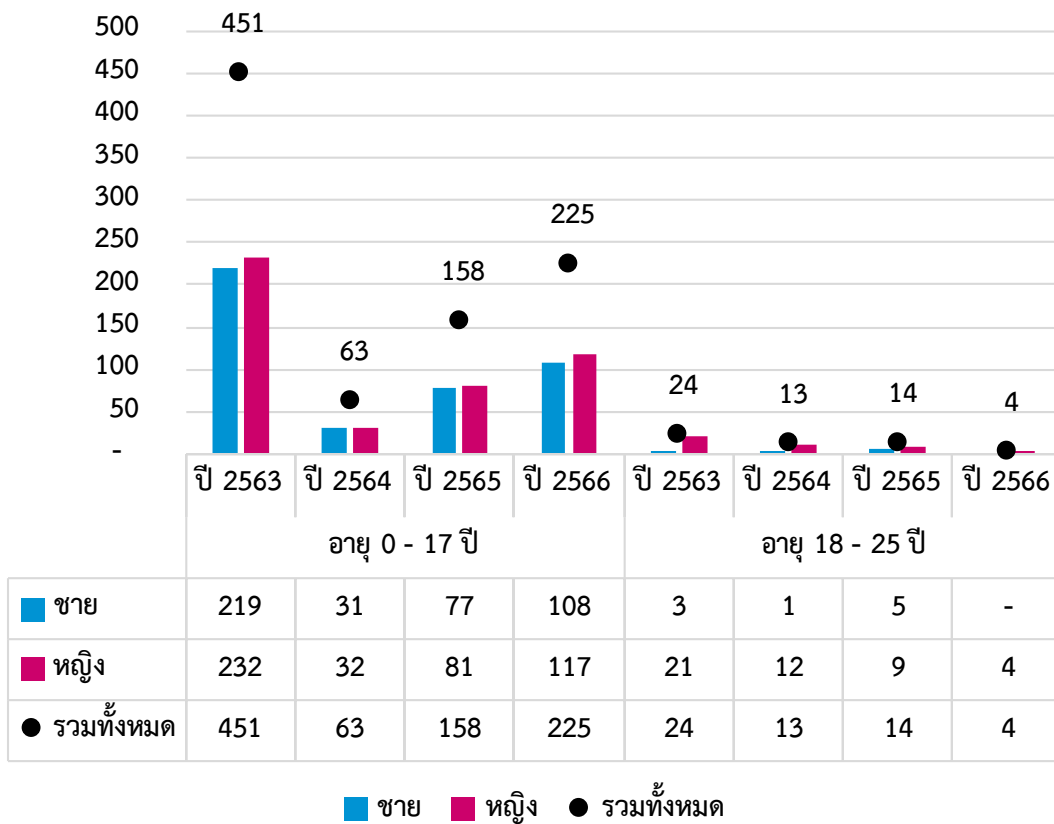
3.1.2 สถานการณ์เชิงประเด็น

3.1.2.1 เด็กและเยาวชนกลุ่มเปราะบาง

(1) เด็กในบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด

ปี 2566 จังหวัดลำพูน มีจำนวนเด็กและเยาวชนอายุ 0 - 25 ปี ที่เข้ารับบริการกับ บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดลำพูน จำนวน 229 คน โดยเป็นกลุ่มเด็กอายุ 0 - 17 ปี จำนวน 225 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2565 จำนวน 67 คน และกลุ่มเยาวชนอายุ 18 - 25 ปี จำนวน 4 คน ลดลงจากปี 2565 จำนวน 10 คน

เด็กในบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด (หน่วย : คน)

ภาพที่ 27 จำนวนเด็กในบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด

ที่มา : กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2566)

(2) เด็กในครอบครัวอุปถัมภ์

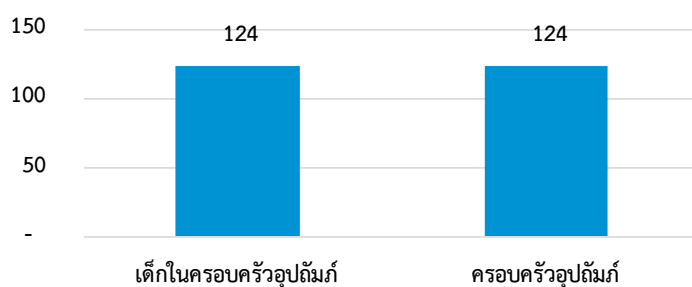
จากข้อมูลของกรมกิจการเด็กและเยาวชน จังหวัดลำพูนมีผู้จดทะเบียนเป็นครอบครัวอุปถัมภ์สะสมในปี 2566 จำนวน 124 ครอบครัว และมีเด็กที่อยู่ในครอบครัวอุปถัมภ์จำนวน 124 คน สาเหตุการอุปการะเด็กเกิดจากปัญหาหลัก 3 ด้าน ได้แก่ เด็กถูกทอดทิ้ง เด็กกำพร้า และเด็กที่พ่อแม่ไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูได้

ข้อมูลแสดง จำนวนเด็กและครอบครัวอุปถัมภ์ ปีงบประมาณ 2565 - 2666

จังหวัด	ปี พ.ศ.	จำนวนเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์	จำนวนครอบครัวอุปถัมภ์
ลำพูน	2565	134	134
	2566	124	124

ที่มา : ฐานข้อมูลสวัสดิการเงินอุดหนุนช่วยเหลือค่าเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์ กรมกิจการเด็กและเยาวชน

จำนวนเด็กและครอบครัวอุปถัมภ์ (หน่วย : คน/ครอบครัว)

ภาพที่ 28 จำนวนเด็กและครอบครัวอุปถัมภ์

ที่มา : ฐานข้อมูลสวัสดิการเงินอุดหนุนช่วยเหลือค่าเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์ กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2566)

(3) เด็กกำพร้า

ข้อมูลเด็กกำพร้าจากฐานข้อมูลเงินอุดหนุนช่วยเหลือเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์ กรมกิจการเด็กและเยาวชน ในปี พ.ศ.2566 จำนวน 51 คน

ข้อมูลแสดง จำนวนเด็กกำพร้า ปีงบประมาณ 2565 - 2666

จังหวัด	ปี พ.ศ.	จำนวนเด็กกำพร้า
ลำพูน	2565	60
	2566	51

ที่มา : ฐานข้อมูลสวัสดิการเงินอุดหนุนช่วยเหลือค่าเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์ กรมกิจการเด็กและเยาวชน

ตารางที่ 23 จำนวนเด็กกำพร้า

เด็กกำพร้า	(หน่วย : คน)
เด็กกำพร้า	-

ที่มา : ฐานข้อมูลสวัสดิการเงินอุดหนุนช่วยเหลือค่าเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์ กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2566)

(4) สภาพปัญหาเด็กที่มีการแจ้งเหตุ จำแนกสภาพปัญหา 5 อันดับแรก

จากข้อมูลกรณีการเด็กและเยาวชน พบว่าสภาพปัญหาที่มีการแจ้งเหตุเยอะที่สุด คือ เรื่องเด็กในสภาพยากลำบาก จำนวน 51 ราย ตามมาด้วยเด็กมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม จำนวน 22 ราย ผู้ปกครองเลี้ยงดูไม่เหมาะสม จำนวน 21 ราย เด็กถูกทารุณกรรมทางเพศ จำนวน 16 ราย และเด็กเสี่ยงต่อการถูกทารุณกรรมทางร่างกาย จำนวน 15 ราย ดังข้อมูลในตารางที่ 24

ตารางที่ 24 สภาพปัญหาเด็กที่มีการแจ้งเหตุ จำแนกสภาพปัญหา 5 อันดับแรก

ลำดับ	สภาพปัญหา	จำนวน
1	เด็กในสภาพยากลำบาก	51
2	เด็กมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม	22
3	ผู้ปกครองเลี้ยงดูไม่เหมาะสม	21
4	เด็กถูกทารุณกรรมทางเพศ	16
5	เด็กเสี่ยงต่อการถูกทารุณกรรมทางร่างกาย	15

ที่มา : ฐานข้อมูลระบบรายงานสถิติรับแจ้งเหตุและสภาพปัญหาเด็ก กรณีการเด็กและเยาวชน (2566)

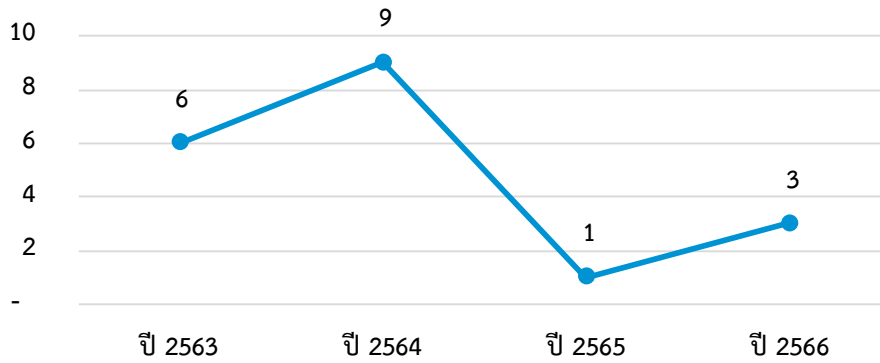
3.1.2.2 แม่วัยรุ่น/ แม่วัยรุ่นเลี้ยงเดี่ยว

(1) จำนวนเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่ตั้งครรภ์ (กบรส.)

สถานการณ์ของเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่ตั้งครรภ์ในปี 2566 มีจำนวน 3 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2565 จำนวน 2 คน อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลตั้งแต่ปี 2563 จำนวนเด็กและเยาวชนที่อายุต่ำกว่า 15 ปี ที่ตั้งครรภ์ มีทั้งเพิ่มขึ้นและลดลง แต่ในปี 2566 มีอัตราการตั้งครรภ์เพิ่มที่สูงขึ้นกว่าในปีที่ผ่านมา

เด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่ตั้งครรภ์ (กบรส.)	จำนวน (หน่วย : คน)
ปี 2563	6
ปี 2564	9
ปี 2565	1
ปี 2566	3

เด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่ตั้งครรภ์ (กบรส.) (หน่วย : คน)

ภาพที่ 29 จำนวนเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่ตั้งครรภ์

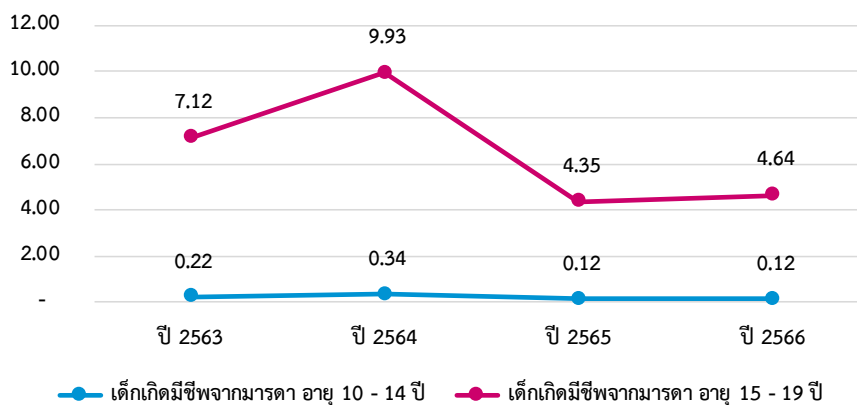
ที่มา : ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2566)

(2) อัตราการเกิดมีชีพในเด็กและเยาวชน

อัตราการเกิดและมีชีพในเด็กและเยาวชน พบว่าเด็กเกิดมีชีพจากมารดา อายุ 15-19 ปี มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี 2566 เพิ่มขึ้น 4.64 (ต่อประชากรในรุ่นเดียวกัน 1,000 คน) ในขณะที่เด็กเกิดมีชีพจากมารดา อายุ 10 - 14 ปี มีแนวโน้มคงที่ ซึ่งในปี 2566 มีจำนวน 0.12 คน

จำนวนเด็กเกิดมีชีพจากมารดา (หน่วย : ต่อ 1,000 คน)	เด็กเกิดมีชีพจากมารดา อายุ 10 - 14 ปี	เด็กเกิดมีชีพจากมารดา อายุ 15 - 19 ปี
ปี 2563	0.22	7.12
ปี 2564	0.34	9.93
ปี 2565	0.12	4.35
ปี 2566	0.12	4.64

อัตราเกิดมีชีพจากมารดา (ต่อประชากรหญิงในรุ่นอายุเดียวกัน 1,000 คน)

ภาพที่ 30 อัตราการเกิดมีชีพในเด็กและเยาวชน

ที่มา : ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2566)

(3) ร้อยละการตั้งครรภ์ซ้ำในสตรีที่อายุต่ำกว่า 20 ปี

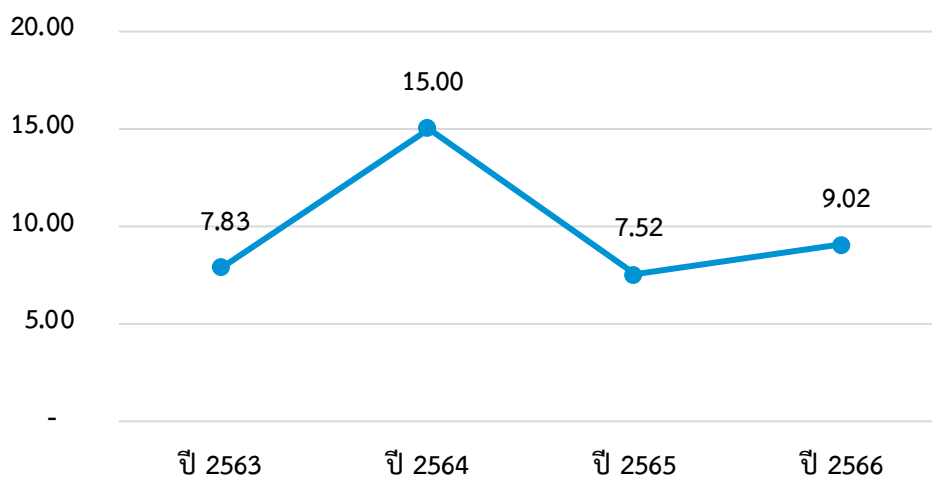
ร้อยละการตั้งครรภ์ซ้ำในสตรีที่อายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวนสูงขึ้นในปี 2564 มีจำนวน 15.00 และลดลงมาในปี 2566 มีจำนวน 9.02

ข้อมูลแสดง จำนวนการตั้งครรภ์ซ้ำในสตรีที่อายุต่ำกว่า 20 ปี

จังหวัด	ปี พ.ศ.	จำนวนสตรีที่อายุต่ำกว่า 20 ปี	ร้อยละการตั้งครรภ์ซ้ำในสตรีที่อายุต่ำกว่า 20 ปี
ลำพูน	2563	179	7.83
	2564	161	15.00
	2565	143	7.52
	2566	133	9.02
	2567	85	8.97

ที่มา : ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ณ วันที่ 24 มิถุนายน 2567

การตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี (หน่วย : ร้อยละ)

ภาพที่ 31 ร้อยละการตั้งครรภ์ซ้ำในสตรีที่อายุต่ำกว่า 20 ปี

ที่มา : ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2566)

(4) แม่วัยใสและแม่วัยใสเลี้ยงเดี่ยวที่ได้รับสิทธิเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

ข้อมูลแม่วัยใสและแม่วัยใสเลี้ยงเดี่ยวที่ได้รับสิทธิเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ข้อมูลปี 2566 พบว่า แม่เลี้ยงเดี่ยวลงทะเบียน 419 คน ได้รับสิทธิ 299 คน แม่วัยใสลงทะเบียน 1,102 คน ได้รับสิทธิ 824 คน และแม่วัยใสเลี้ยงเดี่ยว ลงทะเบียน 57 คน ได้รับสิทธิ 49 คน

ตารางที่ 25 แม่วัยใสและแม่วัยใสเลี้ยงเดี่ยวที่ได้รับสิทธิเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

แม่วัยใสและแม่วัยใสเลี้ยงเดี่ยวที่ได้รับสิทธิเงินอุดหนุน เพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด (หน่วย : คน)	แม่เลี้ยงเดี่ยว	แม่วัยใส	แม่วัยใสเลี้ยงเดี่ยว
ลงทะเบียน	419	1,102	57
ได้รับสิทธิ	299	824	49
ได้รับเงิน	299	821	49

ที่มา : กองส่งเสริมการพัฒนาและสวัสดิการเด็ก เยาวชน และครอบครัว กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2566)

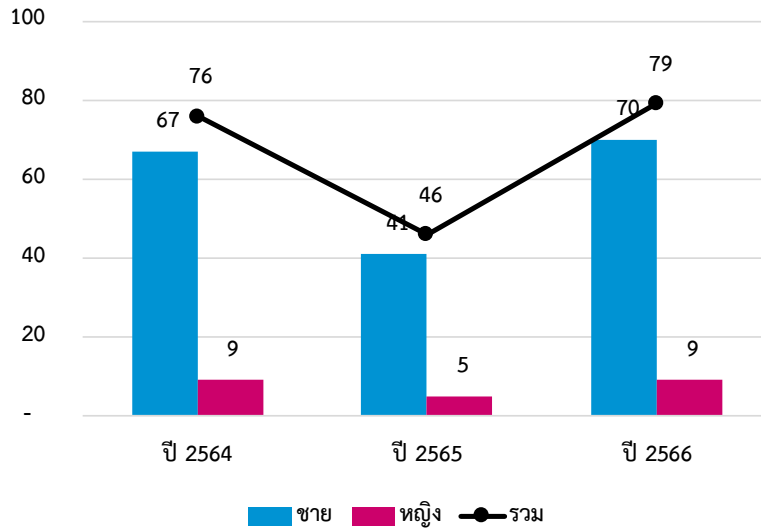
3.1.2.3 พฤติกรรมเด็กและเยาวชน

(1) จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ

ในปี พ.ศ. 2566 จังหวัดลำพูน มีจำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจ จำนวน 79 คน เป็นชาย 70 คน หญิง 9 คน โดยเมื่อเทียบสถิติย้อนหลังพบว่า จำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 46 คน ในปี พ.ศ. 2565

คดีเด็กและเยาวชนกระทำผิดที่ถูกส่ง มายังสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ เยาวชน (หน่วย : คน)	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
ชาย	67	41	70
หญิง	9	5	9
รวม	76	46	79

คดีเด็กและเยาวชนกระทำผิดที่ถูกส่งมายังสถานพินิจและคุ้มครอง
เด็กและเยาวชน (หน่วย : คน)

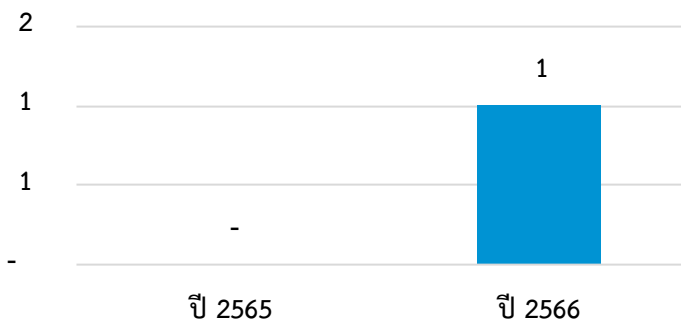
ภาพที่ 32 จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ
ที่มา : กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (2566)

(2) จำนวนคดีสอดส่องเด็กและเยาวชน

ในปี 2566 จังหวัดลำพูนมี คดีสอดส่องเด็กและเยาวชน จำนวน 1 คน

จำนวนคดีสอดส่องเด็กและเยาวชน (หน่วย : คน)	คน
ปี 2565	-
ปี 2566	1

จำนวนคดีสอดส่องเด็กและเยาวชน (หน่วย : คน)

ภาพที่ 33 จำนวนคดีสอดส่องเด็กและเยาวชน
ที่มา : กรมคุมประพฤติ (2566)

(3) เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

ในปี 2566 จังหวัดลำพูนพบเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม รวมทั้งสิ้น 23 คน โดยจำแนกเป็นเด็กดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ และติดสารเสพติดร้ายแรง จำนวน 2 คน เด็กมั่วสุม และทำความรำคาญให้กับชาวบ้าน จำนวน 1 คน และอื่นๆ จำนวน 20 คน

ตารางที่ 26 เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม จำแนกตามประเภท

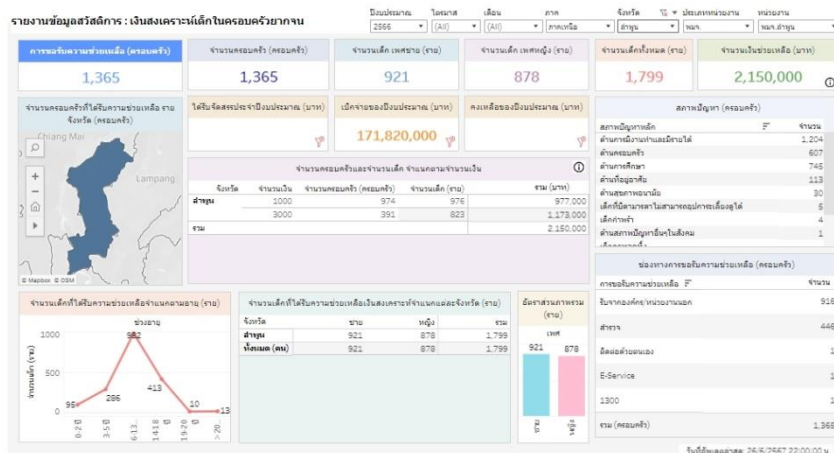
เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม	(หน่วย : คน)
เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม รวมทั้งหมด	23
ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่และติดสารเสพติดร้ายแรง เช่น ยาบ้า กัญชา เป็นต้น	2
มั่วสุมและทำความรำคาญให้กับชาวบ้าน	1
ติดเกม และเล่นการพนันต่างๆ	-
มีพฤติกรรมทางเพศ	-
อื่นๆ	20

ที่มา. ระบบ CPIS กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2566)

3.1.3 เครือข่าย/ สวัสดิการด้านเด็กและเยาวชน

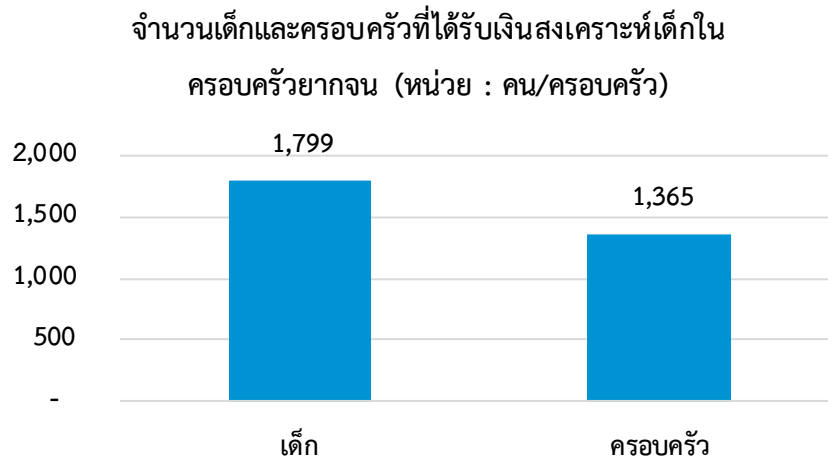
(1) เงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน

การให้ความช่วยเหลือเด็กในครอบครัวยากจน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ในจังหวัดลำพูน ให้การช่วยเหลือครอบครัวยากจนที่มีเด็ก จำนวน 1,365 ครอบครัว ให้การช่วยเหลือเด็ก จำนวน 1,799 คน

ที่มา : ฐานข้อมูลกรมกิจการเด็กและเยาวชน ณ มิถุนายน 2567

จำนวนเด็กและครอบครัวที่ได้รับเงินสงเคราะห์เด็ก ในครอบครัวยากจน (หน่วย : คน/ครอบครัว)	คน
เด็ก	1,799
ครอบครัว	1,365

ภาพที่ 34 จำนวนเด็กและครอบครัวที่ได้รับเงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน

ที่มา : ฐานข้อมูลสวัสดิการเงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2566)

(2) สภาเด็กและเยาวชน

จังหวัดลำพูน มี 8 อำเภอ 51 ตำบล โดยมีจำนวนสภาเด็กและเยาวชน ทั้งหมด 927 คน
จำแนกเป็นสภาเด็กและเยาวชน จำนวน 66 แห่ง จัดตั้งแล้ว จำนวน 617 แห่ง มีจำนวนกิจกรรมทั้งสิ้น
27 กิจกรรม

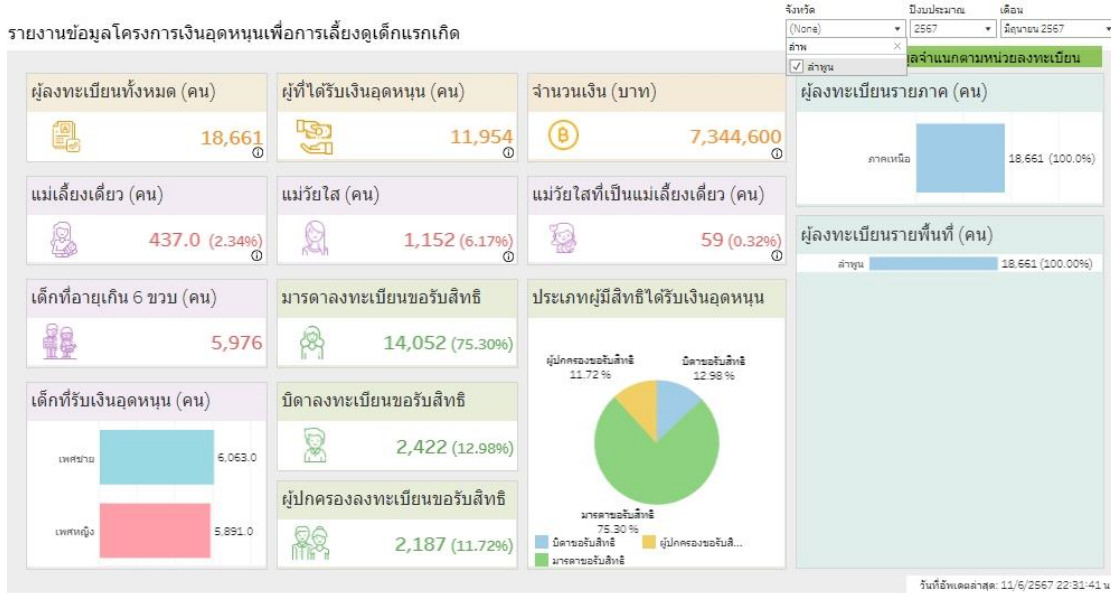
ตารางที่ 27 สภาเด็กและเยาวชน

จำนวนสภาเด็กและเยาวชน	(หน่วย : แห่ง/กิจกรรม/คน)
จำนวนสภาเด็กและเยาวชน	66
จำนวนสภาเด็กและเยาวชนที่จัดตั้งแล้ว	61
จำนวนกิจกรรม	27
จำนวนคน	927

ที่มา : กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2566)

(3) เด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

จำนวนเด็กที่ลงทะเบียนรับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด มีทั้งสิ้น 17,594 คน แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 8,953 คน และเพศหญิง จำนวน 8,641 คน โดยได้รับเงินอุดหนุน จำนวน 12,127 คน คิดเป็นสัดส่วน 68.93 ของผู้ลงทะเบียนขอรับเงินอุดหนุน

ตารางที่ 28 เด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

ผู้ลงทะเบียน (หน่วย : คน)	เพศชาย	ผู้ลงทะเบียนรวม	ผู้ได้รับเงินอุดหนุน	สัดส่วน*
ผู้ลงทะเบียน	8,953	17,594	12,127	68.93
	เพศหญิง			
	8,641			

ที่มา : รายงานข้อมูลสวัสดิการการเงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2566)

(4) จำนวนศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็ก

จากข้อมูลของกรมกิจการเด็กและเยาวชน จังหวัดลำพูนมีการจัดตั้งศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็ก จำนวน 57 แห่ง

ตารางที่ 29 ศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็ก

ศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็ก	(หน่วย : แห่ง)
ศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็ก	57

ที่มา : กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2566)

3.2 ด้านสตรีและสถาบันครอบครัว

3.2.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านสตรีและสถาบันครอบครัว

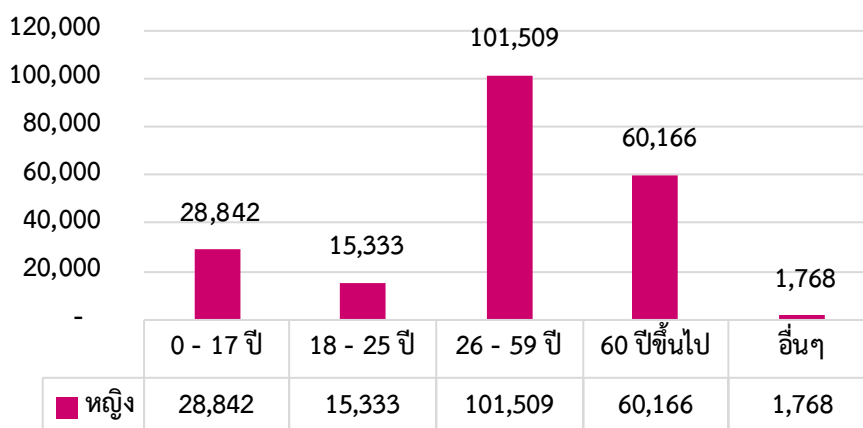
(1) สัดส่วนประชากรเพศหญิง จำแนกกลุ่มอายุ

สัดส่วนประชากรเพศหญิงจำแนกกลุ่มอายุ ในปี 2566 จังหวัดลำพูนมีประชากรหญิงจำนวน 207,618 คน เป็นประชากรหญิงวัยแรงงานมากที่สุด จำนวน 101,509 คน รองลงมา เป็นประชากรหญิงวัยสูงอายุ จำนวน 60,166 คน ประชากรวัยเด็กและเยาวชน จำนวน 28,842 คน ประชากรวัยรุ่น จำนวน 15,333 คน และอื่นๆ จำนวน 1,768 คน ตามลำดับ โดยมีสัดส่วนประชากรเพศหญิงต่อประชากรทั้งหมด ในปี พ.ศ. 2566 คิดเป็นร้อยละ 52.11 ดังข้อมูลในตารางที่ 30

ข้อมูลแสดง จำนวนจำนวนเด็กผู้หญิงและสตรีของจังหวัดลำพูน พ.ศ. 2564 – 2566

กลุ่มอายุ (ปี)	จำนวนเด็กผู้หญิงและสตรี (หน่วย : คน)			
	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	รวม
อายุ 0 - 17 ปี	30,171	30,378	28,842	89,391
อายุ 18 - 25 ปี	16,653	16,242	15,333	48,228
อายุ 26 - 59 ปี	104,445	103,393	101,509	309,347
อายุ 60 ปี ขึ้นไป	55,481	57,948	60,166	173,595
อื่น ๆ จำแนก อายุไม่ได้	1,677	0	1,768	3,445
ประชากรรวม	208,427	207,961	207,618	624,006

จำนวนเด็กผู้หญิงและสตรี (หน่วย : คน)

ภาพที่ 35 สัดส่วนประชากรเพศหญิงจำแนกกลุ่มอายุ

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2566)

ตารางที่ 30 สัดส่วนประชากรเพศหญิงต่อประชากรทั้งหมด

สัดส่วนประชากรเพศหญิงต่อประชากรทั้งหมด	(หน่วย : คน/ร้อยละ)
ประชากรรวม	398,440
ประชากรเพศหญิง	207,618
สัดส่วนประชากรเพศหญิงต่อประชากรทั้งหมด	52.11

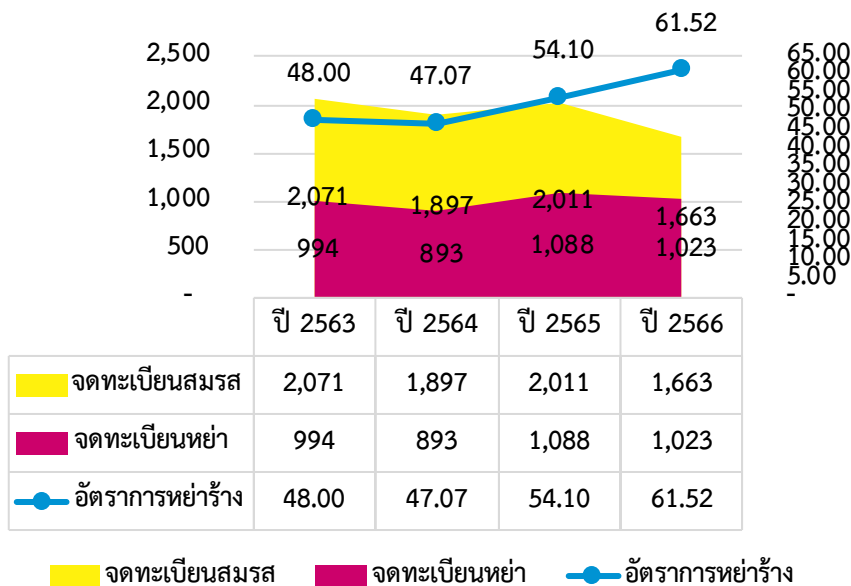
ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2566)

(2) ครอบครัวที่จดทะเบียนสมรส หย่าร้าง และอัตราการหย่าร้าง

ในปี 2566 จังหวัดลำพูน มีครอบครัวที่จดทะเบียนสมรส จำนวน 1,663 ครอบครัว มีครอบครัวหย่าร้าง จำนวน 1,023 ครอบครัว คิดเป็นอัตราหย่าร้างต่อการสมรสที่ร้อยละ 61.52 เพิ่มขึ้นจากปี 2565 ร้อยละ 7.42 ซึ่งอัตราการหย่าร้างมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น

อัตราการหย่าร้าง	จดทะเบียนหย่า	จดทะเบียนสมรส	อัตราการหย่าร้าง
ปี 2563	994	2,071	48.00
ปี 2564	893	1,897	47.07
ปี 2565	1,088	2,011	54.10
ปี 2566	1,023	1,663	61.52

อัตราการหย่าร้าง (หน่วย : ร้อยละ)

ภาพที่ 36 ครอบครัวที่จดทะเบียนสมรส หย่าร้าง และอัตราการหย่าร้าง

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2566)

(3) ดัชนีมาตรฐานครอบครัวเข้มแข็ง

มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็ง หมายถึง ข้อกำหนดที่ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อแสดงถึงความเข้มแข็งของครอบครัว ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านสัมพันธภาพ (2) ด้านการทำบาทหน้าที่ของครอบครัว (3) ด้านการพึ่งพาตนเอง (4) ด้านสุขภาพครอบครัว (5) ด้านเทคโนโลยีสื่อสารและการเรียนรู้ (6) ด้านทุนทางสังคม (7) ด้านการหลีกเลี่ยงภาวะเสี่ยงและการปรับตัวในภาวะยากลำบากได้ดี โดยครอบครัวที่ผ่านเกณฑ์ หมายถึง ครอบครัวที่มีคะแนนมาตรฐานครอบครัวเข้มแข็งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็งโดยภาพรวม ร้อยละ 68.40 ซึ่งจากการสำรวจครอบครัวในจังหวัดลำพูนจำนวน 750 ครอบครัว มีค่าเฉลี่ยดัชนีความเข้มแข็งในภาพรวม อยู่ที่ร้อยละ 74.50 ดังข้อมูลในตารางที่ 31

ตารางที่ 31 ดัชนีมาตรฐานครอบครัวเข้มแข็ง ประจำปี 2566

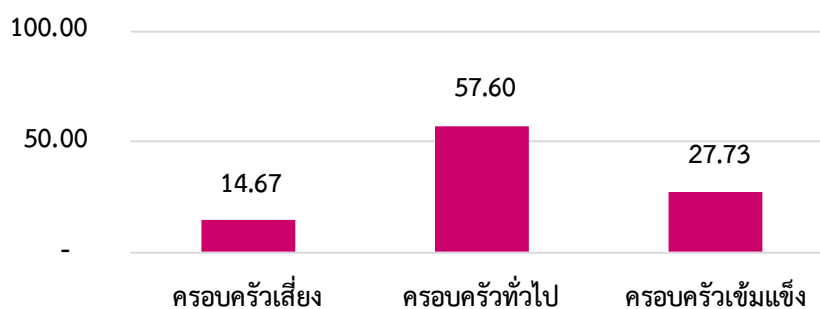
ค่าเฉลี่ยดัชนีความเข้มแข็งในภาพรวม	(หน่วย : ร้อยละ)
จำนวนครอบครัวที่สำรวจ	750
ค่าเฉลี่ยดัชนีความเข้มแข็งในภาพรวม	74.50

ที่มา : กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว (2566)

ทั้งนี้ จากการสำรวจดัชนีครอบครัวเข้มแข็ง พบครอบครัวเสี่ยง ร้อยละ 14.67 ครอบครัวทั่วไป ร้อยละ 57.60 และครอบครัวเข้มแข็ง ร้อยละ 27.73 ตามลำดับ

ร้อยละของครอบครัวเข้มแข็งในภาพรวม	(หน่วย : ร้อยละ)
ครอบครัวเสี่ยง	14.67
ครอบครัวทั่วไป	57.60
ครอบครัวเข้มแข็ง	27.73

ร้อยละของครอบครัวเข้มแข็งในภาพรวม (หน่วย : ร้อยละ)

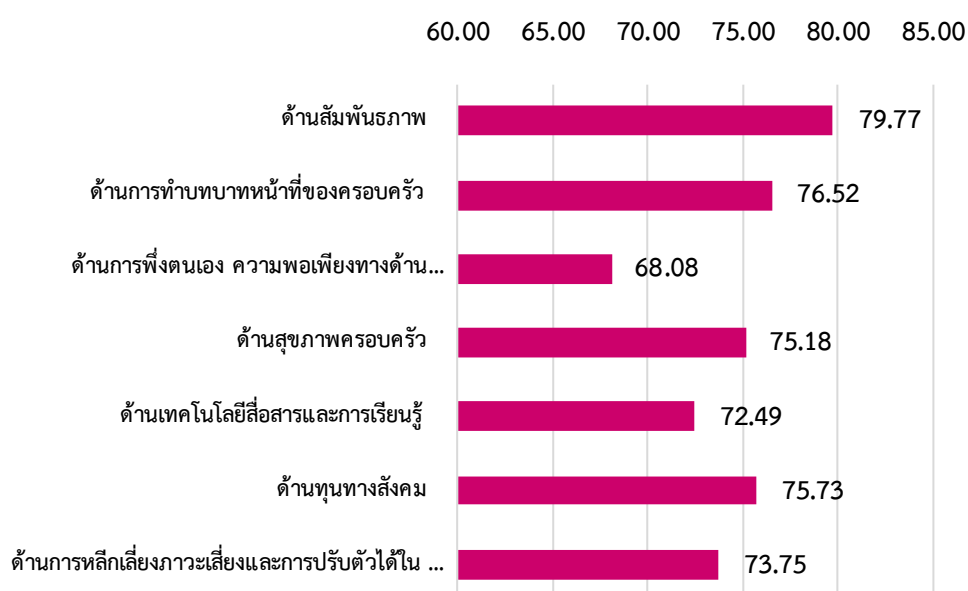
ภาพที่ 37 ร้อยละของครอบครัวเข้มแข็งในภาพรวม

ที่มา : กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว (2566)

ค่าเฉลี่ยดัชนีความเข้มแข็ง 7 ด้าน ของครอบครัวจากข้อมูลการสำรวจของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว พบว่า ครอบครัวในจังหวัดลำพูนส่วนใหญ่มีความเข้มแข็งด้านสัมพันธภาพมากที่สุด อยู่ที่ร้อยละ 79.77 ในขณะที่มีความเข้มแข็งด้านการพึ่งพาตนเองน้อยที่สุด ที่ร้อยละ 68.08 ดังข้อมูลในแผนภูมิภาพที่ 38

ค่าเฉลี่ยดัชนีความเข้มแข็งด้านต่างๆ	(หน่วย : ร้อยละ)
ด้านสัมพันธภาพ	79.77
ด้านการทำบทบาทหน้าที่ของครอบครัว	76.52
ด้านการพึ่งตนเอง ความพอเพียงทางด้านเศรษฐกิจ	68.08
ด้านสุขภาพครอบครัว	75.18
ด้านเทคโนโลยีสื่อสารและการเรียนรู้	72.49
ด้านทุนทางสังคม	75.73
ด้านการหลีกเลี่ยงภาวะเสี่ยงและการปรับตัวได้ในภาวะยากลำบาก/วิกฤต	73.75

ค่าเฉลี่ยดัชนีความเข้มแข็งด้านต่างๆ (หน่วย : ร้อยละ)

ภาพที่ 38 ค่าเฉลี่ยดัชนีความเข้มแข็งด้านต่างๆ

ที่มา : กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว (2566)

3.2.2 ผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว

(1) จำนวนผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว

การสำรวจข้อมูลผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว ในปี 2566 จังหวัดลำพูนมีผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว จำนวน 25 คน แบ่งเป็นชาย จำนวน 9 คน และหญิง จำนวน 16 คน

ตารางที่ 32 จำนวนผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว

ผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว	(หน่วย : คน)
ชาย	9
หญิง	16
รวมทั้งหมด	25

ที่มา : กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว (2566)

หมายเหตุ. เป็นเพียงข้อมูลจากระบบการคุ้มครองช่วยเหลือเด็ก สตรี และผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวเท่านั้น

(2) ประเภทความรุนแรง

จากจำนวนผู้ถูกระทำความรุนแรงจำนวน 25 คน ในปี 2566 สามารถจำแนกได้ตามด้านต่างๆ ดังนี้ ด้านร่างกาย จำนวน 11 คน ด้านจิตใจ จำนวน 12 คน และไม่มีความรุนแรงด้านเพศ มีผู้เสียชีวิตจากการถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว จำนวน 2 คน

ตารางที่ 33 จำนวนผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัวแบ่งตามด้านต่างๆ

ผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัวแบ่งตามด้านต่างๆ	(หน่วย : คน)
ด้านร่างกาย	11
ด้านเพศ	-
ด้านจิตใจ	12
เสียชีวิต	2

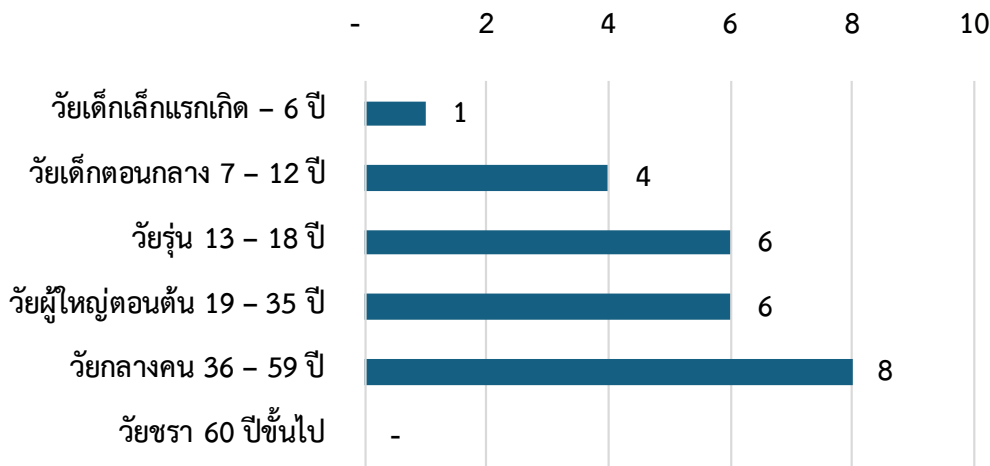
ที่มา : กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว (2566)

หมายเหตุ. เป็นเพียงข้อมูลจากระบบการคุ้มครองช่วยเหลือเด็ก สตรี และผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวเท่านั้น

(3) ช่วงอายุผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว

ผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัวจำแนกช่วงอายุ พบว่าในจังหวัดลำพูน มีผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัวอยู่ในวัยกลางคน จำนวน 8 คน ซึ่งมากที่สุด รองลงมาเป็นผู้ใหญ่ตอนต้น และวัยรุ่น ซึ่งมีจำนวนเท่ากันคือ จำนวน 6 คน วัยเด็กตอนกลาง จำนวน 4 คน และวัยเด็กเล็กแรกเกิด จำนวน 1 คน ตามลำดับ

ผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว จำแนกอายุ (หน่วย : คน)

ภาพที่ 39 ช่วงอายุผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว

ที่มา : กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว (2566)

หมายเหตุ. เป็นเพียงข้อมูลจากระบบการคุ้มครองช่วยเหลือเด็ก สตรี และผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัวเท่านั้น

(4) สาเหตุการทำความรุนแรง

สาเหตุการทำความรุนแรงในจังหวัดลำพูน ที่พบมากที่สุด คือมีความรู้สึกที่ตนเองมีอำนาจมากกว่า จำนวน 6 คน รองลงมาคือยาเสพติด จำนวน 3 คน สุรา จำนวน 3 คน หึงหวง จำนวน 3 คน หึงหวงร่วมกับหย่าร้าง จำนวน 3 คน สุราร่วมกับบันดาลโทสะ จำนวน 3 คน หย่าร้าง จำนวน 1 คน บันดาลโทสะ จำนวน 1 คน ความเครียดทางเศรษฐกิจ จำนวน 1 คนและปัญหาสุขภาพจิต จำนวน 1 คน ตามลำดับ ดังข้อมูลในตารางที่ 34

ตารางที่ 34 ประเภทสาเหตุการทำความรุนแรง

ประเภทสาเหตุการทำความรุนแรง	(หน่วย : คน)
ยาเสพติด	3
สุรา	3
การพนัน	-
หย่าร้าง	1
หึงหวง	3
บันดาลโทสะ	1
ความเครียดทางเศรษฐกิจ	1
ปัญหาสุขภาพกาย	-
ปัญหาสุขภาพจิต	1
มีความรู้สึกว่าตนเองมีอำนาจมากกว่า	6
สุรา+ยาเสพติด	-
หึงหวง+บันดาลโทสะ	-
หึงหวง+หย่าร้าง	3
สุรา+บันดาลโทสะ	3
ยาเสพติด+บันดาลโทสะ	-

ที่มา : กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว (2566)

หมายเหตุ. เป็นเพียงข้อมูลจากระบบการคุ้มครองช่วยเหลือเด็ก สตรี และผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวเท่านั้น

3.2.3 สถานการณ์เชิงประเด็น

3.2.3.1 สตรีกลุ่มเปราะบาง

(1) อัตราการว่างงานในสตรี

อัตราการว่างงานของสตรีในจังหวัดลำพูน พบว่า ในปี 2566 มีกำลังแรงงานรวม 112,555 คน เป็นผู้ว่างงานเพศหญิงจำนวน 1,022 คน คิดเป็นอัตราการว่างงานที่ร้อยละ 0.91

ข้อมูลแสดง การว่างงานในสตรี ของจังหวัดลำพูน พ.ศ. 2563 - 2567

จังหวัด	ปี พ.ศ.	การว่างงานในสตรี		
		กำลังแรงงานรวม	ผู้ว่างงาน	อัตราการว่างงาน
ลำพูน	2563	123,270	915	0.95
	2564	120,915	1,688	1.15
	2565	110,276	1,621	1.03
	2566	112,555	1,022	0.91
	2567	115,675	-	0.07

ที่มา : สำนักงานแรงงานจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2567

ตารางที่ 35 อัตราการว่างงานในสตรี

กำลังแรงงานรวม	ผู้ว่างงานเพศหญิง	อัตราการว่างงานในสตรี
112,555	1,022	0.91

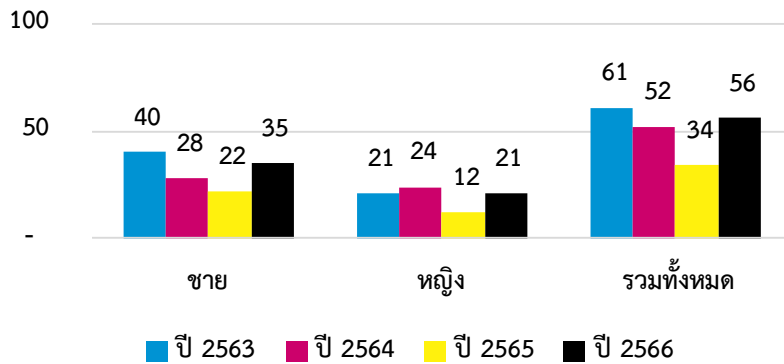
ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2566)

(2) ลูกจ้างสตรีที่ถูกเลิกจ้าง

ในปี 2566 จังหวัดลำพูนมีสตรีที่ถูกเลิกจ้าง จำนวน 21 คน ซึ่งมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นจากปี 2565

การถูกเลิกจ้าง (หน่วย : คน)	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
ชาย	40	28	22	35
หญิง	21	24	12	21
รวมทั้งหมด	61	52	34	56

การถูกเลิกจ้าง (หน่วย : คน)

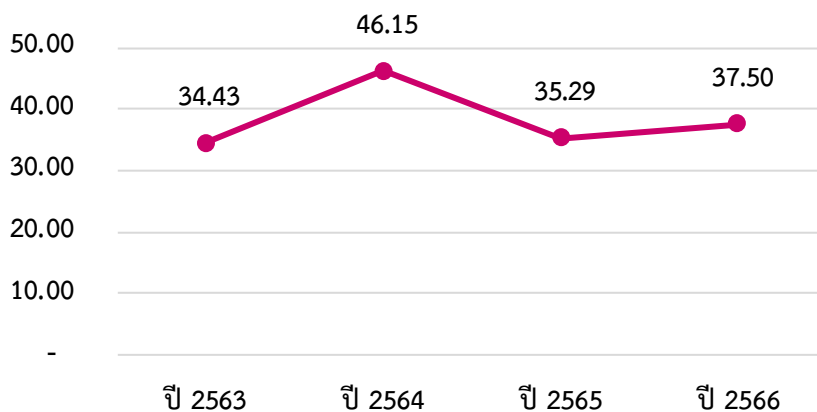
ภาพที่ 40 จำนวนลูกจ้างที่ถูกเลิกจ้าง

ที่มา : กระทรวงแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน (2566)

โดยในปี 2566 จังหวัดลำพูนมีสัดส่วนลูกจ้างสตรีที่ถูกเลิกจ้าง คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ 37.50 ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นจากปี 2565 ร้อยละ 2.21 อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลตั้งแต่ปี 2563 จำนวนลูกจ้างสตรีที่ถูกเลิกจ้าง มีสัดส่วนทั้งเพิ่มขึ้นและลดลง ซึ่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2564 มีอัตราการเพิ่มที่สูงขึ้นอย่างมาก ดังแผนภูมิภาพที่ 41

สัดส่วนของลูกจ้างสตรีที่ถูกเลิกจ้าง	(หน่วย : ร้อยละ)
ปี 2563	34.43
ปี 2564	46.15
ปี 2565	35.29
ปี 2566	37.50

สัดส่วนของลูกจ้างสตรีที่ถูกเลิกจ้าง (หน่วย : ร้อยละ)

ภาพที่ 41 สัดส่วนของลูกจ้างสตรีที่ถูกเลิกจ้าง

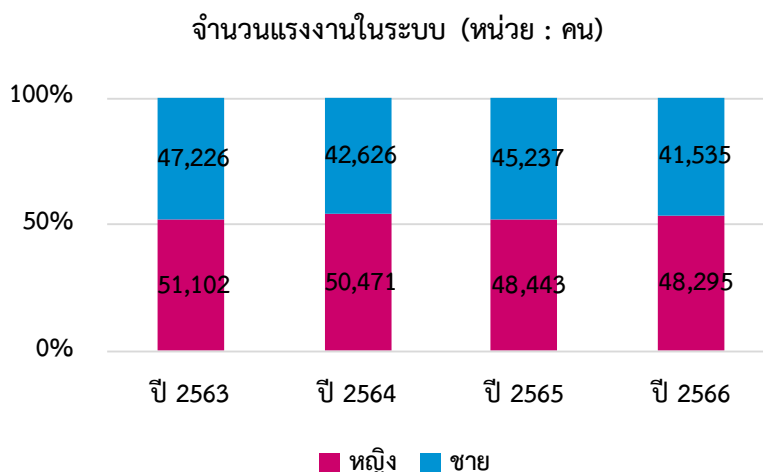
ที่มา : กระทรวงแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน (2566)

3.2.3.2 ความเสมอภาคระหว่างเพศ

(1) อัตราแรงงานในระบบหญิงต่อชาย

ในปี 2566 จังหวัดลำพูน มีจำนวนแรงงานในระบบทั้งสิ้น 89,830 คน แบ่งเป็นชายจำนวน 41,535 คน หญิง จำนวน 48,295 คน ซึ่งตั้งแต่ปี 2563 พบว่าอัตราแรงงานในระบบเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายมาโดยตลอด ซึ่งในปี 2566 สัดส่วนแรงงานชาย และแรงงานหญิงมีจำนวนลดลงตามข้อมูลในแผนภูมิภาพที่ 43

จำนวนแรงงานในระบบ	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
หญิง	51,102	50,471	48,443	48,295
ชาย	47,226	42,626	45,237	41,535
รวมทั้งสิ้น	98,329	93,097	93,680	89,830

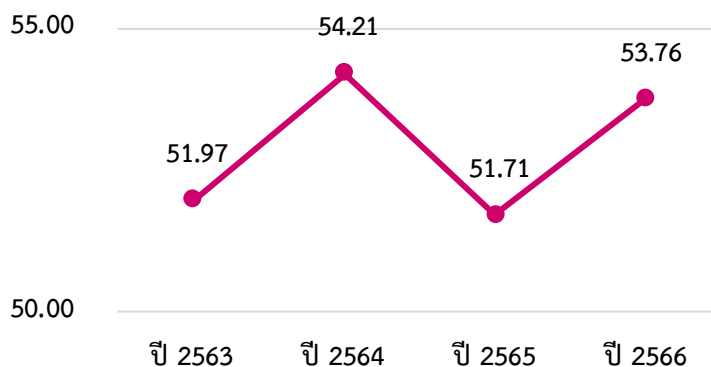
ภาพที่ 42 จำนวนแรงงานในระบบ

ที่มา : การสำรวจแรงงานนอกระบบ สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2566)

ในปี 2566 จังหวัดลำพูนมีอัตราแรงงานในระบบหญิงต่อชาย ร้อยละ 53.76 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 51.71 ในปี 2565 ซึ่งจากข้อมูลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าตั้งแต่ปี 2563 สัดส่วนอัตราแรงงานในระบบหญิงต่อชาย มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมาโดยตลอด จนกระทั่งลดลง ในปีที่ผ่านมา ดังข้อมูลในแผนภูมิภาพที่ 43

จำนวนแรงงานนอกระบบ	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
หญิง	76,075	69,485	62,881	65,616
ชาย	88,165	89,834	75,632	77,197
รวมทั้งสิ้น	164,240	159,318	138,513	142,813

อัตราแรงงานในระบบหญิงต่อชาย (หน่วย : ร้อยละ)

ภาพที่ 43 อัตราแรงงานในระบบหญิงต่อชาย

ที่มา : การสำรวจแรงงานนอกระบบ สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2566)

(2) สตรีและองค์กรที่เป็นสมาชิกของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

จังหวัดลำพูนมีการจัดตั้งกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ซึ่งประกอบไปด้วยสมาชิกแบบองค์กร จำนวน 660 องค์กร และสมาชิกแบบบุคคล จำนวน 152,537 คน

ตารางที่ 36 สตรีที่เป็นสมาชิกของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

สมาชิกของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี	(หน่วย : องค์กร/คน)
สมาชิกแบบองค์กร	660
สมาชิกแบบบุคคล	152,537

ที่มา : สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กรมการพัฒนาชุมชน (2566)

3.2.4 เครือข่าย/สวัสดิการด้านสตรีและสถาบันครอบครัว

จังหวัดลำพูนมีเครือข่ายสวัสดิการด้านสตรีและสถาบันครอบครัว แยกเป็น ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) จำนวน 58 แห่ง โดยจดทะเบียนเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์ จำนวน 4 แห่ง เป็นศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำความรุนแรงในครอบครัวระดับตำบล (ศปก.ต.) จำนวน 16 แห่ง ดังข้อมูลแสดงในตารางที่ 37

ตารางที่ 37 เครือข่ายด้านสตรีและสถาบันครอบครัว

เครือข่าย/สวัสดิการด้านสตรีและสถาบันครอบครัว	(หน่วย : แห่ง)
ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.)	58
ศพค. ที่จดทะเบียนเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์	4
ศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำความรุนแรงในครอบครัวระดับตำบล (ศปก.ต.)	16

ที่มา : กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (2566)

3.3 ด้านผู้สูงอายุ

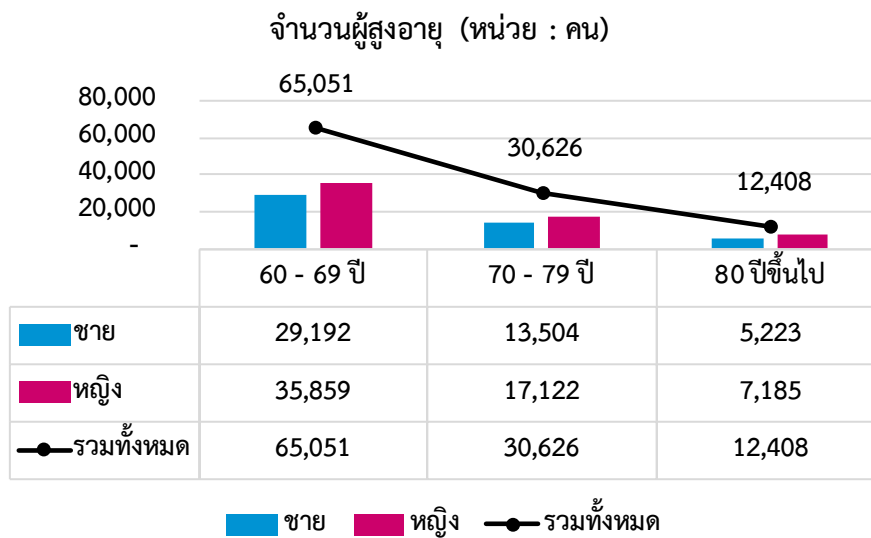
3.3.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านผู้สูงอายุ

(1) จำนวนผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ และกลุ่มอายุ

ในปี 2566 จังหวัดลำพูนมีจำนวนผู้สูงอายุทั้งสิ้น 108,085 คน จำแนกตามช่วงอายุ และเพศดังนี้ ช่วงอายุ 60 - 69 ปี เป็นเพศชาย จำนวน 29,192 คน เพศหญิง จำนวน 35,859 คน ช่วงอายุ 70 - 79 ปี เป็นเพศชาย จำนวน 13,504 คน เพศหญิง 17,122 คน ช่วงอายุ 80 ปีขึ้นไป เป็นเพศชาย จำนวน 5,223 คน เพศหญิง จำนวน 7,185 คน ตามลำดับ ดังข้อมูลแสดงในภาพที่ 44

ข้อมูลแสดง จำนวนผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ และกลุ่มอายุของจังหวัดลำพูน พ.ศ. 2564 - 2566

กลุ่มอายุ (ปี)	ปี 2564			ปี 2565			ปี 2566		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
อายุ 60 - 69 ปี	27,881	33,790	61,671	28,808	35,063	63,871	29,192	35,859	65,051
อายุ 70 - 79 ปี	11,903	14,620	26,523	12,720	15,755	28,475	13,504	17,122	30,626
อายุ 80 ปีขึ้นไป	5,195	7,071	12,266	5,241	7,130	12,371	5,223	7,185	12,408
รวม	44,979	55,481	100,460	46,769	57,948	104,717	47,919	60,166	108,085

ภาพที่ 44 จำนวนผู้สูงอายุ

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2566)

(2) สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากร

จังหวัดลำพูนมีประชากรรวม จำนวน 398,440 คน เป็นผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 108,085คน คิดเป็นสัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมด ร้อยละ 27.13

ข้อมูลแสดง สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากรจังหวัดลำพูน พ.ศ. 2564 - 2567

จังหวัด	กลุ่มอายุ (ปี) สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากร	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
ลำพูน	ประชากรรวมทั้งหมด	401,139	399,557	398,440
	จำนวนผู้สูงอายุ 60 ปี ขึ้นไป	100,460	104,717	108,085
	สัดส่วน	25.04	26.21	27.13

ตารางที่ 38 สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากร

สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมด	(หน่วย : คน/ร้อยละ)
ประชากรรวม	398,440
ผู้สูงอายุ 60 ปี ขึ้นไป	108,085
สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมด	27.13

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2566)

3.3.2 สถานการณ์เชิงประเด็น

3.3.2.1 ผู้สูงอายุ ตัดบ้าน ตัดเตียง ตัดสังคม

สัดส่วนผู้สูงอายุตัดบ้าน ตัดเตียง ตัดสังคม ในปี 2566 จากระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขพบว่า จังหวัดลำพูนมีสัดส่วนผู้สูงอายุตัดสังคม จำนวน 60,515 คน ผู้สูงอายุตัดบ้าน จำนวน 1,963 คน และผู้สูงอายุตัดเตียงจำนวน 447 คน ดังข้อมูลในตารางที่ 39

ตารางที่ 39 การคัดกรองผู้สูงอายุตัดสังคม ตัดบ้าน ตัดเตียง

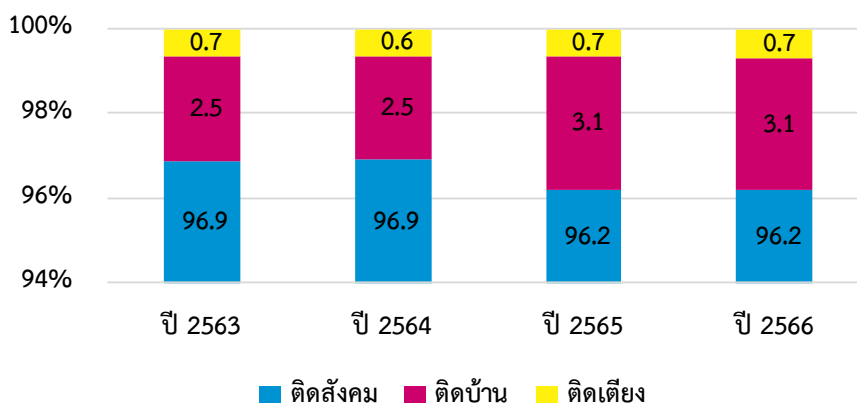
การคัดกรองผู้สูงอายุตัดสังคม ตัดบ้าน ตัดเตียง (หน่วย : คน)	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
ตัดสังคม	77,883	78,724	76,684	60,515
ตัดบ้าน	1,970	1,999	2,502	1,963
ตัดเตียง	531	519	530	447
ผู้สูงอายุได้รับการคัดกรอง	80,384	81,242	79,716	62,925

ที่มา : ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2566)

สัดส่วนผู้สูงอายุติดบ้าน ติดเตียง ติดสังคมในปี 2566 จังหวัดลำพูนมีสัดส่วนผู้สูงอายุติดสังคมมากที่สุด ร้อยละ 96.2 มีสัดส่วนเท่ากับปี พ.ศ. 2565 รองลงมาคือสัดส่วนผู้สูงอายุติดบ้าน ร้อยละ 3.1 สัดส่วนเท่ากับปี พ.ศ. 2565 ในขณะที่สัดส่วนผู้สูงอายุติดเตียง อยู่ที่ร้อยละ 0.7 สัดส่วนเท่ากับปี 2565 ดังข้อมูลแผนภูมิภาพที่ 45

การคัดกรองผู้สูงอายุติดสังคม ติดบ้าน ติดเตียง (หน่วย : ร้อยละ)	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
ติดสังคม	96.9	96.9	96.2	96.2
ติดบ้าน	2.5	2.5	3.1	3.1
ติดเตียง	0.7	0.6	0.7	0.7

การคัดกรองผู้สูงอายุติดสังคม ติดบ้าน ติดเตียง (หน่วย : ร้อยละ)

ภาพที่ 45 สัดส่วนผู้สูงอายุติดสังคม ติดบ้าน ติดเตียง

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2566)

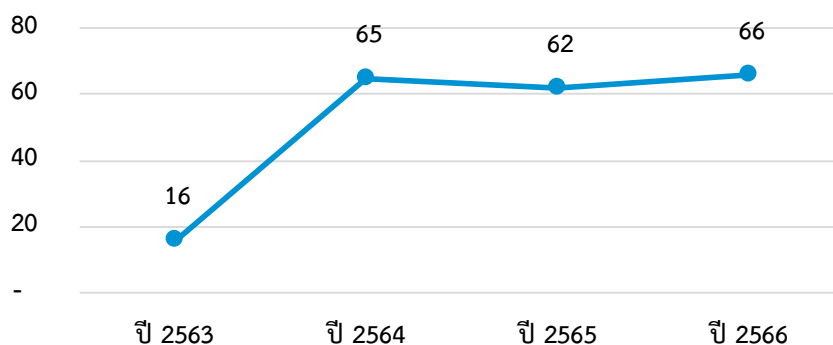
3.3.2.2 การทำงานของผู้สูงอายุ

(1) ผู้สูงอายุที่กู้ยืมประกอบอาชีพจากกองทุนผู้สูงอายุ

จากข้อมูลของกรมกิจการผู้สูงอายุในปี 2566 จังหวัดลำพูนมีผู้สูงอายุที่กู้ยืมประกอบอาชีพจากกองทุนผู้สูงอายุ จำนวน 66 คน

ผู้สูงอายุที่กู้ยืมประกอบอาชีพจากกองทุนผู้สูงอายุ	(หน่วย : คน)
ปี 2563	16
ปี 2564	65
ปี 2565	62
ปี 2566	66

ผู้สูงอายุที่กู้ยืมประกอบอาชีพจากกองทุนผู้สูงอายุ (หน่วย : คน)

ภาพที่ 46 ผู้สูงอายุที่กู้ยืมประกอบอาชีพจากกองทุนผู้สูงอายุ

ที่มา : กรมกิจการผู้สูงอายุ (2566)

(2) แรงงานผู้สูงอายุต่อผู้มีงานทำทั้งหมด

จากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรกลุ่มสถิติแรงงาน สำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า จังหวัดลำพูนมีผู้สูงอายุที่ทำงานจำนวน 47,043 คน คิดเป็นร้อยละ 20.22 ของผู้มีงานทำ ดังข้อมูลในตารางที่ 40

ตารางที่ 40 ผู้มีงานทำและผู้สูงอายุที่ทำงาน

ผู้มีงานทำและผู้สูงอายุที่ทำงาน	ผู้มีงานทำ	ผู้สูงอายุที่ทำงาน	แรงงานผู้สูงอายุ (ร้อยละ)
ชาย	118,732	23,357	20.22
หญิง	113,911	23,686	
รวมทั้งหมด	232,643	47,043	

ที่มา : โครงการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรกลุ่มสถิติแรงงาน สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2566)

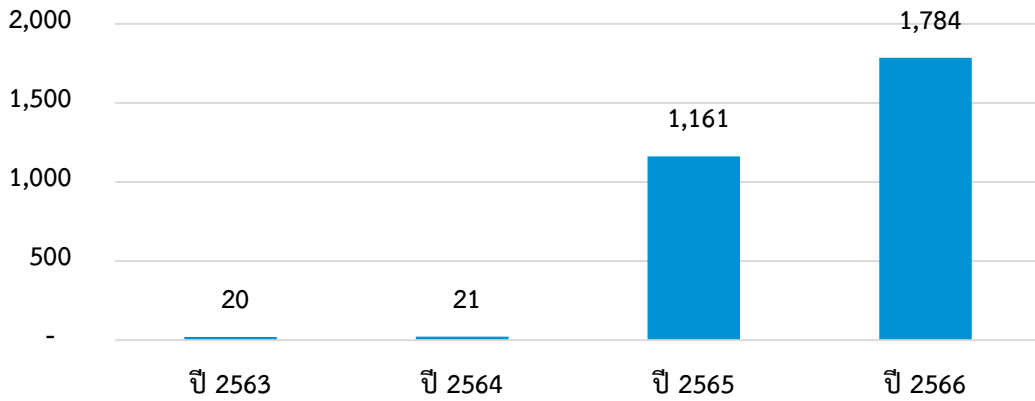
3.3.3 เครือข่าย/สวัสดิการด้านผู้สูงอายุ

(1) ผู้สูงอายุที่ได้รับการสงเคราะห์ในการจัดการงานศพผู้สูงอายุตามประเพณี

ผู้สูงอายุในจังหวัดลำพูนที่ได้รับการสงเคราะห์ในการจัดการงานศพผู้สูงอายุตามประเพณี ในปี 2566 มีจำนวน 1,784 คน เพิ่มขึ้นจาก 1,161 คน ในปี 2565 ดังข้อมูลในแผนภูมิภาพที่ 47

ผู้สูงอายุที่ได้รับการสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี	(หน่วย : คน)
ปี 2563	20
ปี 2564	21
ปี 2565	1,161
ปี 2566	1,784

ผู้สูงอายุที่ได้รับการสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี (หน่วย : คน)

ภาพที่ 47 ผู้สูงอายุที่ได้รับการสงเคราะห์ในการจัดการงานศพผู้สูงอายุตามประเพณี
ที่มา : กรมกิจการผู้สูงอายุ (2566)

(2) การสงเคราะห์ผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางสังคมในภาวะยากลำบาก

จากข้อมูลกรมกิจการผู้สูงอายุ จังหวัดลำพูนให้การสงเคราะห์ผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางสังคมในภาวะยากลำบาก ในปี 2566 จำนวน 111 คน

ตารางที่ 41 การสงเคราะห์ผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางสังคมในภาวะยากลำบาก

การสงเคราะห์ผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางสังคมในภาวะยากลำบาก	(หน่วย : คน)
จำนวนรวม ปี 2566	111

ที่มา : กรมกิจการผู้สูงอายุ (2566)

(3) เครือข่าย/ สวัสดิการด้านผู้สูงอายุ

ด้านเครือข่ายและสวัสดิการด้านผู้สูงอายุในจังหวัดลำพูน มีข้อมูลคลังปัญญาผู้สูงอายุ จำนวน 1,617 คน มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.) จำนวน 27 แห่ง และมีโรงเรียนผู้สูงอายุ จำนวน 42 แห่ง

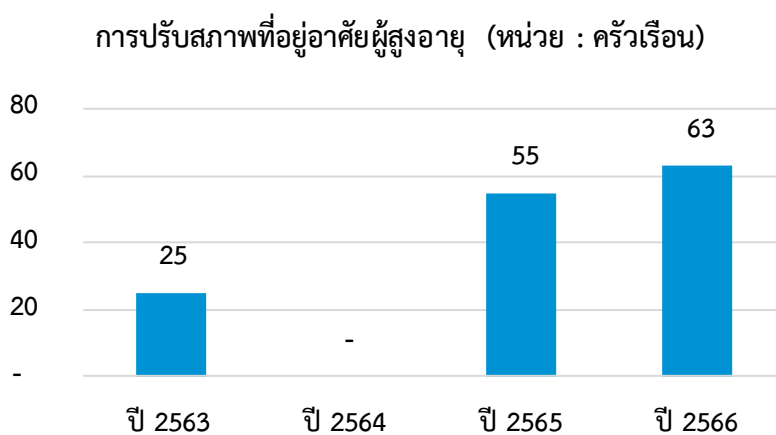
ตารางที่ 42 เครือข่ายด้านผู้สูงอายุ

เครือข่ายด้านผู้สูงอายุ	(หน่วย : คน/แห่ง)
คลังปัญญาผู้สูงอายุ (คน)	1,617
ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.) (แห่ง)	27
โรงเรียนผู้สูงอายุ (แห่ง)	42

ที่มา : กรมกิจการผู้สูงอายุ (2566)

ด้านที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในปี 2566 จังหวัดลำพูน มีการปรับปรุงที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ จำนวน 63 ครัวเรือน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2565 จำนวน 8 ครัวเรือน

การปรับปรุงที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ	(หน่วย : ครัวเรือน)
ปี 2563	25
ปี 2564	-
ปี 2565	55
ปี 2566	63

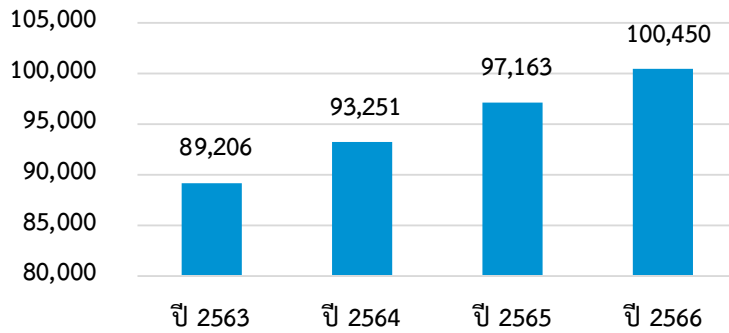

ภาพที่ 48 การปรับปรุงที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ
ที่มา : กรมกิจการผู้สูงอายุ (2566)

เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจากข้อมูลของกรมบัญชีกลาง ในปี 2566 จังหวัดลำพูนมีผู้สูงอายุที่ได้รับ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำนวน 100,450คน เพิ่มขึ้นต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2563 เป็นต้นมา

ผู้สูงอายุที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	(หน่วย : คน)
ปี 2563	89,206
ปี 2564	93,251
ปี 2565	97,163
ปี 2566	100,450

ผู้สูงอายุที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ (หน่วย : คน)

ภาพที่ 49 ผู้สูงอายุที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
ที่มา : กรมบัญชีกลาง (2566)

3.4 ด้านคนพิการ

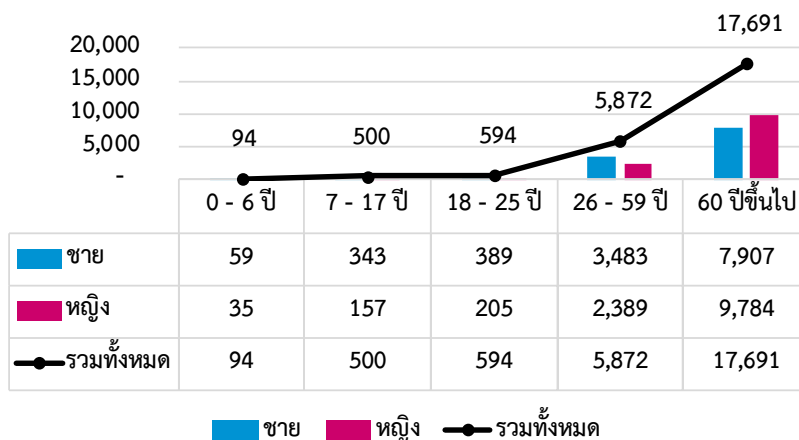
3.4.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านคนพิการ

(1) คนพิการต่อประชากร จำแนกช่วงอายุ

ปัจจุบันจังหวัดลำพูนมีคนพิการที่ได้รับการจดทะเบียนทั้งสิ้น จำนวน 24,751 คน ซึ่งคนพิการโดยส่วนมากเป็นผู้สูงอายุ มีจำนวนสูงถึง 17,691คน ตามมาด้วยคนพิการในวัยทำงาน ช่วงอายุ 26-59 ปี จำนวน 5,872คน ตามข้อมูลในแผนภูมิภาพที่ 50

จำนวนคนพิการ	0 - 6 ปี	7 - 17 ปี	18 - 25 ปี	26 - 59 ปี	60 ปีขึ้นไป
ชาย	59	343	389	3,483	7,907
หญิง	35	157	205	2,389	9,784
รวมทั้งหมด	94	500	594	5,872	17,691

จำนวนคนพิการ (หน่วย : คน)

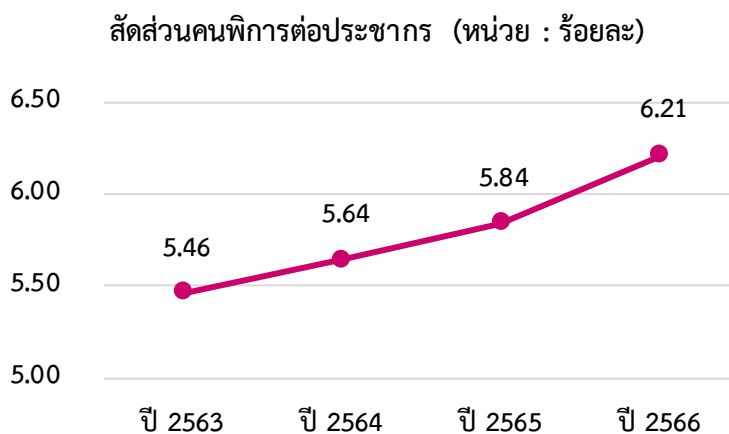

ภาพที่ 50 จำนวนคนพิการที่ได้รับการจดทะเบียน

ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2566)

สัดส่วนคนพิการต่อประชากร	(หน่วย : ร้อยละ)
ปี 2563	5.46
ปี 2564	5.64
ปี 2565	5.84
ปี 2566	6.21

โดยจากจำนวนคนพิการในปี 2566 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 6.21 ของประชากรทั้งจังหวัด ซึ่งสัดส่วนคนพิการมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ 51 สัดส่วนคนพิการที่ได้รับการจดทะเบียน

ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2566)

(2) คนพิการจำแนกตามประเภทความพิการ

ปัจจุบันจังหวัดลำพูนมีคนพิการที่ได้รับการจดทะเบียนทั้งสิ้น จำนวน 24,751 คน จำแนกตามประเภทความพิการ พบว่า คนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือร่างกาย มีจำนวนมากที่สุด คือ 14,180 คน รองลงมาเป็นคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย จำนวน 5,210 คน คนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม จำนวน 1,688 คน คนพิการทางการเห็น จำนวน 1,516 คน คนพิการทางสติปัญญา จำนวน 1,179 คน คนพิการมากกว่า 1 ประเภท (พิการซ้ำซ้อน) จำนวน 574 คน คนพิการทางการเรียนรู้ จำนวน 204 คน คนพิการทางออทิสติก จำนวน 147 คน และไม่ระบุประเภทความพิการ จำนวน 53 คน ดังข้อมูล ในตารางที่ 43

ตารางที่ 43 คนพิการจำแนกตามประเภทความพิการ

สัดส่วนคนพิการต่อประชากร	(หน่วย : คน)
ทางการเห็น	1,516
ทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	5,210
ทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย	14,180
ทางจิตใจหรือพฤติกรรม	1,688
ทางสติปัญญา	1,179
ทางการเรียนรู้	204
ทางออทิสติก	147
พิการมากกว่า 1 ประเภท	574
ไม่ระบุ	53

ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2566)

3.4.2 สถานการณ์เชิงประเด็น

3.4.2.1 การศึกษาของคนพิการ

(1) นักเรียนพิการที่เข้าเรียนในโรงเรียนแบบเรียนรวม

จังหวัดลำพูน มีนักเรียนพิการที่เข้าเรียนในโรงเรียนแบบเรียนรวมทั้งสิ้น จำนวน 1,422 คน เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลเพศชาย จำนวน 3 คน เพศหญิง 4 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาเพศชาย จำนวน 779 คน เพศหญิงจำนวน 308 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาเพศชาย จำนวน 224 คน เพศหญิงจำนวน 104 คน ดังตารางที่ 44

ตารางที่ 44 จำนวนนักเรียนพิการที่เข้าเรียนในโรงเรียนแบบเรียนรวม

คนพิการในโรงเรียนแบบเรียนรวม	อนุบาล	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	คนพิการเรียนรวม
ชาย	3	779	224	1,006
หญิง	4	308	104	416
รวมทั้งหมด	7	1,087	328	1,422

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ปีการศึกษา 1/2566)

(2) คนพิการที่ได้รับการศึกษาพิเศษ

จากข้อมูลของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปี 2566 จังหวัดลำพูนมีคนพิการที่ได้รับการศึกษาพิเศษทั้งสิ้น จำนวน 266 คน ศึกษาในโรงเรียนเฉพาะคนพิการ จำนวน 8 คน และศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 258 คน ดังตารางที่ 45

ตารางที่ 45 จำนวนคนพิการที่ได้รับการศึกษาพิเศษ

คนพิการที่ได้รับการศึกษาพิเศษ	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
โรงเรียนเฉพาะคนพิการ	45	27	21	8
โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์	-	-	-	-
ศูนย์การศึกษาพิเศษ	195	232	229	258
รวมทั้งหมด	240	259	250	266

ที่มา : สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2566)

3.4.2.2 การทำงานของคนพิการ

(1) สถานประกอบการและอัตราส่วนที่ต้องรับคนพิการเข้าทำงาน

จังหวัดลำพูนมีสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 100 คน ขึ้นไป จำนวน 62 แห่ง โดยอัตราส่วนที่ต้องรับคนพิการเข้าทำงานจำนวน 402 คน

ตารางที่ 46 การรับคนพิการเข้าทำงาน

สถานประกอบการและอัตราส่วนที่ต้องรับคนพิการเข้าทำงาน	(หน่วย : แห่ง/คน)
สถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 100 คน ขึ้นไป	62
อัตราส่วนที่ต้องรับคนพิการเข้าทำงาน	402

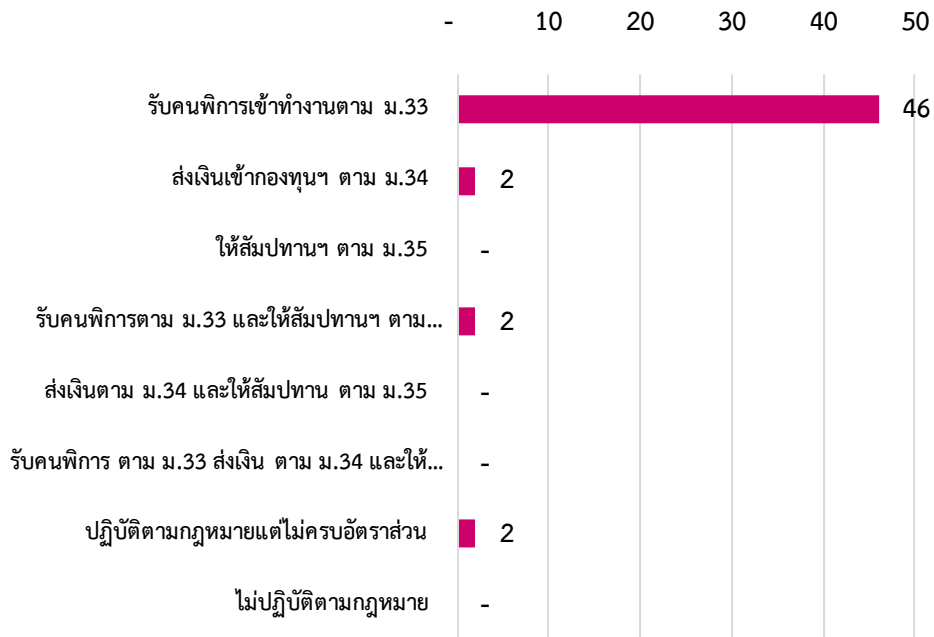
ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2566)

(2) สัดส่วนการรับคนพิการเข้าทำงาน

จังหวัดลำพูนมีสัดส่วนการรับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา 33 จำนวน 46 คน

สัดส่วนการรับคนพิการเข้าทำงาน	(หน่วย : คน)
รับคนพิการเข้าทำงานตาม ม.33	46
ส่งเงินเข้ากองทุนฯ ตาม ม.34	2
ให้สัมปทานฯ ตาม ม.35	-
รับคนพิการตาม ม.33 และให้สัมปทานฯ ตาม ม.35	2
ส่งเงินตาม ม.34 และให้สัมปทาน ตาม ม.35	-
รับคนพิการ ตาม ม.33 ส่งเงิน ตาม ม.34 และให้สัมปทานฯ ตาม ม.35	-
ปฏิบัติตามกฎหมายแต่ไม่ครบอัตราส่วน	2
ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย	-

สัดส่วนการรับคนพิการเข้าทำงาน (หน่วย : คน)

ภาพที่ 52 สัดส่วนการรับคนพิการเข้าทำงาน
ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2566)

3.4.3 เครือข่าย/สวัสดิการด้านคนพิการ

เครือข่ายและสวัสดิการด้านคนพิการในจังหวัดลำพูน มีศูนย์บริการคนพิการจังหวัด จำนวน 1 แห่ง ศูนย์บริการคนพิการทั่วไป จำนวน 42 แห่ง และองค์กรด้านคนพิการ จำนวน 14 แห่ง

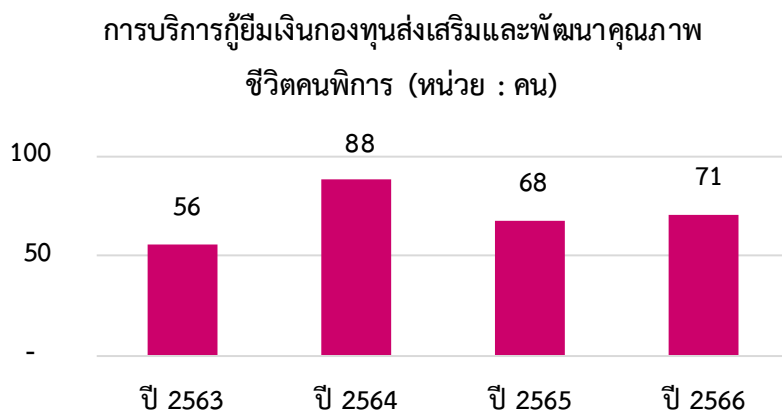
ตารางที่ 47 เครือข่ายด้านคนพิการ

เครือข่ายด้านคนพิการ	(หน่วย : แห่ง)
ศูนย์บริการคนพิการจังหวัด	1
ศูนย์บริการคนพิการทั่วไป	42
องค์กรด้านคนพิการ	14

ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2566)

การบริการกู้ยืมเงินกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ในปี 2566 จังหวัดลำพูน มีผู้ใช้บริการจำนวน 71 คน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2565 จำนวน 3 คน ดังข้อมูลในแผนภูมิภาพที่ 53

การบริการกู้ยืมเงินกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ	(หน่วย : คน)
ปี 2563	56
ปี 2564	88
ปี 2565	68
ปี 2566	71

ภาพที่ 53 การบริการกู้ยืมเงินกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2566)

จังหวัดลำพูนมีการจัดบริการสำหรับคนพิการคือการให้บริการกายอุปกรณ์สำหรับช่วยคนพิการ จำนวน 18 คน บริการผู้ช่วยคนพิการ (PA) จำนวน 45 คน คนพิการที่ใช้บริการผู้ช่วยคนพิการ (PA) จำนวน 95 คน บริการล่ามภาษามือ จำนวน 1 คน ตามตารางที่ 48

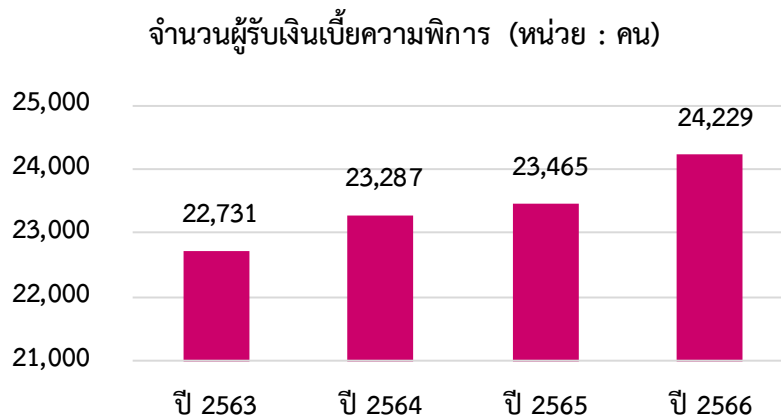
ตารางที่ 48 การจัดบริการสำหรับคนพิการ

การจัดบริการสำหรับคนพิการ	(หน่วย : คน)
การให้บริการกายอุปกรณ์สำหรับช่วยคนพิการ	18
บริการผู้ช่วยคนพิการ (PA)	45
คนพิการที่ใช้บริการผู้ช่วยคนพิการ (PA)	95
บริการล่ามภาษามือ	1

ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2566)

จำนวนผู้รับเงินเบี้ยความพิการ ในปี 2566 มีทั้งสิ้น 24,229 คน และเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ ปี 2563

จำนวนผู้รับเงินเบี้ยความพิการ	(หน่วย : คน)
ปี 2563	22,731
ปี 2564	23,287
ปี 2565	23,465
ปี 2566	24,229

ภาพที่ 54 จำนวนผู้รับเงินเบี้ยความพิการ
ที่มา : กรมบัญชีกลาง (2566)

3.5 ด้านกลุ่มคนเปราะบาง

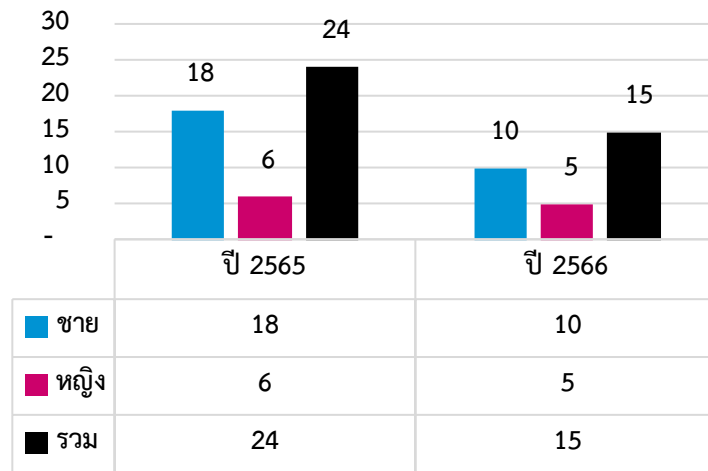
3.5.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านกลุ่มคนเปราะบาง

(1) การให้บริการของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง

ในปี 2566 จังหวัดลำพูนมีผู้ใช้บริการศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จำนวน 15 คน เป็นเพศชาย จำนวน 10 คน และเพศหญิง จำนวน 5 คน ซึ่งลดลงจากปี 2565 จำนวนทั้งสิ้น 9 คน

ผู้ใช้บริการของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง	ปี 2565	ปี 2566
ชาย	18	10
หญิง	6	5
รวม	24	15

ผู้ใช้บริการของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง (หน่วย : คน)

ภาพที่ 55 จำนวนผู้รับเงินเบี้ยความพิการ

ที่มา : กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (2566)

(2) ผู้แสดงความสามารถ จำแนกประเภท

จังหวัดลำพูนมีผู้ยื่นขอบัตรประจำตัวผู้แสดงความสามารถทั้งสิ้น 16 คน ซึ่งเป็นความสามารถประเภทแสดงดนตรี จำนวน 15 คน ด้านอื่นๆ จำนวน 1 คน

ตารางที่ 49 จำนวนผู้แสดงความสามารถ จำแนกประเภท

ผู้แสดงความสามารถ	(หน่วย : คน)
ผู้แสดงความสามารถ ทั้งหมด	16
ด้านการแสดงดนตรี	15
ด้านการแสดงนาฏศิลป์	-
ด้านการแสดงละคร	-
ด้านการแสดงศิลปะ	-
ด้านการแสดงกายกรรม	-
อื่นๆ	1

ที่มา : กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (2566)

(3) จำนวนคนขอทาน

จากระบบฐานข้อมูลการจัดระเบียบคนขอทาน กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ พบว่า ในปี 2566 จังหวัดลำพูนมีคนขอทานจำนวน 21 คน

ตารางที่ 50 จำนวนคนขอทาน

คนขอทาน	(หน่วย : คน)
จำนวนรวม ปี 2566	21

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลการจัดระเบียบคนขอทาน กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (2566)

3.5.2 เครือข่าย/สวัสดิการด้านกลุ่มคนเปราะบาง

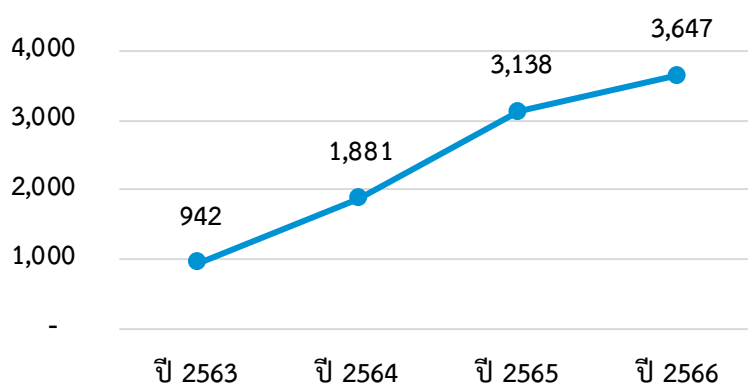
(1) อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

การขับเคลื่อนงานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ของจังหวัดลำพูน ปี 2566 มีอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่ขึ้นทะเบียนในระบบทะเบียนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวน 3,647 คน

อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	(หน่วย : คน)
ปี 2563	942
ปี 2564	1,881
ปี 2565	3,138
ปี 2566	3,647

อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(หน่วย : คน)

ภาพที่ 56 อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ต่อครัวเรือน

ที่มา : ระบบทะเบียนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

(2) ภาคีเครือข่าย

จังหวัดลำพูนมีเครือข่ายองค์กรภาครัฐและองค์กรภาคธุรกิจ จำนวนสะสมตั้งแต่ปี 2563 - 2566 ทั้งสิ้น 16 แห่ง ตามข้อมูลในตารางที่ 51

ตารางที่ 51 เครือข่ายองค์กรภาครัฐและองค์กรภาคธุรกิจ Corporate Social Responsibility (CSR)

เครือข่ายองค์กรภาครัฐและองค์กรภาคธุรกิจ Corporate Social Responsibility (CSR)	(หน่วย : แห่ง)
จำนวนสะสม ปี 2563 - 2566	16

ที่มา : กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (2566)

องค์กรพัฒนาเอกชนในจังหวัดลำพูน ประกอบไปด้วยมูลนิธิ จำนวน 62 แห่ง สมาคม จำนวน 121 แห่ง องค์กรสาธารณประโยชน์ จำนวน 9 แห่ง กลุ่มชมรมฯ จำนวน 2 แห่ง ดังตารางที่ 52

ตารางที่ 52 องค์กรพัฒนาเอกชน

องค์กรพัฒนาเอกชน	(หน่วย : แห่ง)
มูลนิธิ	62
สมาคม	121
องค์กรสาธารณประโยชน์	9
องค์กรสถานสาธารณกุศล	-
กลุ่มชมรม ฯ	2

ที่มา : กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (2566)

องค์กรภาคเอกชนในจังหวัดลำพูนประกอบไปด้วยสภาองค์กรชุมชน จำนวน 57 แห่ง องค์กร
 สวัสดิการชุมชน จำนวน 34 แห่ง กลุ่มเพื่อการพัฒนาชุมชน จำนวน 28 แห่ง กลุ่มชมรม ฯ จำนวน 966 แห่ง
 ดังตารางที่ 53

ตารางที่ 53 องค์กรภาคประชาชน

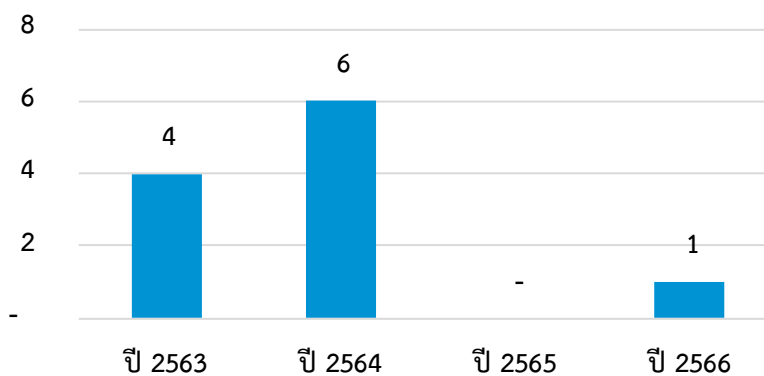
องค์กรภาคประชาชน	(หน่วย : แห่ง)
องค์กรชุมชน	-
สภาองค์กรชุมชน	57
องค์กรสวัสดิการชุมชน	34
กลุ่มเพื่อการพัฒนาชุมชน	28
กลุ่มชมรม ฯ	966

ที่มา : กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (2566)

จังหวัดลำพูนมีองค์กรสาธารณประโยชน์ จำนวน 11 แห่ง โดยเป็นองค์กรที่จัดตั้งใหม่ใน
 ปี 2566 จำนวน 1 แห่ง

องค์กรสาธารณประโยชน์	(หน่วย : แห่ง)
ปี 2563	4
ปี 2564	6
ปี 2565	-
ปี 2566	1

องค์กรสาธารณสุขประโยชน์ (หน่วย : แห่ง)

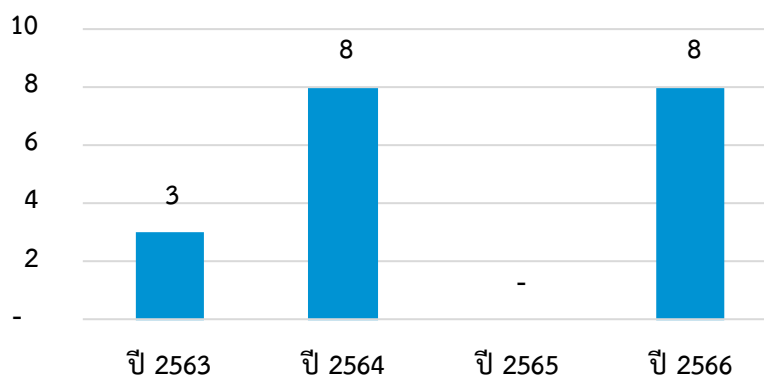
ภาพที่ 57 องค์กรสาธารณสุขประโยชน์

ที่มา : กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (2566)

ด้านองค์กรสวัสดิการชุมชน จังหวัดลำพูนมีองค์กรสวัสดิการชุมชน 19 แห่ง ซึ่งในปี 2566 มีการจัดตั้งองค์กรสวัสดิการชุมชนใหม่ จำนวน 8 แห่ง

องค์กรสวัสดิการชุมชน	(หน่วย : แห่ง)
ปี 2563	3
ปี 2564	8
ปี 2565	-
ปี 2566	8

องค์กรสวัสดิการชุมชน (หน่วย : แห่ง)

ภาพที่ 58 องค์กรสวัสดิการชุมชน

ที่มา : กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (2566)

4.1 สถานการณ์เชิงประเด็นในระดับพื้นที่

4.1.1 สถานการณ์กลุ่มเปราะบางรายครัวเรือน

จากข้อมูลกลุ่มเป้าหมายตามฐานข้อมูลระบบสมุดพกครอบครัวอิเล็กทรอนิกส์ (MSO Logbook) แยกรายมิติ พบว่า จังหวัดลำพูนมีกลุ่มเป้าหมายคนเปราะบาง จำนวน 4,182 คน โดยประสบปัญหาด้านรายได้มากที่สุด จำนวน 2,898 คน รองลงมาเป็นด้านความเป็นอยู่ จำนวน 2,148 ด้านสุขภาพ จำนวน 444 คน การศึกษา จำนวน 399 คน และด้านการเข้าถึงบริการภาครัฐ จำนวน 22 คน ทั้งนี้ บางคนอาจประสบปัญหา ในหลายมิติ ดังข้อมูลในตารางที่ 54

ตารางที่ 54 กลุ่มเป้าหมายตามฐานข้อมูล MSO Logbook แยกรายมิติ

กลุ่มเป้าหมายตามฐานข้อมูล MSO Logbook	ปี 2566
จำนวนคนเปราะบาง	4,182
- ด้านความเป็นอยู่	2,148
- ด้านการศึกษา	399
- ด้านสุขภาพ	444
- ด้านรายได้	2,898
- ด้านการเข้าถึงบริการภาครัฐ	22

ข้อมูลครัวเรือนเปราะบางจังหวัดลำพูน ปี พ.ศ. 2567 จากการขับเคลื่อนและดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบางรายครัวเรือน ให้ความช่วยเหลือครัวเรือนเปราะบาง จำนวน 2,138 ครัวเรือน โดยพบว่าเป็นครัวเรือนเปราะบางระดับ 2 มากที่สุด จำนวน 1,635 ครัวเรือน รองลงมาคือระดับ 1 จำนวน 302 และระดับที่ 3 จำนวน 166 ครัวเรือน

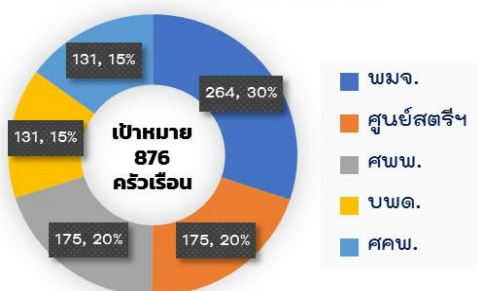
ตารางที่ 55 ข้อมูลครัวเรือนเปราะบาง

ข้อมูลครัวเรือนเปราะบาง	ปี 2566
จำนวนครัวเรือนเปราะบาง	2,138
ระดับความเปราะบางของครัวเรือน	
- ระดับ 0	35
- ระดับ 1	302
- ระดับ 2	1,635
- ระดับ 3	166

4.1.2 ผลการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบางรายครัวเรือน

จังหวัดลำพูน ได้มีการขับเคลื่อนนโยบายสำคัญของกระทรวง พม. ภายใต้โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบางรายครัวเรือน ซึ่งในระดับกระทรวงได้มีพิธีลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) โครงการบูรณาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบางรายครัวเรือน ระหว่าง 12 กระทรวงและกรุงเทพมหานคร จัดขึ้นโดยกระทรวง พม. ร่วมกับสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และกระทรวงมหาดไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ บูรณาการความร่วมมือในการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางให้ครอบคลุมทุกมิติแบบองค์รวม ทำให้สามารถเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการ รวมทั้งพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ครอบครัวนั้นคงมีความสุข สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ลดความเหลื่อมล้ำและไม่ละทิ้งใครไว้ข้างหลัง พร้อมทั้งวางแผนให้ความช่วยเหลือและพัฒนาระบบการให้ความช่วยเหลือให้สามารถเข้าถึงสวัสดิการ ตลอดจนบูรณาการการทำงานในระดับพื้นที่ ด้วยกลไกสหวิชาชีพ ร่วมกับอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีแนวทางในการให้ความช่วยเหลือครัวเรือนในระบบสมุดปกครอบครัวอิเล็กทรอนิกส์ ที่ประสบปัญหาในมิติความเป็นอยู่ (ด้านที่อยู่อาศัย) และมิติการเข้าถึงบริการภาครัฐ ซึ่งจากข้อมูลในระบบสมุดปกครอบครัวอิเล็กทรอนิกส์ จังหวัดลำพูนมีครัวเรือนที่ประสบปัญหาในมิติดังกล่าว รวมจำนวน 3,996 ครัวเรือน และมีเป้าหมายในการดำเนินการให้ความช่วยเหลือจำนวน 876 ครัวเรือน โดยจากข้อมูลผลการดำเนินงาน ณ วันที่ 5 กรกฎาคม 2567 ให้ความช่วยเหลือแล้วจำนวน 879 ครัวเรือน โดยเป็นการให้ความช่วยเหลือตามบทบาทและภารกิจ เช่น การช่วยเหลือเงินสงเคราะห์การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย จำนวน 508 ครัวเรือน การประสานส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 21 ครัวเรือน และการติดตาม ให้ปรึกษาและคำแนะนำจำนวน 350 ครัวเรือน

เป้าหมายการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงาน

ข้อมูลตามพื้นที่

4.2 สถานการณ์ประเด็นเร่งด่วน Hot Issues

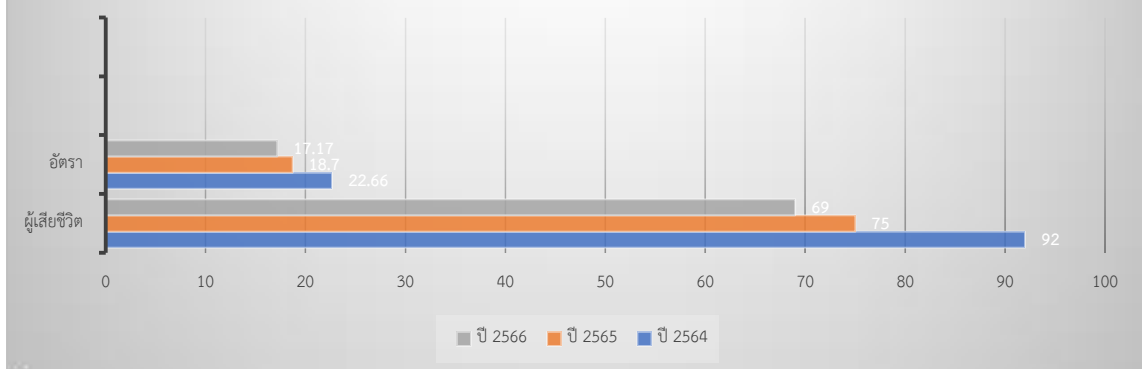
4.2.1 รายงานสถานการณ์พื้นที่ประเด็นเร่งด่วน Hot Issues จังหวัด ข้อมูล (ณ วันที่ 30 ส.ค.2566)

จังหวัดลำพูน มีสถานการณ์ในประเด็นเร่งด่วน ซึ่งสอดคล้องกับรายงานความมั่นคงของมนุษย์ ประเทศไทย ประจำปี 2562 - 2565 ที่จัดทำโดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 2 ประเด็น คือ สถานการณ์การฆ่าตัวตายและทำร้ายตัวเอง และการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนน และมีสถานการณ์สำคัญของจังหวัด ซึ่งไม่ได้เร่งด่วน แต่ก็มีคามจำเป็นที่จะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาด้วยกันอย่างต่อเนื่อง คือ ปัญหาความยากจน ไม่มีอาชีพและรายได้ของประชาชน

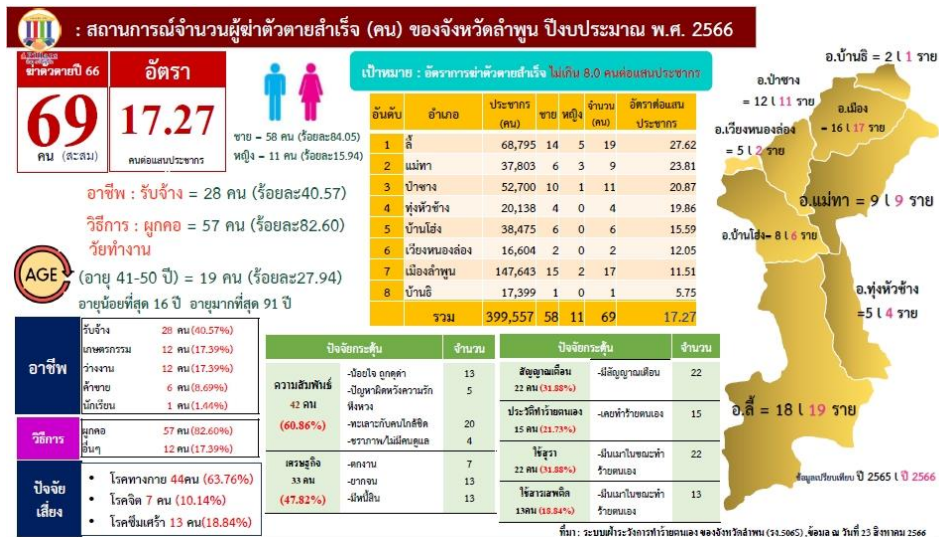
4.2.1.1 สถานการณ์การฆ่าตัวตายและทำร้ายตัวเอง (มิติชุมชนและการสนับสนุนทางสังคม)

จำนวนและอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ ต่อแสนประชากร (คน : ร้อยละ)

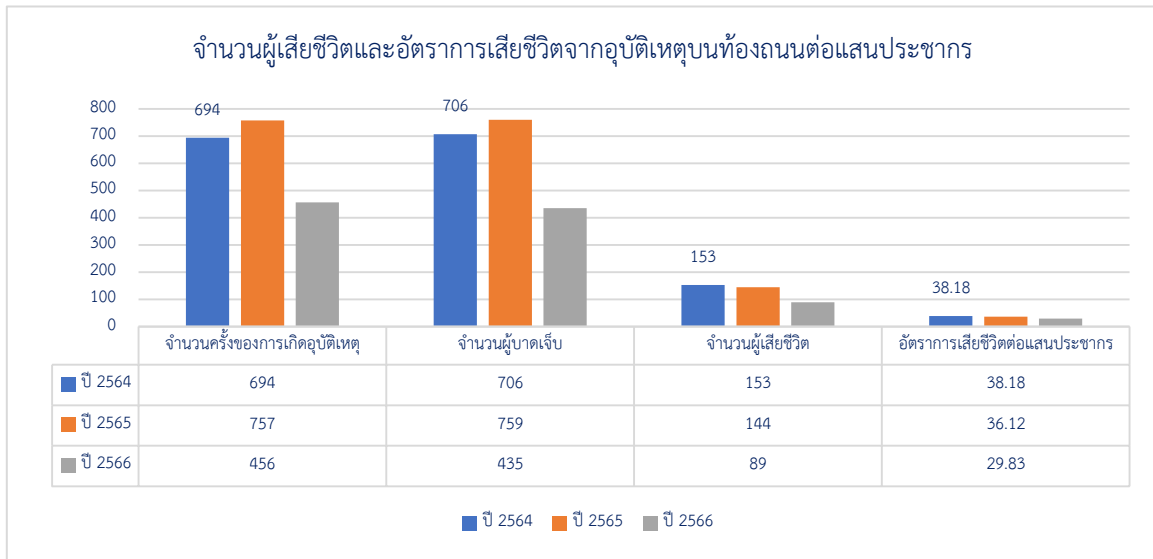

จังหวัดลำพูน มีสถิติการฆ่าตัวตายสำเร็จในปี 2564 จำนวน 92 คน ปี 2565 จำนวน 75 คน และ ปี 2566 จำนวน 69 คน (ข้อมูลของปี 2566 ณ เดือนสิงหาคม 2566) ตามลำดับ คิดเป็นสัดส่วนต่อแสนประชากรที่ 22.66, 18.7 และ 17.17 ตามลำดับ ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ลดลงต่อเนื่องทั้ง 3 ปี เนื่องจากผู้บริหารจังหวัดลำพูน และส่วนราชการกำหนดให้เป็นวาระสำคัญและเร่งด่วน ที่ต้องร่วมกันดำเนินการแก้ไขปัญหา โดยจังหวัดลำพูน ใช้โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการฆ่าตัวตายจังหวัดลำพูน โมเดล 4 Pillars “สี่เสาหลัก” คือเสาที่ 1 เสาระบบข้อมูล เสาที่ 2 คือ การเฝ้าระวังและดักจับ เสาที่ 3 คือระบบป้องกันและบำบัดรักษา และเสาที่ 4 คือ ระบบการบริหารจัดการ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้งจังหวัด และอาศัยกลไกสำคัญในระดับพื้นที่ คือ อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) กับคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ (พชอ.) ซึ่งจังหวัดกำหนดให้มีการรายงานสถานการณ์การฆ่าตัวตาย เป็นประจำทุกเดือนในการประชุมคณะกรรมการจังหวัด นายอำเภอและหัวหน้าส่วนราชการ ซึ่งหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในจังหวัดร่วมให้การสนับสนุนโครงการ ในลักษณะการให้ความช่วยเหลือในเบื้องต้นกับครอบครัว ที่มีผู้เสียชีวิตจากการฆ่าตัวตาย ตามภารกิจของกระทรวง โดยพิจารณาเป็นรายกรณี ตามความเหมาะสม

4.2.1.2 สถานการณ์การเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนน (มิติตามความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน)

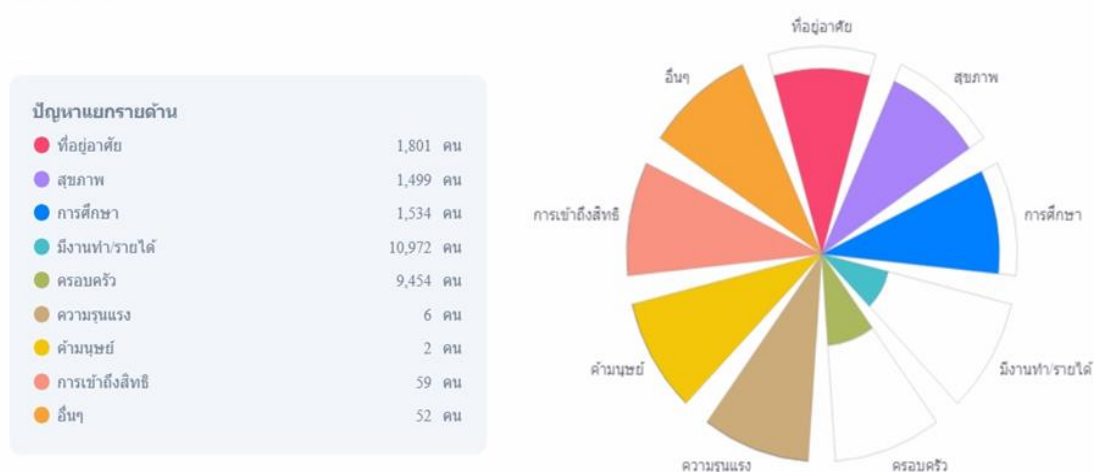
เป็นหนึ่งในปัญหาที่ปรากฏในรายงานความมั่นคงของมนุษย์ ประเทศไทย ประจำปี 2564 - 2566 ที่จังหวัดลำพูนประสบปัญหาเป็นลำดับต้น ๆ ของประเทศ จากข้อมูลของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำพูน พบว่าจำนวนผู้เสียชีวิตและอัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนนต่อแสนประชากรมีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง แต่ในสัดส่วนของผู้บาดเจ็บ ในแต่ละปีถือว่ามียังมีจำนวนมาก ซึ่งการบาดเจ็บนี้ นำไปสู่ความพิการและทุพพลภาพได้ ซึ่งหน่วยงานในสังกัดกระทรวง พม. ในฐานะหน่วยงานที่มีภารกิจในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการรณรงค์เพื่อลดอุบัติเหตุ เพื่อป้องกันมิให้มีคนพิการจากอุบัติเหตุ เพิ่มมากขึ้น ซึ่งคนพิการกลุ่มที่พิการจากอุบัติเหตุนี้เป็นกลุ่มที่ปรับตัวและยอมรับกับความพิการได้ค่อนข้างยาก รวมถึงใช้เวลาในการปรับตัวค่อนข้างยาวนาน

4.2.1.3 สถานการณ์ปัญหาสำคัญ ความยากจน ไม่มีอาชีพและรายได้ของประชาชน

จากข้อมูลในระบบ MSO Logbook ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ครั้วเรือนเปราะบางในจังหวัดลำพูน จำนวน 6,705 ครั้วเรือน สมาชิกรวม 16,920 คน (ผ่านการช่วยเหลือจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวง พม. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในปีงบประมาณ 2565 และดำเนินการดูแลและช่วยเหลือต่อเนื่องสำหรับบางครอบครัว ที่ยังไม่หลุดพ้นจากปัญหาในปีงบประมาณ 2566) พบว่าสมาชิกประสบปัญหาด้านการมีงานทำและรายได้ มากที่สุด ถึง 10,972 คน มากกว่าปัญหาด้านอื่น ๆ นั้นแสดงให้เห็นว่า กลุ่มเปราะบางที่อยู่ในการดูแลของกระทรวง พม. ในพื้นที่ลำพูน ยังต้องการได้รับการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมพัฒนาด้านอาชีพและรายได้ อย่างต่อเนื่อง โดยการบูรณาการงานทุกภาคส่วน ซึ่งปัญหาการมีงานทำ อาชีพและรายได้ เป็นปัญหาที่ต้องอาศัยระยะเวลา ในการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจังและต่อเนื่องจากหน่วยงานทุกระดับ

สภาพปัญหาของสมาชิกในครั้วเรือน 9 ด้าน

4.2.2 รายงานผลการช่วยเหลือด้านต่างๆ ตามบริบทพื้นที่

4.2.2.1 การช่วยเหลือครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากการพยายามฆ่าตัวตายและทำร้ายตัวเอง

ในปีงบประมาณ 2566 การให้ความช่วยเหลือแก่ครัวเรือนที่มีผู้เสียชีวิตจากการฆ่าตัวตาย ในปีงบประมาณ 2566 สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำพูน ให้การช่วยเหลือเป็นเงินสงเคราะห์ครอบครัวผู้ประสบปัญหาทางสังคมกรณีฉุกเฉิน จำนวน 3 ครอบครัว ๆ ละ 3,000 บาท เนื่องจากเป็นครอบครัวที่มีฐานะยากจนและประสบปัญหาทางเศรษฐกิจด้วย ซึ่ง Case ดังกล่าวได้รับการประสานงานและขอรับการช่วยเหลือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยทางด้านสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน ค่อนข้างจะเก็บรักษาข้อมูลเชิงลึกของกลุ่มเป้าหมาย และมีได้ประสานงานเพื่อขอรับการช่วยเหลือจากหน่วยงาน พม. โดยตรง

4.2.2.2 การช่วยเหลือครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากอุบัติเหตุบนท้องถนน

ในปีงบประมาณ 2566 ไม่มีการประสานงานและขอรับการช่วยเหลือให้กับครอบครัวที่ประสบกับความสูญเสีย จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือจากสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำพูน แต่ได้มีการหารือพูดคุยกับหัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำพูน ถึงแนวทางการให้ความช่วยเหลือกับครอบครัวผู้สูญเสีย สำหรับบางครอบครัว เป็นรายกรณีตามความเหมาะสม เช่น ครอบครัวที่มีผู้เสียชีวิตเป็นเสาหลักของครอบครัว และมีผู้สูงอายุและเด็กเล็กอยู่ในความดูแล เมื่อสูญเสียเสาหลักของครอบครัว ย่อมประสบปัญหา ที่สมควรต้องได้รับการบรรเทาความเดือดร้อนในเบื้องต้น จากหน่วยงาน พม. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยทางสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำพูน จะแจ้งข้อมูลราย Case ที่จะขอรับการช่วยเหลือ มาให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวง พม. โดยตรงทันทีเมื่อมีการเกิดเหตุและมีผู้เสียชีวิตหรือมีคนในครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากอุบัติเหตุบนท้องถนน

4.2.2.3 การช่วยเหลือครัวเรือนที่ยากจน (ประเด็นปัญหาอาชีพและรายได้) (ณ สิงหาคม 2566)

จังหวัดลำพูน โดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในพื้นที่ ได้ให้การช่วยเหลือครัวเรือนเปราะบาง จำนวน 5,169 ครัวเรือน มาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2565 และให้ติดตามเพื่อดูแลและช่วยเหลือต่อเนื่อง ในปีงบประมาณ 2566 ในบางครัวเรือน รวมถึงครัวเรือนเปราะบางรายใหม่ โดยให้การช่วยเหลือตามภารกิจของกระทรวง ครอบคลุมทุกมิติ เป็นงบประมาณรวม 23,647,167.46 บาท โดยได้บันทึกข้อมูลทุกครัวเรือนเข้าสู่ระบบ MSO Logbook และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในประเด็นที่นอกเหนือจากภารกิจของกระทรวง พม. เช่น ประเด็นด้านสุขภาพ ด้านการศึกษา

จังหวัดลำพูน เป็นจังหวัดที่มีขนาดเล็กที่สุดของภาคเหนือ มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 4,505.882 ตร.กม. หรือประมาณ 2,815,675 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 4.85 ของพื้นที่ภาคเหนือ ตอนบน บริเวณที่กว้างที่สุดประมาณ 43 กม. และยาวจากเหนือจดใต้ 136 กม. เป็นพื้นที่ที่สลับเหลี่ยมเศรษฐกิจร่วมกับ จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน อยู่ห่างจาก จังหวัดเชียงใหม่เพียง 22 กิโลเมตร ในปี 2565 จังหวัดลำพูน มีประชากร จำนวน 399,557 คน ความหนาแน่นของประชากร อยู่ที่ 88.67 ตาราง กิโลเมตรต่อคน ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไป เป็นที่ราบหุบเขา และพื้นที่ภูเขา มีที่ราบอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัด ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของที่ราบเชียงใหม่ - ลำพูน หรือที่ราบลุ่มแม่น้ำปิง แม่น้ำกวาง แม่น้ำลี้ และแม่น้ำทา ซึ่งเป็นที่ราบที่ใหญ่ที่สุดในเขตภาคเหนือตอนบน มีความสูงเฉลี่ย 200 - 400 จากระดับน้ำทะเล ตัวเมืองลำพูน มีความสูงประมาณ 290 เมตร จากระดับน้ำทะเล พื้นที่จะค่อยลาดสูงขึ้นไปในตอนกลางทางทิศ ตะวันออกเฉียงใต้ และตะวันตกเฉียงใต้ พื้นที่ทางใต้มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสูง มีระดับความสูงระหว่าง 400 - 800 เมตรขึ้นไป พื้นที่ส่วนใหญ่มีสภาพเป็นเนินเขา และภูเขาสลับซับซ้อนต่อเนื่องกันไปทางทิศ ตะวันออก ลักษณะภูมิอากาศ ตามตำแหน่งที่ตั้งอยู่ในเขตร้อนที่ค่อนข้างไปทางเขตอากาศอบอุ่น ในฤดูหนาวจึงมี อากาศเย็นค่อนข้างหนาว แต่เนื่องจากอยู่ลึกเข้าไปในแผ่นดินห่างไกลจากทะเล จึงมีฤดูแล้งที่ยาวนานและ อากาศจะร้อนถึงร้อนจัดในฤดูร้อน

การแบ่งเขตการปกครองและประชากร จังหวัดลำพูน แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ 51 ตำบล 577 หมู่บ้าน, 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด, 1 เทศบาลเมือง, 39 เทศบาลตำบล, 17 องค์การบริหารส่วนตำบล และ 17 ชุมชน ประชากรของจังหวัดลำพูน ในปี 2566 (ณ ธันวาคม 2566) มีจำนวนทั้งสิ้น 398,440 คน เพศชาย 190,822 คน คิดเป็นร้อยละ 47.89 เพศหญิงมากกว่าเพศชาย ที่ 207,618 คน คิดเป็นร้อยละ 52.11 ประชากรรวมมีจำนวนลดลงจากปี 2565 และปี 2564 และมีแนวโน้มว่าจะมีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชากรวัยแรงงาน 15 - 59 ปี ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สวนทาง กับวัยผู้สูงอายุที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี โดยในปี 2566 ประชากรเด็ก 0 - 17 ปี มีสัดส่วนร้อยละ 14.84 เยาวชน 18 - 25 ปี มีสัดส่วนร้อยละ 7.65 วัยแรงงาน มีสัดส่วนร้อยละ 49.4 วัยสูงอายุ 60 ปีขึ้นไป มีสัดส่วน ร้อยละ 27.13 ซึ่งคาดว่าในปี 2567 - 2568 ลำพูน จะมีสัดส่วนผู้สูงอายุร้อยละ 28 ขึ้นไป เข้าสู่สังคมสูงวัย ระดับสุดยอด

5.1 สถานการณ์ด้านสุขภาพ

หน่วยบริการสาธารณสุขจังหวัดลำพูน ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน มีจำนวนทั้งสิ้น 238 แห่ง ซึ่งเพียงพอต่อการรองรับการให้บริการด้านสุขภาพกับคนทุกช่วงวัย ด้านบุคลากรทางการแพทย์ ลำพูนมีแพทย์ จำนวน 180 คน จำนวนประชากรต่อแพทย์ คิดเป็นประชากร 2,213 คน ต่อแพทย์ 1 คน ซึ่งถือว่าแพทย์ ต้องทำงานหนักในสัดส่วนข้างต้น โดยในปัจจุบันสัดส่วนจำนวนหมอกับประชากรทั่วประเทศไทยอยู่ที่ 1:1,680

และเมื่อเทียบจำนวนบุคลากรทางการแพทย์ พบว่าจำนวนแพทย์กระจุกอยู่ในอำเภอเมืองมากที่สุด ถึงร้อยละ 65 รวมถึงทันตแพทย์และเภสัชกร พยาบาลและบุคลากรทางการแพทย์และเจ้าหน้าที่ ซึ่งปฏิบัติงานในโรงพยาบาลประจำจังหวัด (โรงพยาบาลทั่วไป) สำหรับจำนวนเตียง มีจำนวนเตียงเพื่อให้บริการคนไข้ รวมทั้งหมด ทั้งโรงพยาบาลของรัฐและเอกชน ในปี 2564 จำนวน 962 เตียง และลดลงในปี 2564 เป็น 904 เตียง ในปี 2566 พบว่าลำพูน มีเตียงในโรงพยาบาลประจำจังหวัด (โรงพยาบาลทั่วไป) มีจำนวน 690 เตียง ซึ่งในเตียงในโรงพยาบาลเอกชน รวม 586 เตียง จึงถือได้ว่าจำนวนเตียงเพื่อให้บริการของจังหวัดลำพูน มีเพียงพอต่อการให้บริการ

สำหรับภาวะสุขภาพ การเจ็บป่วยและการเสียชีวิต พบว่า คนลำพูนเสียชีวิตจากโรคภัยไข้เจ็บ ใน 5 อันดับแรก ได้แก่ โรคเนื้องอกร้าย ซึ่งมีจำนวนสูงกว่าอีก 4 โรค 1 เท่าตัว ถัดมาคือโรคโลหิตเป็นพิษ ปอดบวม/ปอดอักเสบ โรคหลอดเลือดสมองแตกตัน และโรคหัวใจขาดเลือด /โรคกล้ามเนื้อหัวใจตาย ซึ่งเป็นสาเหตุการตาย 5 อันดับที่ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงจากปี 2565 สำหรับภาวะการเจ็บป่วยทางด้านจิตใจ จังหวัดลำพูน มีผู้ป่วยด้วยโรคซึมเศร้าสะสม ในปี 2566 จำนวน 13,258 ราย โดยมีสัดส่วนที่เพิ่มมากขึ้นในทุก ๆ ปี โดยในปี 2566 มีจำนวนผู้ป่วยเพิ่มขึ้นจากเดิม 1,232 คน ซึ่งการป่วยด้วยโรคซึมเศร้า ส่งผลให้เกิดความเสี่ยงในการพยายามฆ่าตัวตาย หรือทำร้ายตัวเองของคนลำพูน โดยในปีงบประมาณ 2566 จังหวัดลำพูน มีการฆ่าตัวตายสำเร็จ คิดเป็นอัตรา 17.27 ต่อแสนประชากร จากการวิเคราะห์ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน พบว่าสาเหตุต้น ๆ คือ ความสัมพันธ์ในครอบครัว ป่วยด้วยโรคเรื้อรังทางกาย ป่วยสุขภาพจิต และการประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ ในปีงบประมาณ 2566 ข้อมูลโดยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน ณ สิงหาคม 2566 จังหวัดลำพูน มีการฆ่าตัวตายสำเร็จ ที่ 69 คน คิดเป็น 17.27 ต่อแสนประชากร ซึ่งมีจำนวนมากขึ้นจากปี 2565 โดยพบว่า ผู้ที่ฆ่าตัวตายสำเร็จ เป็นชาย 58 คน คิดเป็นร้อยละ 84 หญิง 11 คน ร้อยละ 16 อาชีพรับจ้าง 28 คน คิดเป็นร้อยละ 40.57 โดยเป็นช่วงอายุวัยทำงาน 41-50 ปี 19 คน คิดเป็นร้อยละ 27.94 อายุน้อยที่สุด 16 ปี และอายุมากที่สุด 91 ปี

ด้านพัฒนาการและภาวะโภชนาการของเด็ก ในระยะปี 2563-2566 เด็กอายุ 0 - 5 ปี ของจังหวัดลำพูน มีพัฒนาการสมวัย ร้อยละ 93 ขึ้นไป แต่มีภาวะสูงตีสมส่วน (สูงตีสมส่วน หมายถึงเด็กที่มีส่วนสูงอยู่ในระดับสูงตามเกณฑ์ขึ้นไป และมีน้ำหนักอยู่ในระดับสมส่วน ในคนเดียวกัน) เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 51.47 นั้นหมายถึงเด็กลำพูน มีพัฒนาการสมวัย แต่มีปัญหาภาวะสูงตีสมส่วน คือเด็กลำพูนค่อนข้างเตี้ยและอ้วน

5.2 สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ รายได้ และการทำงาน

นับตั้งแต่ปี 2560 - 2564 จังหวัดลำพูน มีผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (GPP per capita) เพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปี โดยจากสถิติผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัวของจังหวัดลำพูน เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า มีการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด จาก 208,387 บาทต่อคนต่อปีในปี 2563 เป็น 226,464 บาทต่อคนต่อปี ในปี 2564 โดยคิดเป็นอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 8.67

รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือนของจังหวัดลำพูน ในปี 2566 เฉลี่ยที่ 25,535 บาท ในปี 2563 - 2565 ทั้ง 3 ปี เป็นปีที่ประชาชนประสบกับโรคอุบัติใหม่ คือโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ช่วงเวลาดังกล่าว มีการเลิกจ้างงาน ไม่ว่าจะเป็นการเลิกจ้างถาวรหรือชั่วคราว มีการหยุดทำงาน มีการกักตัว เนื่องจากการติดเชื้อโรค และมีการปิดกิจการ เนื่องจากไม่มีผู้ซื้อสินค้าหรือใช้บริการ จึงทำให้รายได้ของประชาชน โดยเฉลี่ยลดลงจนเข้าสู่ปลายปี 2564 เป็นต้นมา สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคดังกล่าวดีขึ้น การควบคุมโรคและรักษาโรคดีขึ้น สถานการณ์ด้านแรงงานและการประกอบอาชีพจึงเริ่มดีขึ้น สำหรับหนี้สินชาวลำพูน มีหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน ที่ใกล้เคียงกันในปี 2563 - 2565 โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 217,442 บาทต่อปี

เมื่อแบ่งประเภทหรือสัดส่วนของหนี้สิน พบว่าประชาชนชาวลำพูน ก่อหนี้สินใน 3 ลำดับแรก คือ หนี้สินเพื่อใช้ซื้อ/เช่าซื้อบ้านและที่ดินมากที่สุด รองลงมาเป็นหนี้สินเพื่อใช้จ่ายในครัวเรือน ตามด้วยหนี้สินเพื่อใช้ทำการเกษตร

ภาวะการมีงานทำ ในปี 2563 - 2564 จังหวัดลำพูน มีกำลังแรงงานรวมที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในปี 2565 กำลังแรงงานรวมของลำพูน ลดลงจากปี 2564 ถึง 24,973 คน แต่ในปี 2566 มีกำลังแรงงานเพิ่มขึ้นจากปี 2565 จำนวน 3,828 คน เป็นจำนวนซึ่งคาดว่าในปีต่อไป กำลังแรงงานรวมของจังหวัดลำพูน น่าจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สำหรับอัตราการว่างงาน ในปี 2566 อัตราการว่างงานลดลงเหลือที่ร้อยละ 0.91 นั้นหมายถึงประชาชนวัยแรงงานที่ว่างงานสามารถหางานทำได้ มีงานทำเพิ่มขึ้นหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 คลี่คลาย จึงเกิดการจ้างงานเพิ่มมากขึ้นในภาคธุรกิจ รวมถึงการค้าขายการลงทุนก็เริ่มกลับสู่ภาวะฟื้นตัวมากขึ้น และคาดว่าในปี 2567 อัตราการว่างงานมีแนวโน้มลดลง ผู้มีงานทำจะมีจำนวนมากขึ้น เนื่องจากจังหวัดลำพูน มีการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม โดยบริษัท มูราตะ อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) จำกัด ได้ขยายโรงงานแห่งใหม่ ซึ่งจะรับพนักงานเพิ่มในทุกตำแหน่ง ประมาณ 6,000 คน ซึ่งจะส่งผลให้คนลำพูนมีงานทำทั้งทางตรงและทางอ้อม

ในปี 2563 - 2565 จังหวัดลำพูน มีสัดส่วนของแรงงานนอกระบบมากกว่าแรงงานในระบบในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน เนื่องจากจังหวัดลำพูนเป็นเมืองอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม แรงงานนอกระบบส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร เป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระ ค้าขาย โดยเฉพาะร้านอาหารและบริการ เพราะการเป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมซึ่งมีแรงงานมากถึง 80,000 คน ที่ต้องอยู่อาศัยในลำพูน หอพักและร้านอาหาร จึงมีจำนวนมากเพื่อตอบสนองความต้องการของแรงงาน รวมถึงผู้ประกอบการที่ค้าขายบนแพลตฟอร์ม เหล่านี้เป็นแรงงานนอกระบบ จึงทำให้สัดส่วนของแรงงานนอกระบบ มากกว่าแรงงานในระบบ ซึ่งสัดส่วนนี้ยังคงเป็นอยู่ตลอดมาอย่างต่อเนื่องไปจนถึงปีต่อไป และมีการทำงานของคนต่างด้าวคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือลดลงในปี 2565 และมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในปี 2566 ซึ่งเป็นคนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยถูกกฎหมาย ตามมาตรา 9 มาตรา 11 และมาตรา 12 และเข้าเมืองผิดกฎหมายตามมาตรา 13 โดยคนต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในลำพูน จะเข้ามาทำงานในภาคเกษตรกรรม การค้าขายและงานบริการ

แรงงานในจังหวัดลำพูน เป็นแรงงานในระบบและทำประกันสังคม เป็นผู้ประกันตนใน มาตรา 33 และมาตรา 39 มีสัดส่วนต่อกำลังแรงงานรวม ในปี 2563 - 2565 แตกต่างกันอย่างมากรวม ทั้งสาเหตุเกิดจากการถูกเลิกจ้างในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผู้ถูกเลิกจ้างเหล่านี้ไม่ได้สมัครประกันตนตามมาตรา 39 และภายหลังที่สถานการณ์คลี่คลายสู่ภาวะปกติผู้ถูกเลิกจ้าง เหล่านี้ส่วนใหญ่ไม่กลับไปเข้าสู่แรงงานในระบบ แต่หันไปประกอบอาชีพอิสระมากขึ้น

5.3 สถานการณ์ด้านการศึกษา

จังหวัดลำพูน มีสถานศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ ในทุกสังกัด รวมจำนวน 326 แห่ง โดยมีระดับอุดมศึกษา 1 แห่ง คือวิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งเปิดรับ ประชาชนเข้าเรียนจนถึงระดับปริญญาโท ซึ่งนับว่าสถานศึกษาในระดับประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษา มีจำนวนมากเพียงพอต่อการให้บริการกับเด็กและเยาวชน แต่ยังคงขาดแคลนสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษา ที่ดูเหมือนว่าจะยังไม่เพียงพอต่อการให้บริการ คนลำพูนส่วนใหญ่จึงส่งบุตรหลาน ให้ไปเรียนระดับอุดมศึกษา ที่จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดใกล้เคียง แต่ในระดับอาชีวศึกษา จังหวัดลำพูนมีวิทยาลัยการอาชีพหลายแห่ง เพียงพอต่อการให้บริการกับกลุ่มเป้าหมายที่มุ่งสู่การศึกษาด้านนี้แทนการมุ่งไปเรียนในมหาวิทยาลัย

เด็กในจังหวัดลำพูน ส่วนใหญ่เข้าถึงระบบการศึกษาภาคบังคับ ในช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ช่วงอายุ 7 - 15 ปี) แต่อย่างไรก็ตาม ก็ยังคงมีเด็กที่ตกหล่นจากระบบการศึกษาภาค บังคับอยู่บ้าง ซึ่งถือเป็นอัตราที่ไม่สูงมาก ซึ่งส่วนใหญ่คือเด็กพิการที่พิการรุนแรงซ้ำซ้อน ตั้งแต่กำเนิดไม่สามารถเข้าสู่ระบบการศึกษาได้

ในปีงบประมาณ 2566 จังหวัดลำพูนมีเด็กนักเรียนยากจน (นักเรียนยากจนที่ผ่านเกณฑ์ การคัดกรองผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์แบบ Proxy Means Test จากระบบปัจจัยพื้นฐานนักเรียนยากจน ของ สพฐ. ที่มีคะแนนความยากจนอยู่ที่ระดับ 0.91 - 1.00 (Extremely Poor) จำนวน 2,870 คน และ **เด็กนักเรียนยากจนพิเศษ** (นักเรียนยากจนที่ผ่านเกณฑ์การคัดกรองผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์แบบ Proxy Means Test จากระบบปัจจัยพื้นฐานนักเรียนยากจนของ สพฐ. ที่มีคะแนนความยากจนอยู่ที่ระดับ 0.71 - 0.09 (Poor) จำนวน 4,300 คน ซึ่ง เด็กทั้งสองกลุ่มนี้ ได้รับการช่วยเหลือเป็นเงินอุดหนุนนักเรียนยากจนพิเศษ แบบมีเงื่อนไข จากสถานศึกษาตามระเบียบและหลักเกณฑ์แล้ว และเด็กบางส่วนได้รับเงินอุดหนุน สงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจนของ พม. ในพื้นที่จังหวัดลำพูน

5.4 สถานการณ์ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

การรับแจ้งคดีอาญาตามฐานความผิด สถิติการรับแจ้งคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ปี 2566 จังหวัดลำพูน มีการรับแจ้งรวม 137 คดี คิดเป็นอัตรา 35 คดี ต่อประชากร 100,000 คน สูงเป็นอันดับที่ 53 ของประเทศ

จังหวัดลำพูน ถือเป็นจังหวัดในอันดับต้น ๆ ของประเทศ ที่มีสถิติการเกิดอุบัติเหตุและมีผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนนอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2563 มีจำนวนของผู้บาดเจ็บจำนวน 11,066 คน และลดลงในปี 2564 เหลือเพียง 9,716 คน แต่ในปี 2565 กลับมีจำนวนที่เพิ่มขึ้นเป็น 10,773 คน และลดลงในปี 2566 จำนวน 9,591 คน ซึ่งจากการข้อมูลการวิเคราะห์ของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดลำพูน พบว่าส่วนใหญ่เกิดในกรณีรถยนต์นั่งส่วนบุคคล โดยเฉพาะรถจักรยานยนต์ มากถึงร้อยละ 66 สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ ส่วนใหญ่เกิดจากความประมาทโดยขับรถเร็วเกินกำหนด ถึงร้อยละ 48 รองลงมา คือ การตัดหน้ากระชั้นชิด และหลับใน สำหรับสัดส่วนผู้ทุพพลภาพและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนน ในปี 2566 มีจำนวนลดลงค่อนข้างมาก เนื่องจากประเด็นปัญหานี้ ได้ถูกกำหนดเป็นวาระสำคัญของจังหวัด ที่กำหนดให้หน่วยงานหลักและหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัด ทั้งภาครัฐและเอกชน ต้องให้ความร่วมมือและร่วมสนับสนุนเพื่อลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุและการสูญเสียชีวิตอย่างต่อเนื่อง

5.5 สถานการณ์ด้านที่อยู่อาศัย

ในปีงบประมาณ 2566 จังหวัดลำพูน มีผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย ตามฐานข้อมูล ที่จัดทำร่วมกับเครือข่ายสภาองค์กรชุมชนจังหวัดลำพูน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีจำนวน 2,660 ครัวเรือน จังหวัดลำพูนได้ให้การช่วยเหลือในการปรับสภาพแวดล้อม และที่อยู่อาศัยจากงบประมาณของ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำพูน สำนักงานเหล่ากาชาดจังหวัดลำพูน องค์กรบริหารส่วนจังหวัดลำพูนและการเคหะแห่งชาติ และภาคเอกชน รวมจำนวน 621 หลัง ซึ่งการขับเคลื่อนงานด้านที่อยู่อาศัย เป็นวาระสำคัญของจังหวัดลำพูน ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกปี เพื่อสร้างความมั่นคงและพัฒนาคุณภาพชีวิตเนื่องจากที่อยู่อาศัยเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญของมนุษย์

5.6 สถานการณ์ด้านเด็กและเยาวชน

5.6.1 สถานการณ์ด้านเด็กและเยาวชนทั่วไป

ในปี 2564 - 2566 จำนวนเด็กและเยาวชนในจังหวัดลำพูน มีจำนวนเพิ่มลดไม่มากนัก ซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนผ่านช่วงวัย แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ในปี 2564 - 2565 ในช่วงวัย 0 - 18 ปี จำนวนเด็กชายจะมากกว่าเด็กหญิง แต่พอเป็นช่วงอายุ 19 - 24 ปี กลับกลายเป็นจำนวนผู้หญิงมีมากกว่าผู้ชาย ซึ่งสาเหตุหนึ่ง คือ การย้ายทะเบียนบ้านเนื่องจากไปเป็นทหารเกณฑ์

ในปี 2566 จำนวนและอัตราเด็กแรกเกิดลดลงจากปี 2564 จำนวน 172 คน อัตราการเกิดติดลบ (-6.6) และในปี 2565 จำนวนเด็กแรกเกิดเพิ่มขึ้นจากปี 2564 ที่ 40 คน การที่อัตราเด็กแรกเกิดติดลบ หมายถึงเด็กเกิดน้อยลง คนไม่นิยมมีบุตรมีจำนวนมากขึ้น ทำให้ในอนาคตจะก่อให้เกิดปัญหาวัยแรงงานน้อยลงตามไปด้วย และสัดส่วนวัยแรงงานต่อผู้สูงอายุ ก็จะมีมากตามไปด้วยซึ่งจะเป็นปัญหาใหญ่ของวัยแรงงานในครอบครัว ที่ต้องรับภาระดูแลผู้สูงอายุในครอบครัว

อัตราส่วนพึงพิงวัยเด็ก (อัตราส่วนระหว่างเด็ก 0 - 14 ปี ต่อวัยทำงาน 15 - 59 ปี) ซึ่งในปี 2564 อยู่ที่ 20.38 ในปี 2565 อัตราส่วนเพิ่มขึ้น 20.82 และลดลงในปี 2566 ที่อัตราส่วน 20.9 นั้นหมายถึงปี 2566 วัยเด็กพึงพิงวัยทำงานมากขึ้น แต่ทั้งสามปี เป็นการเพิ่มลดอัตราส่วนพึงพิงวัยเด็กที่ไม่แตกต่างกันมาก อัตราส่วนพึงพิงวัยเด็กนี้ ยังมีอัตราส่วนที่ต่ำ จะยิ่งส่งผลดี แสดงว่าจำนวนเด็ก 0 - 14 ปี มีน้อยกว่าวัยทำงาน 15 - 59 ปี ทำให้การดูแลเลี้ยงดูเด็กย่อมมีคุณภาพมากกว่าผู้ใหญ่วัยทำงาน 1 คน ต้องดูแลเลี้ยงดูเด็กหลายคน

จำนวนเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่ตั้งครรภ์ (กบรส.) สถานการณ์ของเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่ตั้งครรภ์ในปี 2566 มีจำนวน 3 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2565 จำนวน 2 คน อย่างไรก็ตามจากข้อมูลตั้งแต่ปี 2563 จำนวนเด็กและเยาวชนที่อายุต่ำกว่า 15 ปี ที่ตั้งครรภ์ มีทั้งเพิ่มขึ้นและลดลง แต่ในปี 2566 มีอัตราการตั้งครรภ์เพิ่มที่สูงขึ้นกว่าในปีที่ผ่านมา (ตามองค์การอนามัยโลก (WHO) กำหนดมาตรฐานการเฝ้าระวังการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นต้องไม่เกินร้อยละ 10 ต่อประชากร 1,000 คน) แสดงว่าในปี 2566 แม่วัยรุ่นที่อายุต่ำกว่า 15 ปี มีสัดส่วนที่ต่ำกว่าองค์การอนามัยโลกอยู่มาก ซึ่งกระทรวงสาธารณสุข มุ่งลดการตั้งครรภ์ในแม่วัยรุ่น ให้มีจำนวนลดลงในแต่ละปี

อัตราการคลอดมีชีพในเด็กและเยาวชน จังหวัดลำพูน มีอัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ 10 - 14 ปี ในปี 2563 - 2566 ในอัตรา ที่ไม่ต่างกันมากนัก แต่ในหญิงอายุ 15 - 19 ปี แตกต่างอย่างเห็นได้ชัด โดยในปี 2564 มีอัตราการคลอดมีชีพสูงที่สุด ถึง 9.93 และลดลงอย่างมากในปี 2566 ในอัตรา 4.64 นอกจากนั้นเรื่องการตั้งครรภ์ซ้ำ ยังมีสตรีที่อายุต่ำกว่า 20 ปี ตั้งครรภ์ซ้ำ ในปี 2563 - 2566 ที่ร้อยละ 9.02 ถือว่ายังเป็นสัดส่วนที่สูงอยู่มาก ซึ่งช่วงวัยนี้ เป็นวัยที่ควรศึกษาเล่าเรียนการมีบุตรในวัยนี้ จะส่งผลต่อการเลี้ยงดูบุตรให้มีคุณภาพได้ค่อนข้างยาก ด้วยหลายปัจจัย ทั้งวุฒิภาวะ สภาพเศรษฐกิจ และการยอมรับของสังคม

แม่วัยใสและแม่วัยใสเลี้ยงเดี่ยวที่ได้รับสิทธิเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด แนวโน้มของแม่วัยใสและแม่วัยใสเลี้ยงเดี่ยวที่ได้รับสิทธิเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดในจังหวัดลำพูน ซึ่งแม่วัยใสกลุ่มนี้ ข้อมูลปี 2566 พบว่า แม่เลี้ยงเดี่ยวลงทะเบียน 419 คน ได้รับสิทธิ 299 คน แม่วัยใสลงทะเบียน 1,102 คน ได้รับสิทธิ 824 คน และแม่วัยใสเลี้ยงเดี่ยว ลงทะเบียน 57 คน ได้รับสิทธิ 49 คน การเป็นแม่อายุน้อยและมีฐานะยากจนด้วยจึงต้องได้รับการดูแลจากภาครัฐ เพื่อให้เด็กที่เกิดมามีคุณภาพชีวิตที่ดีเติบโตอย่างมีคุณภาพ ซึ่งเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดสามารถบรรเทาความเดือดร้อน และส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กแรกเกิดได้รับการดูแลเลี้ยงดูอย่างมีคุณภาพได้

5.6.2 ความรุนแรงในเด็กและเยาวชน

จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดี โดยสถานพินิจฯ ในปี 2566 มีคดีเด็กและเยาวชนมากที่สุด จำนวน 79 คดี จำนวนคดีเพิ่มขึ้นจากปี 2564 - 2566 โดยในปี 2564 มี 76 คดี ปี 2565 เหลือคดีที่เด็กเยาวชนถูกดำเนินคดี เพียง 46 คดี โดยทั้ง 3 ปี จะเป็นเด็กและเยาวชน ที่เป็นชายถูกดำเนินคดี โดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดลำพูนมากกว่าเด็กและเยาวชนหญิง

จากข้อมูลของศูนย์พึ่งได้ สังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน พบว่ามีเด็กถูกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว ในปี 2564 มากที่สุด จำนวน 14 ราย โดยเป็นการกระทำ ความรุนแรงด้านจิตใจ มากที่สุดและด้านเพศ รองลงมา ส่วนเด็กที่ถูกกระทำ ความรุนแรงนอกครอบครัว ในปี 2563 - 2566 มีจำนวน ไม่มากเท่ากับถูกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว โดยในปี 2566 มีเด็กถูกระทำ ความรุนแรงนอกครอบครัว ด้านเพศ จำนวน 8 ราย

จำนวนเด็กที่เข้ารับบริการในบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดลำพูน ที่ช่วงอายุ 18 - 25 ปี ในปี 2564 มีจำนวน 13 คน ในปี 2565 มีจำนวน 14 คน และในปี 2566 มีจำนวน 4 คน แต่ในเด็กช่วงอายุ 0 - 17 ปี ที่เข้ารับบริการในบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดลำพูนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ในปี 2564 มีจำนวน 63 คน ในปี 2565 มีจำนวน 158 คน และในปี 2566 มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นถึง 225 คน

5.6.3 เครือข่าย/สวัสดิการด้านเด็กและเยาวชน

มีการขับเคลื่อนงานด้านการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชน โดยบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดลำพูน ในปี 2566 จังหวัดลำพูน มีสภาเด็กและเยาวชนครบทุกระดับ ทั้งระดับจังหวัด อำเภอ ตำบลและหมู่บ้าน จำแนกเป็นสภาเด็กและเยาวชน จำนวน 66 แห่ง จัดตั้งแล้ว จำนวน 617 แห่ง มีจำนวนกิจกรรมทั้งสิ้น 27 กิจกรรม และมีการจัดตั้งศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็ก จำนวน 57 แห่ง โดยขับเคลื่อนงานด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนร่วมกับสถานักเรียนในโรงเรียนประจำจังหวัด และโรงเรียน ประจำอำเภอ ปี 2566 มีจำนวนเด็กที่ลงทะเบียนรับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด มีทั้งสิ้น 17,594 คน แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 8,953 คน และเพศหญิง จำนวน 8,641 คน โดยได้รับเงินอุดหนุน จำนวน 12,127 คน คิดเป็นสัดส่วน 68.93 ของผู้ลงทะเบียนขอรับเงินอุดหนุน และมีการจัดตั้งศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็ก จำนวน 57 แห่ง

5.7 สถานการณ์ด้านสตรีและสถาบันครอบครัว

5.7.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านสตรีและสถาบันครอบครัว

ในปี 2564 - 2566 จังหวัดลำพูน มีประชากรเพศหญิงทุกวัยในสัดส่วนที่ลดลง โดยมี ประชากรเพศหญิง วัยเด็ก อายุ 0 - 17 ปี ในจำนวนที่ใกล้เคียงกันทั้ง 3 ปี แต่ในวัยแรงงานหญิง อายุ 18 - 59 ปี มีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง และประชากรเพศหญิงสูงอายุ มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตามการเป็นสังคมสูงวัย

จังหวัดลำพูน มีอัตราการหย่าร้างต่อการสมรสค่อนข้างสูง โดยในปี 2564 มีอัตราการหย่าร้างที่ร้อยละ 47.07 และลดลงในปี 2565 ที่ร้อยละ 54.101 และกลับมีอัตราการหย่าร้างที่สูงขึ้น ในปี 2566 ที่ร้อยละ 61.52 ของการสมรส ซึ่งคาดว่าจะมีแนวโน้มการหย่าร้างมากขึ้นในอนาคต ซึ่งอัตราการหย่าร้างข้างต้น ยังไม่นับรวมการเลิกรักกันของคู่สามีภรรยาที่อยู่ด้วยกันโดยไม่ได้จดทะเบียนสมรส สาเหตุหนึ่ง เนื่องจากจังหวัดลำพูน เป็นเมืองนิคมอุตสาหกรรม มีวัยแรงงานที่มาจากหลายจังหวัด ที่พักอาศัยในหอพักและ หมุนเวียนสับเปลี่ยนช่วงเวลาทำงาน ประกอบกับการพบเจอเพศตรงข้ามที่มีจำนวนมากในโรงงาน จึงเกิด การเลิกรักกันได้ง่ายขึ้นในคู่ที่อยู่กินกันฉันสามีภรรยา โดยไม่ได้จดทะเบียนสมรส ซึ่งจังหวัดลำพูนยังไม่ได้เก็บ ข้อมูลตัวเลขนี้ ในเชิงสถิติ

5.7.2 ความรุนแรงในสตรีและครอบครัว

จากข้อมูลของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว พบว่า ในปี 2566 มีคนในครอบครัวกระทำความรุนแรงต่อกันมากกว่าปีอื่น ๆ และสตรีที่ถูกทำร้ายจากคนในครอบครัว ในปี 2566 ก็มีจำนวนมากกว่าปี 2563 - 2565 ด้วยเช่นกัน โดยเป็นสตรีที่ถูกกระทำความรุนแรงด้านร่างกาย 16 คน

5.7.3 เครือข่าย/สวัสดิการด้านสตรีและสถาบันครอบครัว

จังหวัดลำพูน มีเครือข่ายสตรีและสถาบันครอบครัว ครอบคลุมตามที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เช่น ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน 58 แห่ง มีโรงเรียนครอบครัว 5 แห่ง มีองค์กรด้านสตรีจดทะเบียน เป็นองค์กรสาธารณประโยชน์ 3 องค์กร และมี ศปก.ต. 16 แห่งกับ ศปก.จ. อีก 1 แห่ง โดยจังหวัดลำพูน ขับเคลื่อนงานด้านการสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ผ่านกลไกที่มีดังกล่าว

5.8 สถานการณ์ด้านคนพิการ

5.8.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านคนพิการ

จังหวัดลำพูน เป็นจังหวัดที่มีจำนวนคนพิการต่อประชากรรวม เป็นลำดับที่หนึ่งของประเทศ โดยมีอัตราคนพิการต่อประชากรรวม เป็นสองเท่าของระดับประเทศ โดยในปี 2563 - 2566 สัดส่วนคนพิการต่อประชากร มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นทุกปี ตามสัดส่วนของผู้สูงอายุ โดยในปี 2566 สัดส่วนคนพิการต่อประชากรในจังหวัด อยู่ที่ร้อยละ 6.21 จากลักษณะของกราฟเป็นการสูงขึ้นในแนวลาดชัน ซึ่งคาดว่าในปี 2566 สัดส่วนคนพิการต่อประชากรในจังหวัด ก็ยังคงเพิ่มมากขึ้น โดยอาจจะแตะที่ร้อยละ 7 ขึ้นไป

จำนวนคนพิการจำแนกตามประเภทความพิการ ในปี 2563 - 2566 มีสัดส่วนคนพิการที่จำแนกตามประเภทความพิการในสัดส่วนที่เหมือนกันทั้ง 3 ปี เรียงลำดับจากประเภทที่มีคนพิการจำนวนมากที่สุดตามลำดับ คือคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือร่างกาย รองลงมาเป็นคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย คนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม คนพิการทางการเห็น คนพิการทางสติปัญญา คนพิการมากกว่า 1 ประเภท (พิการซ้ำซ้อน) คนพิการทางการเรียนรู้ และคนพิการทางออทิสติก ตามลำดับ

จำนวนนักเรียนพิการที่เข้าเรียนในโรงเรียนแบบเรียนรวม ในปี 2566 นักเรียนพิการในจังหวัดลำพูน ที่เข้าเรียนในโรงเรียนแบบเรียนรวม มีจำนวน 1,422 คน โดยเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา มากที่สุด จำนวน 1,087 คน รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 328 คน และเข้าเรียนในระดับอนุบาลจำนวน 7 คน

จำนวนสถานประกอบการและอัตราส่วนที่ต้องรับคนพิการเข้าทำงาน ในปี 2566 จังหวัดลำพูน มีสถานประกอบการที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย (พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2556 มาตราที่ 33 มาตรา 34 และมาตรา 35) จำนวน 62 แห่ง ต้องรับคนพิการเข้าทำงานรวม 402 คน สำหรับสัดส่วนการรับคนพิการเข้าทำงานในปี 2565 สถานประกอบการในจังหวัดลำพูน ปฏิบัติตามกฎหมายตามมาตรา 33 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47 รองลงมา คือ

การปฏิบัติตามกฎหมาย มาตรา 33 รวมกับมาตรา 34 ที่ร้อยละ 9 และการส่งเงินตามมาตรา 34 และการรับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา 33 รวมกับมาตรา 35 มีสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 2

5.8.2 เครือข่าย/สวัสดิการด้านคนพิการ

จังหวัดลำพูน มีเครือข่ายด้านคนพิการ เพื่อร่วมกันส่งเสริมสนับสนุนให้คนพิการเข้าถึงสิทธิสวัสดิการคือศูนย์บริการคนพิการระดับทั่วไป ที่จัดตั้งโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 42 แห่ง จัดตั้งโดยศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดลำพูน และโรงพยาบาลลำพูน และองค์กรด้านคนพิการ จำนวน 14 แห่ง ซึ่งได้ให้ความช่วยเหลือคนพิการให้ได้รับ สวัสดิการจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำพูน เป็นบริการกายอุปกรณ์สำหรับช่วยคนพิการ เงินสงเคราะห์และฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ บริการกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพ การปรับสภาพแวดล้อมและที่อยู่อาศัย และสนับสนุนให้ได้รับเบี้ยความพิการ ซึ่งคนพิการลำพูนได้รับสวัสดิการเบี้ยความพิการร้อยละ 100

5.9 สถานการณ์ด้านผู้สูงอายุ

5.9.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านผู้สูงอายุ

ในปี 2566 ผู้สูงอายุในจังหวัดลำพูน จำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่ามีจำนวนมากในกลุ่มอายุ 60 - 69 ปี (ผู้สูงอายุตอนต้น) รองลงมาคือผู้สูงอายุที่อายุ 70 - 79 ปี และอายุ 80 ปีขึ้นไปตามลำดับ ซึ่งจังหวัดลำพูน เป็นสังคมสูงวัยแบบสมบูรณ์แล้ว และจากการคาดการณ์ตัวเลขประชากรวัย 59 ปี ที่จะขยับไปเป็นผู้สูงอายุในปี 2567 จะทำให้ในปี 2567 จังหวัดลำพูนจะมีสัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากร ที่ร้อยละ 28 และจะเป็นสังคมผู้สูงอายุระดับสุดยอด ในปี 2568

ผู้สูงอายุ ติดบ้าน ติดเตียง ติดสังคม ในปี 2563 - 2566 สัดส่วนกลุ่มผู้สูงอายุติดบ้าน ติดเตียงและติดสังคม อยู่ในสัดส่วน ที่ใกล้เคียงกันทั้ง 3 ปี คือมีผู้สูงอายุกลุ่มติดสังคมมากที่สุด รองลงมาคือผู้สูงอายุบ้านและติดเตียงตามลำดับ แต่ในปี 2565 - 2566 พบว่าผู้สูงอายุกลุ่มติดสังคมลดลง แล้วกลายเป็นกลุ่มติดบ้านและติดเตียงเพิ่มมากขึ้น แต่รวมกันแล้วสัดส่วนไม่เกินร้อยละ 4 โดยยังมีผู้สูงอายุกลุ่มติดสังคมถึงร้อยละ 96 ซึ่งกลุ่มนี้ หากได้รับการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาศักยภาพ ก็จะสามารถเป็นพลังทางสังคมร่วมดูแลผู้สูงอายุกลุ่มติดบ้าน และติดเตียงร่วมกับภาครัฐ

จังหวัดลำพูน เป็นสังคมสูงวัยระดับสมบูรณ์ และจะก้าวสู่ระดับสุดยอดภายใน 1 - 2 ปีนี้ นอกจากนั้น จังหวัดลำพูนก็ยังประสบกับปัญหาสำคัญ คือปัญหาของผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียว ที่เริ่มทวีจำนวนมากขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยในปี 2563 ผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียว อยู่ที่ร้อยละ 8.3 ของประชากรผู้สูงอายุ และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 10.3 ในปี 2564 และจากข้อมูลประกอบการช่วยเหลือผู้สูงอายุ ในปีงบประมาณ 2566 กรณีช่วยเหลือเป็นเงินอุดหนุนเงินสงเคราะห์ผู้สูงอายุในภาวะยากลำบากและเงินสงเคราะห์ครอบครัว ผู้มีรายได้น้อย พบว่ามีผู้สูงอายุอยู่คนเดียวเป็นจำนวนมาก จึงมีแนวโน้มว่าจำนวนผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียว จะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

5.9.2 ความรุนแรงในผู้สูงอายุ

ถึงแม้ข้อมูลการแจ้งเหตุร้องเรียนความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ ในปี 2564 - 2566 จะมีจำนวนไม่มาก แต่ก็ถือว่าผู้สูงอายุยังโดนกระทำความรุนแรงอยู่ โดยเฉพาะความรุนแรงในครอบครัว หน่วยงานในสังกัดกระทรวง พม. ในจังหวัดลำพูน จึงพยายามที่จะสร้างกลไกหรือเครือข่ายเพื่อคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว เช่น ศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวระดับตำบล ซึ่งปัจจุบันมี 16 ศูนย์ครอบคลุม 16 ตำบล ซึ่งการดำเนินงานต่อไป คือการขับเคลื่อนให้เกิดกลไกดังกล่าวให้ครอบคลุมเต็มพื้นที่ทุกตำบล

5.9.3 เครือข่าย/สวัสดิการด้านผู้สูงอายุ

จังหวัดลำพูน มีการส่งเสริม สนับสนุนการจดทะเบียนคนชั่งปัญญาผู้สูงอายุ รวมถึงการถ่ายทอดคลังปัญญาสู่ลูกหลาน ผ่านการจัดกิจกรรมในศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.) โดยคลังปัญญาผู้สูงอายุที่อยู่ในระบบทะเบียนคลังปัญญาของกรมกิจการผู้สูงอายุ มีจำนวน 1,357 คน สำหรับ ศพอส. มีจำนวน 27 แห่ง ครอบคลุมทุกอำเภอ แต่ยังไม่ครอบคลุมทุกตำบล

5.10 สถานการณ์เชิงประเด็นในระดับพื้นที่

5.10.1 สถานการณ์กลุ่มเปราะบางรายครัวเรือน

ในปีงบประมาณ 2566 จังหวัดลำพูน โดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ขับเคลื่อนและดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบางรายครัวเรือน ได้ให้การช่วยเหลือและพัฒนาครัวเรือนเปราะบาง จำนวน 4,182 ครัวเรือน แยกเป็น 5 มิติตาม TPMAP โดยให้การช่วยเหลือในมิติด้านรายได้มากที่สุด ประกอบด้วย การช่วยเหลือเป็นเงินสงเคราะห์ครอบครัว ตามภารกิจทำให้กู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ การฝึกอบรมอาชีพแก่สตรีและเยาวชนสตรี คนพิการและผู้สูงอายุ รองลงมาคือการส่งเสริมให้ครัวเรือนเปราะบางเข้าถึงบริการภาครัฐ ประกอบด้วย การจดทะเบียนคนพิการ การให้คำแนะนำสิทธิ สวัสดิการของ พม. และของหน่วยงานต่าง ๆ สำหรับการช่วยเหลือในมิติความเป็นอยู่ เป็นการปรับปรุงสภาพแวดล้อมและที่อยู่อาศัยสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุและผู้ยากไร้ ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ในจังหวัด รวมจำนวน 621 ครัวเรือน ส่วนด้านสุขภาพและด้านการศึกษา ได้ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพกาย จิตใจ และการส่งเสริมการศึกษาการเรียนรู้ตลอดชีวิตในทุกช่วงวัย ผ่านโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุน ของ พม. ซึ่งทุกครัวเรือน ได้รับการบันทึกข้อมูล ลงในระบบ MSO - Logbook เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการติดตาม ดูแลช่วยเหลือและพัฒนาในปีงบประมาณต่อไป

สำหรับปีงบประมาณ 2566 จังหวัดลำพูน ได้ขับเคลื่อนโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบางรายครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง โดยได้ให้การติดตาม ดูแลช่วยเหลือและพัฒนาครัวเรือนเปราะบางรายเดิม และครัวเรือนเปราะบางรายเดิมรายใหม่

5.10.2 ภาคีเครือข่าย/สวัสดิการสังคม

ในปี 2566 จังหวัดลำพูน มีอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) จำนวน 3,647 คน กระจายอยู่ทั่วทุกหมู่บ้าน เพื่อร่วมเฝ้าระวังปัญหาทางสังคมในระดับพื้นที่ ร่วมชี้เป้าครัวเรือนเปราะบางที่สมควรได้รับการช่วยเหลือและพัฒนาศักยภาพ รวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตในทุกมิติ ร่วมกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งระดับจังหวัดและระดับพื้นที่

จังหวัดลำพูน มีองค์การสวัสดิการสังคม ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 ประเภทองค์กรสวัสดิการชุมชน จำนวน 53 องค์กร และประเภทองค์กรสาธารณประโยชน์ จำนวน 125 องค์กร รวม 178 องค์กร ที่ร่วมขับเคลื่อนการจัดสวัสดิการสังคมร่วมกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในจังหวัดลำพูน ซึ่งในแต่ละปี จะมีองค์การสวัสดิการสังคม เสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนเงินจากกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม ปีละประมาณ 15 - 25 โครงการ

6.1 บทสรุป

สถานการณ์ทางสังคมจังหวัดลำพูน ประจำปี 2566 ซึ่งเป็นข้อมูล ณ ปี 2565 พบว่าจังหวัดลำพูน มีประชากรรวม 399,557 คน เป็นเพศชาย 191,596 คน คิดเป็นร้อยละ 47.95 เพศหญิงมากกว่าเพศชาย ที่ 207,961 คน คิดเป็นร้อยละ 52.05 เมื่อแบ่งตามช่วงอายุ จะพบว่าเป็นวัยเด็ก อายุ 0 - 14 ปี ที่ร้อยละ 12.71 วัยแรงงาน อายุ 15 - 59 ปี ที่ร้อยละ 61.08 และช่วงวัยสูงอายุ ที่ร้อยละ 26. 21 เป็นคนพิการ ที่ร้อยละ 5.8 ซึ่งครัวเรือนเปราะบางในทุกช่วงวัย ได้รับการดูแล ช่วยเหลือ ค้ำครอง ป้องกัน ส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวง พม. ร่วมกับกลไก ภาคีเครือข่ายในระดับพื้นที่ รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามสิทธิ สวัสดิการในภารกิจของกระทรวง พม. โดยภาพรวมทุกกลุ่มเป้าหมาย เข้าถึงสิทธิและสวัสดิการ

สำหรับสถานการณ์ปัญหาในเชิงกลุ่มเป้าหมายและเชิงประเด็น นั้น กลุ่มเป้าหมายในการดูแลของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในพื้นที่จังหวัดลำพูน ที่พบว่าจะประสบปัญหาเป็นที่น่าสนใจและน่ากังวลมากที่สุดคือกลุ่มผู้สูงอายุ ที่มีแนวโน้มที่จะเพิ่มจำนวนและสัดส่วนมากขึ้นเรื่อย ๆ ภาครัฐจึงต้องส่งเสริม สนับสนุนและผลักดัน ขับเคลื่อนการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ ให้เป็นผู้สูงวัยที่มีคุณภาพ ลดสัดส่วนของผู้สูงอายุติดเตียง ให้ขึ้นมาเป็นผู้สูงอายุติดบ้าน และลดจำนวนผู้สูงอายุติดบ้าน ให้เป็นผู้สูงอายุติดสังคมแบบมีพลัง มีศักยภาพเพื่อร่วมดูแลผู้สูงอายุด้วยกัน นั้นน่าจะเป็นแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา ซึ่งหน่วยงานหลักที่ดำเนินการขับเคลื่อนแนวทางการป้องกันแก้ไขปัญหา นี้ คือ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน โดยมีหน่วยงานในสังกัดกระทรวง พม. ในพื้นที่จังหวัดลำพูน มีส่วนร่วมสนับสนุน โดยเฉพาะสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำพูน ที่เป็นหัวหน้าคณะทำงานกลุ่มภารกิจ (Cluster) เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดลำพูน ที่ต้องทำหน้าที่ในการประสานความร่วมมือจากหน่วยงานที่มีภารกิจด้านสังคม ในการขับเคลื่อนภารกิจให้ตอบสนองต่อตัวชี้วัด ในแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน พ.ศ. 2566 - 2570 โดยเฉพาะในเรื่องการพัฒนาคูณภาพชีวิตของประชาชนชาวลำพูน ทุกช่วงวัยในทุกมิติ ปัญหาด้านสังคม

อีกหนึ่งปัญหาสำคัญของผู้สูงอายุในจังหวัดลำพูน คือ จำนวนผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวเริ่มมีมากขึ้นด้วยหลายเหตุปัจจัย เช่น โสด ไม่มีครอบครัว ไม่มีบุตร ภรรยาสามี หรือมีแต่เลิกรากัน ลูกหลานอยู่ไกลไปทำงานในต่างจังหวัด นาน ๆ จะกลับมาเยี่ยมสักครั้ง เมื่อผู้สูงอายุกลุ่มนี้เริ่มเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังด้วยอุบัติเหตุ ส่งผลให้เริ่มเป็นผู้ป่วยติดเตียง สิ่งนี้จะก่อให้เกิดปัญหาการผลัดใส่ผู้สูงอายุออกจากชุมชนไปสู่สถานสงเคราะห์ ซึ่งก็มีจำนวนเคส กรณีแบบนี้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องมานานหลายปีแล้วและอีกหนึ่งปัญหาสำหรับผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวหรือไม่มีครอบครัว ไม่มีผู้ดูแลคือ การไม่มีเงินออม ไม่มีรายได้ เนื่องจากไม่มีงานทำ อยากรทำงานแต่ไม่มีคนจ้างงาน ทำให้การดำรงชีวิตประจำวัน อยู่อย่างยากลำบาก มีคุณภาพชีวิตที่ย่ำแย่ ตั้งแต่ที่พักอาศัย ขาดแคลนข้าวปลาอาหาร สิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน

จังหวัดลำพูน มีสถานประกอบการ ธุรกิจภาคเอกชนเป็นจำนวนมาก รวมถึงประเทศไทย ก็มีสถานประกอบการรายใหญ่ ๆ จำนวนมากเช่นกัน ทำอย่างไรจะให้สถานประกอบการ ภาคธุรกิจเหล่านี้ ทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด ให้การดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาดังกล่าวข้างต้น นี่คือโจทย์ที่ภาครัฐ และภาคเอกชนรวมถึงภาคประชาสังคม ต้องช่วยกันคิดหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ซึ่งทุก ปัญหาที่กล่าวมา คาดว่าจะทวีความรุนแรงอย่างต่อเนื่องในจังหวัดลำพูน ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้ อาจจะไม่ใช่ ปัญหาเร่งด่วน แต่มันคือปัญหาสำคัญที่ก่อตัวอย่างต่อเนื่อง หากไม่หาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา ตั้งแต่บัดนี้ อนาคตปัญหานี้ อาจกลายเป็นปัญหาสำคัญและเร่งด่วน ซึ่งจะเป็นภาระกับรัฐบาลและประเทศ ในอนาคตอันใกล้นี้ หากทุกฝ่ายไม่ร่วมมือกันตั้งแต่บัดนี้

สำหรับสถานการณ์ปัญหาเชิงประเด็นสำคัญของจังหวัดลำพูน มี 2 ปัญหาสำคัญด้วยกัน คือ เรื่องการฆ่าตัวตายและทำร้ายตัวเองและการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนน ซึ่งหน่วยงานหลัก ประกอบด้วยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน เป็นเจ้าภาพหลักของปัญหาการฆ่าตัวตายและทำร้ายตนเอง สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำพูน ร่วมกับกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดลำพูน เป็นเจ้าภาพหลักของปัญหาการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนน

สถานการณ์ปัญหาการฆ่าตัวตายซึ่งกระทำสำเร็จต่อแสนประชากร จากข้อมูลที่เสนอใน รายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดลำพูน ปี 2567 ฉบับนี้ จะเห็นได้ว่าสถานการณ์มีแนวโน้มดีขึ้น ในปี 2564 - 2566 ปรากฏจำนวนผู้ฆ่าตัวตายสำเร็จในสัดส่วนที่ลดลงแต่ก็ยังคงมีสถานการณ์ฆ่าตัวตายอย่างต่อเนื่อง สืบเนื่องจากการเป็นวาระสำคัญและเร่งด่วนของจังหวัด ที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูนและ หน่วยงานสนับสนุน รวมถึงหน่วยงานในสังกัดกระทรวง พม. ในจังหวัดลำพูน ที่ต้องร่วมบูรณาการขับเคลื่อน การป้องกันและแก้ไขปัญหากลางใต้โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาคารฆ่าตัวตายจังหวัดลำพูน โดยใช้โมเดล 4 Pillars ซึ่งเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2563 โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและมีกลไกหลักใน การขับเคลื่อนระดับพื้นที่คือ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ (พขอ.) ทุกอำเภอ ซึ่งถือได้ว่าประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง

สถานการณ์การเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนน ก็เช่นกัน จากตัวเลขที่นำเสนอในรายงาน ฉบับนี้ พบว่าสถานการณ์ปัญหา หรืออัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนน มีสัดส่วนที่ลดลงอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ปี 2564 - 2566 ซึ่งทั้งสองหน่วยงานหลักคือสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดลำพูน และกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดลำพูน ได้จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและลดอุบัติเหตุทาง ถนนจังหวัดลำพูน เป็นประจำทุกปี ภายใต้ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนจังหวัดลำพูน และคณะกรรมการศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนจังหวัดลำพูน โดยมียุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการ ดำเนินงาน 4 ยุทธศาสตร์สำคัญ คือ 1) การมุ่งเป้าลดการเสียชีวิตและบาดเจ็บสาหัสของผู้ใช้รถใช้ถนน 2) การยกระดับมาตรฐานด้านความปลอดภัยของยานพาหนะ 3) การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและการ เดินทางที่ยั่งยืน 4) การพัฒนารากฐานโครงสร้างการทำงานด้านความปลอดภัยทางถนน

สถานการณ์ปัญหาความยากจน อาชีพและรายได้ ของคนลำพูน จากฐานข้อมูลในระบบ MSO Logbook ของกระทรวง พม. ณ เดือนสิงหาคม 2566 มีสมาชิกในครัวเรือนเปราะบางที่ประสบปัญหา ด้านอาชีพรายได้ จำนวน 10,972 คน ในสภาพปัญหา 9 ด้าน ซึ่งอาชีพและรายได้ จะบ่งบอกถึงความมั่นคง ของชีวิตและครอบครัว ปัญหานี้ จึงมีควรถูกละเลย สมควรที่ทุกภาคส่วน ทุกหน่วยงานในจังหวัดลำพูน ต้องร่วมกันขับเคลื่อนเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้คนลำพูน มีอาชีพมีรายได้ เพื่อการดำรงชีวิต อย่างมั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดี

6.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จังหวัดลำพูน ถือเป็นเมืองแห่งสังคมสูงวัย มีตัวเลขผู้สูงอายุสูงเป็นอันดับที่ 3 ของประเทศ คิดเป็นร้อยละ 26.12 ของประชากร จึงถูกจัดเป็น “สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์” ปัญหาสำคัญของจังหวัดลำพูน คือ ผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียว เริ่มมีมากขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกปี ผู้สูงอายุถูกทอดทิ้งโดยคนในครอบครัว ถูกผลักใส่เข้าสถานสงเคราะห์ ซึ่งก็มีจำนวนมากขึ้นเช่นกัน จังหวัดลำพูน จึงมีข้อเสนอเชิงนโยบาย ดังนี้

- กระทรวง พม. ควรขับเคลื่อนแนวทางการพัฒนาและยกระดับสวัสดิการสังคมและระบบการคุ้มครองทางสังคม สำหรับเด็กแรกเกิด ผู้สูงอายุและคนพิการ อย่างต่อเนื่อง
- ส่งเสริมสนับสนุนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กแรกเกิด ผู้สูงอายุและคนพิการ เพื่อการคิดค้นนวัตกรรมที่เหมาะสมตามสถานการณ์ทางสังคม รวมถึงการพัฒนาและยกระดับสิทธิสวัสดิการและระบบการคุ้มครองทางสังคม ให้กับกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่องตามสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นจริง อย่างเป็นพลวัตร
- กระทรวง พม. ควรสนับสนุนงบประมาณด้านการฝึกอบรมอาชีพให้หน่วยงานในสังกัดที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคให้มากขึ้น และพัฒนา หรือสร้างทักษะใหม่เกี่ยวกับอาชีพ ที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดในพื้นที่ โดยเฉพาะตลาดแรงงาน และส่งเสริมการออมควบคู่ไปด้วย เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน ให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีอาชีพและรายได้ และมีการออม
- กระทรวง พม. ควรประสานความร่วมมือกับกระทรวงแรงงาน ในการยกระดับและขับเคลื่อนการส่งเสริมอาชีพให้กับครัวเรือนเปราะบาง ให้เป็นรูปธรรม

6.3 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติระดับกลุ่มจังหวัด

จังหวัดในกลุ่มภาคเหนือตอนบน 1 ทุกจังหวัดประสบกับปัญหาการเป็นสังคมสูงวัย อัตราการเกิดที่ลดลง ซึ่งส่งผลกระทบต่อปริมาณแรงงานที่ลดลงในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งอัตราผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น ย่อมส่งผลให้มีคนพิการเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน จังหวัดลำพูน จึงมีข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติระดับกลุ่มจังหวัด ดังนี้

- ควรมีการผลักดันร่วมกันเพื่อเสนอเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายในการจ้างงานผู้สูงอายุ ให้เหมือนกับกฎหมายการจ้างงานคนพิการ เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ ได้มีอาชีพ มีรายได้เลี้ยงดูตนเองในวัยชราอย่างมีศักดิ์ศรี โดยก่อนจะผลักดันเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย อาจให้มีการทำงานวิจัย ในรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง เช่น รายได้ รายจ่าย ของผู้สูงอายุต่อวัน ต่อเดือน งานที่ผู้สูงอายุสามารถทำได้ ชั่วโมงการทำงานต่อวันที่เหมาะสม เพื่อให้มีรายได้ที่พอเพียงกับการดำรงชีวิตในหนึ่งเดือน
- ควรมีการผลักดันร่วมกันเพื่อเสนอเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย ในการยกระดับการคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ที่อยู่คนเดียวและต่อมาเกิดการเจ็บป่วย ติดเตียง ไม่สามารถดูแลตนเองได้ ให้สามารถอยู่ในชุมชนได้ต่อไป ไม่ถูกผลักใส่เข้าสถานสงเคราะห์ ซึ่งไม่มีในทุกจังหวัด เช่น สวัสดิการ “ครอบครัวทดแทน” เหมือนการช่วยเหลือคนพิการที่ไม่มีผู้ดูแล ในลักษณะ “ครอบครัวอุปการะ”
- ควรมีการผลักดันร่วมกันเพื่อเสนอเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย ในการยกระดับสวัสดิการของเด็กแรกเกิด ให้ได้รับเงินช่วยเหลือรายได้มากกว่า 600 บาทต่อเดือน รวมถึงสวัสดิการในการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่วัยเรียนอย่างมีคุณภาพ ซึ่งถือเป็นการลงทุนกับอนาคตของชาติ อันจะเป็นการส่งเสริมให้ประเทศของเรามีวัยแรงงานที่มีคุณภาพในอนาคต หากไม่สามารถแก้ไขปัญหาอัตราการเกิดที่ลดลงอย่างต่อเนื่องได้

6.4 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติระดับจังหวัด

การจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับจังหวัด มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ การวางแผน และการตัดสินใจในการเฝ้าระวัง ป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม หรือการกำหนดนโยบายการพัฒนาสังคม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทั้งผู้ปฏิบัติงานและผู้บริหารทุกภาคส่วน โดยการรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ รวมถึงข้อมูลจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในพื้นที่จังหวัดลำพูน ในการใช้วิเคราะห์ สังเคราะห์และประมวลผลเป็นภาพรวมของจังหวัดลำพูน ซึ่งสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำพูน ต้องดำเนินการจัดทำรายงาน เป็นประจำทุกปี จึงพบข้อสังเกตและมีข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติระดับจังหวัด ดังนี้

- นักสังคมสงเคราะห์ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการสังคมสงเคราะห์ ของ พม.ในจังหวัดควรมีบทบาทสำคัญในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายที่รับผิดชอบ เพื่อเป็นข้อมูลของกลุ่มกลุ่ม/ฝ่าย เพื่อจัดส่งให้กลุ่มนโยบายและวิชาการ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวบรวมเพื่อจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมอย่างมีคุณภาพ

- นักสังคมสงเคราะห์ ควรมีบทบาทในการนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อการยกระดับการคุ้มครองทางสังคมให้กับกลุ่มเปราะบาง
- เจ้าหน้าที่ทุกระดับ ในทุกกลุ่ม/ฝ่าย ในหน่วยงาน พม. ในพื้นที่จังหวัด ควรให้ความสำคัญกับข้อมูล การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูลที่ตนเองรับผิดชอบ ในลักษณะข้อมูลเชิงลึก
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ควรมีการจัดการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในเรื่องการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม การเป็นศูนย์ข้อมูลทางสังคมระดับจังหวัด ให้กับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงในแต่ละพื้นที่ให้มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในแนวทางการดำเนินงาน

ภาคผนวก

บรรณานุกรม

1. หน่วยงานที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลระดับจังหวัด

- ที่ทำการปกครองจังหวัดลำพูน
- สำนักงานคลังจังหวัดลำพูน
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำพูน
- สำนักงานสถิติจังหวัดลำพูน
- สำนักงานแรงงานจังหวัดลำพูน
- สำนักงานจัดหางานจังหวัดลำพูน
- สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดลำพูน
- สำนักงานประกันสังคมจังหวัดลำพูน
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำพูน
- สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดลำพูน
- บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดลำพูน
- ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดลำพูน
- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) สำนักงานภาคเหนือ
- สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำพูน
- สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 9 เชียงใหม่

2. การสืบค้นจากเว็บไซต์

- www.m-society.go.th กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- www.lamphun.go.th จังหวัดลำพูน
- www.nesdb.go.th สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- <https://www.dopa.go.th> กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
- www.lamphunhealth.go.th สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นางลักษณา อิศรางกูร ณ อยุธยา พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำพูน

พิมพ์/เรียบเรียง/วิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล

นางสาวศิวาพร วิรัชลาภ	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มนโยบายและวิชาการ
นางธัญชนก พรหมใจ	นักพัฒนาสังคมชำนาญการ
นางนันทวัน ทะบุรี	นักพัฒนาสังคมชำนาญการ
นางสาวพัฒนา โปธามูล	นักพัฒนาสังคม กลุ่มนโยบายและวิชาการ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำพูน

ออกแบบปก

นายเกษมสันต์ ภัคดี	เจ้าหน้าที่ระบบคอมพิวเตอร์
--------------------	----------------------------

.....

**สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำพูน
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์**

**ที่อยู่ : ศูนย์ราชการจังหวัดลำพูน ถนนชูปเปอร์ไฮเวย์
เชียงใหม่ - ลำปาง ตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมืองลำพูน
จังหวัดลำพูน 51000**

โทร. : 0 5351 1188 / 0 5351 1141

Email : lamphun@m-society.go.th